

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΑΖ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1988 | ΑΡΙΘ. 16

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Ο άόρατος άγγελικός κόσμος. — Μητροπ. Πατρών Νικολήμου, Μηνύματα Δεκαπενταγούστου. — Ίω. Φουντούλη, Άπαντήσεις σε λειτουργικές, κανονικές και άλλες άπορίες. — Δημ. Σαβράμη, Ή Έκκλησία και ή ταυτότητα των Έλλήνων της Διασποράς. — Αρχιμ. Γ. Π. Στέφα, Ίστορικοί σταθμοί. — Φς, Το βιβλίο. — Αρχιμ. Μαξ. Χρ. Θεοχάρη, Ή προσωπικότης του πρ. Λήμνου Βασιλείου (†). — Δημ. Φερύση, Ραδιοφωνικός Σταθμός της Έκκλησίας. Άλεξ. Μ. Σταυρούλου, Ύπάρχω, άρα... δέν υπάρχουν! — Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη, Ή έπαίτης της Χάριτος. — Άποστ. Βαλιανδρά, Άκολουθία Ίωάννου του Κουκουζέλη. — π. Σερ. Φαράσογλου, Άπό την τάξη και ψαλμωδία στον πατριαρχικό ναό ΚΠόλεως. — Ήπισκόπου Άχελώου Εύθυμίου, Στην Έκκλησία δέν υπάρχουν ίσότητα των φύλων (...). — Ήπίκαρα. — Ευαγγέλου Π. Λέκκου, Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Άθήναι, Ίαστου 1 — Τηλ. 72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ίωάννης Μιχαήλ, Άριστοτέλους 179, 112 51 Άθήναι.

Ο ΑΟΡΑΤΟΣ ΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

«Ο έορτασμός της Συνάξεως των Άρχιστρατήγων Μιχαήλ και Γαβριήλ και των λοιπών Άσωμάτων Δυνάμεων κατά την 8η Νοεμβρίου δίδει άφορμή στο να φέρουμε τη σκέφι μας στην ύπαρξι των άγγέλων οι όποιοι είναι (άσώματοι) (Ζ' οικ. σύνοδος), «ού σωματικώς περιγραφόμενοι» (Δαμασκηνός). Είναι κατά τον Γρηγόριο Ναζιανζηνό (νοεραί φύσεις και νϋ μόνον ληπταί).

«Η άλήθεια της ύπαρξεως των άγγέλων είναι (απέρ λόγον), άλλ' όχι (παρά λόγον). Είναι άλήθεια (κατά λόγον). Όπως μέσα στον όρατό κόσμο υπάρχει ιεραρχική διαβάθμισις των όντων, τα όποια διακρίνονται σε κατώτερα και άνώτερα (άνοργανη ύλη, οργανισμοί, φυτά, ζώα, άνθρωποι), έτσι και στον κόσμο των λογικών όντων είναι δυνατόν να υπάρχει ιεραρχική διαβάθμισις (άνθρωπος, άγγελος, Θεός).

«Όπως ο θαυμάσιος ανθρώπινος πολιτισμός ύφίσταται, έτσι και αν τα ψάρια που ζούν μέσα στη θάλασσα δέν μπορούν να φαντασθούν και συλλάβουν την ύπαρξι του, έτσι είναι δυνατόν να υπάρχουν υπεραίσθητά πνευματικά όντα, έτσι και αν οι άνθρωποι, που ζούν τρόπον τινά μέσα στη θάλασσα του ύλικού κόσμου, δέν μπορούν να τα αντιληφθούν με τις αισθήσεις τους.

«Ο άειμνηστος Καθηγητής Παναγιώτης Τρεμπέλας είχε γράφι επί του προκειμένου τα εξής: «Προδήλως το όλον έργον της δημιουργίας παρουσιάζεται άποσκοπούν και κατατείνον εις την προσωπικότητα, ήτις ως έλευθέρα και αυτοσυνείδητος ύπαρξις αποτελεί την κορωνίδα της αισθητής δημιουργίας. Το όργανόν, το φυτικόν και το ζωϊκόν βασιλείον ενδρίσκουσι τον σκοπόν και το κορύφωμα αυτών εν τϋ άνθρωπώ, ως αντιπροσώπω του Θεού εν τϋ κατωτέρω τούτω κόσμω. Δέν θα άπετέλει λοιπόν άφώρητον άλαζονείαν να βεβαιοί ο μικρός άνθρωπος, ότι ο μέγας Θεός δέν ήδύνατο να δημιουργήση εν τϋ πνευματικϋ κόσμω και άλλας πνευματικάς ύπαρξεις τελειότερας του ανθρώπου; Με ποιόν δέ δικαίωμα προσβλέπων προς τον ούρανόν ο άφανής του γήινου πλανήτου κάτοικος θα έλεγεν εις τον Θεόν: Μεταξύ σου και έμου δέν δύναται άλλο δημιούργημα τελειότερον και πνευματικώτερον έμου να ύπαρχει;» (Δογματική της Όρθ. Καθολικής Έκκλησίας, τόμ. 1, Άθήναι, 1959, σ. 410).

«Εάν οι εκπαιδόντες άγγελοι αντιστρατεύονται στον Θεό και στο έργο της σωτηρίας του ανθρώπου, αντίθετα οι μυριάδες των άγγέλων, που κατατάσσονται σε ούράνια άγγελικά τάγματα, είναι άύμφωδοι θείας μεγαλειότητος, θεωροί δόξης αιδίου και αιδίως» (Γρηγόριος Θεολόγος), «λειτουργικά πνεύματα εις διακονίαν άποστελλόμενα δια τους μέλλοντας κληρονομείν σωτηρίαν» (Έβρ. α', 14).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

ΨΑΛΜΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΝ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

Α'

Ο 142ος ΨΑΛΜΟΣ

7. «ΓΝΩΡΙΣΘΕ ΜΟΙ, ΚΥΡΙΑ, ΟΔΟΝ ΕΝ Η
ΠΟΡΕΥΣΟΜΑΙ...»

(Ἡ γνῶσις τοῦ θεοῦ θελήματος).

Ὁ Δαυὶδ ἦτο βαθὺς γνώστης τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ τὴν καθοδήγησιν Αὐτοῦ εἰς τὰ κρίσιμα ζητήματα τῆς ζωῆς του. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῆς ψαλμικῆς προσευχῆς του· «γνώρισόν μοι, Κύριε, ὁ δὸν ἐν ἡ πορεύσομαι». Δεῖξέ μου, Κύριε, τὸν ὁρθὸν δρόμον ποῦ πρέπει νὰ ἀκολουθήσω εἰς τὰ προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζω.

Σπουδαῖον παράδειγμα διὰ πάντα ἄνθρωπον. Ἀσφαλῆς δείκτης πορείας διὰ κάθε χριστιανὸν (μέτριον συνήθως γνώστην τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ), διὰ νὰ μὴ διακινδυνεύῃ νὰ ἀκολουθήσῃ ἐσφαλμένην κατεύθυνσιν εἰς τὰ ζητήματά του.

1. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι τὸ αἶτημά του αὐτὸ ὁ Δαυὶδ τὸ συνδέει μὲ τὴν διαβεβαίωσιν πρὸς τὸν Ὑψιστον «ὅτι πρὸς σέ ἤρα τὴν ψυχὴν μου». Κύριε, λέγει, ἔχω προσανατολίσει τὴν ὑπαρξίν μου πρὸς Σέ. Καὶ δὲν θέλω ποτὲ νὰ χάσω αὐτὸν τὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῶν ἐλπίδων μου ἀπὸ Σέ. Διὰ τοῦτο καθοδήγησέ με, νὰ μὴ κινηθῶ ἔξω ἀπὸ τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν Σου καὶ τοῦ θελήματός Σου.

Εἶπε καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ ἱερός Ψαλμωδός· «τὰς ὁδοὺς σου, Κύριε, γνώρισόν μοι καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με» (Ψαλ. 24,4). Ἦθελε νὰ εἶναι βέβαιος καὶ σταθερὸς εἰς τὴν πορείαν του καὶ νὰ ἀκολουθῇ πάντοτε τὸν θεάρεστον δρόμον. Καὶ διὰ τοῦτο ζητεῖ ἐπανειλημμένως τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν.

Τοῦτο, ἀπὸ χριστιανικῆς ἀπόψεως, ἔχει ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ· «ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς» (Ἰω. 14,6). Καί, εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν, σημαίνει ὅτι, διὰ νὰ εἶναι βέβαιος ὁ χριστιανὸς ὅτι κινεῖται καὶ ἐνεργεῖ θεάρεστα, δὲν ἔχει παρὰ νὰ «ἀφορᾷ πρὸς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν» (Ἐβρ. 12,2) καὶ νὰ ἀκολουθῇ τὸν λόγον καὶ τὸ παρά-

δειγμα Ἐκεῖνου. Ἡ μίμησις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀρίστη ὁδὸς τῆς ἀγιότητος. Καὶ ὁ ἀσφαλῆς τρόπος μιμήσεως Αὐτοῦ εἶναι τὸ «δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ» καὶ «συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου» (Ἐφ. 5,10,17). Ὁ χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ὁ προορισμὸς του εἶναι νὰ μιμῆται, κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν, τὴν ἀγιότητα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ νὰ ἐμπνέεται καὶ καθοδηγῆται θέτων εἰς τὸν ἑαυτὸν του, κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν, τὸ ἐρώτημα· πῶς θὰ ἔκρινε τὰ πράγματα ὁ Χριστὸς καὶ πῶς θὰ ἐνεργούσεν εἰς μίαν τοιαύτην περίπτωσιν; ἢ τί μᾶς διδάσκει καὶ παραγγέλλει διὰ τοῦ Εὐαγγελίου Του ἐπὶ τοῦ προκειμένου; Εἶναι δὲ βέβαιον ὅτι, ἐφ' ὅσον μάλιστα πρόκειται περὶ χριστιανοῦ ποῦ μελετᾷ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ καλλιεργεῖται πνευματικᾶ, διαφοριζόμενος εἰς βάθος περὶ τοῦ θεοῦ θελήματος, ἐξάπαντος δὲν θὰ ἀστοχήσῃ, ἀλλὰ θὰ εὕρῃ τὴν θεάρεστον «ὁ δὸν ἐν ἡ πορεύσεταί».

2. Πολλὰς φορὰς εὐρίσκεται ὁ πιστὸς εἰς ἀπορίαν ἢ καὶ ἀμηχανίαν, τί πρέπει νὰ κάνῃ, ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσῃ, ποῖαν λύσιν νὰ δώσῃ;... Καὶ εἶναι ὀρισμένα ζητήματα βασικά, ἀπὸ τὰς λύσεις τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἴσως τὸ μέλλον του καὶ ἡ εὐτυχία του, ἢ θὰ ὑπάρξουν ἄλλαι σοβαραὶ συνέπειαι. Πῶς νὰ μὴ ὑψώσῃ τότε θερμὴν ἱκεσίαν πρὸς τὸν Θεόν· «γνώρισόν μοι, Κύριε, ὁ δὸν ἐν ἡ πορεύσομαι»;

Βεβαίως θὰ κάνῃ χρῆσιν τοῦ λογικοῦ του ὁ ἄνθρωπος. Θὰ χρειασθῇ νὰ συμβουλευθῇ καὶ ἄλλα πρόσωπα ἐμπιστοσύνης, ποῦ ἔχουν καὶ πείραν καὶ ἀγάπην δι' αὐτόν. Θὰ χρησιμοποίησῃ καὶ ὅποιαν ἄλλην δυνατότητα ὑπάρχει, διὰ νὰ εὕρῃ διέξοδον ὁρθὴν καὶ ἀσφαλῆ. Ἀλλὰ δὲν θὰ παραλείψῃ ὁ πιστὸς νὰ καταφύγῃ ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸν Θεόν. Θὰ κάμψῃ τὰ γόνατα καὶ θὰ τὸν παρακαλέσῃ θερμὰ νὰ τοῦ δώσῃ φωτισμὸν καὶ καθοδήγησιν περὶ τοῦ πρακτέου.

Παρουσιάζονται ζητήματα οἰκογενειακῆς φύσεως. Καὶ μία ἀστοχος ἀπόφασις, ἢ μία κακὴ λύσις θὰ φέρῃ δυσάρεστα καὶ ὀδυνηρὰ ἐπακόλουθα. Ἄλλα δὲ θέματα, ποῦ ἔχουν καὶ ἠθικὰς προεκτάσεις καὶ φέρουν εἰς δύσκολον θέσιν τὸν χριστιανὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ βαρύνουν τὴν συνείδησιν του, ἐὰν ἀκολουθήσῃ λύσιν ἀντίθετον πρὸς ὅ,τι ἔχει ὀρίσει ὁ Θεός, ἀπαιτοῦν πολ-

λὴν ἐπιφύλαξιν καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ ἀντιμετώπισιν, διὰ τὴν ὁποίαν πολυτίμος βοηθὸς εἶναι ἢ προσευχὴ καὶ ἀναγκαῖος ὁδηγὸς τὸ ἐξομολογητήριον καὶ ὁ πνευματικὸς.

Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Θεὸς χρησιμοποιοεῖ πολλοὺς τρόπους διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους τὸν φωτισμὸν Του καὶ τὴν χάριν Του.

Δὲν περιμένωμεν βεβαίως νὰ δώσῃ τὴν ἀπάντησιν με κάποιαν φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ. Ὅμιλεῖ ὅμως πολυτάκις διὰ τῶν περιστάσεων. Με τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων. Με τὴν τροπὴν ποὺ λαμβάνουν αἱ ἐξελίξεις. Δημιουργοῦνται πολλὰς φορὰς συνθήκαι, εὐμενεῖς ἢ δυσμενεῖς, ποὺ δείχνουν σαφῶς ποῖον εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ εὐσεβὴς χριστιανὸς διακρίνει μέσα σ' αὐτὰς τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰς προσευχὰς του. Καὶ ὁμολογεῖ· ἔτσι ἐπέτρεψεν ὁ Θεὸς νὰ γίνῃ. Ἔτσι οἰκονόμησε ὁ Θεὸς τὰ πράγματα.

Ἄλλοτε ἢ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ μᾶς ἔρχεται διὰ μέσου κάποιου πολυτίμου συμβουλής ἄλλου προσώπου, φωτισμένου καὶ συνετοῦ, ποὺ γίνεται ὄργανον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μᾶς κατευθύνῃ σωστά. Συνηθέστατα δὲ ὁ χριστιανὸς καθοδηγεῖται καὶ εὐρίσκει τὴν λύσιν τῶν ἀποριῶν καὶ τῶν προβλημάτων του διὰ τῆς μελέτης ἐνὸς ἐποικοδητικοῦ βιβλίου, ἢ ἀκροάσεως κάποιου κηρύγματος. Καὶ ὅχι σπανίως ὁ Θεὸς ἀπαντᾷ με ἄμεσον φωτισμὸν ποὺ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ πιστοῦ καὶ τοῦ δίδει τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι εἰσήκουσεν ὁ Κύριος τὴν δέησίν του· «γινώρισόν μου... ὁ δὸν ἐν ἧ πορεύσομα». Καὶ ἡ Παναγία δίδει ἀπάντησιν εἰς τὰς παρακλήσεις μας.

3. Ὅλα αὐτὰ ὅμως ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἔμμενος προκατάληψις διὰ τὴν ἀ ἢ β προτιμητέαν λύσιν. Ὁ χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ προτρέξῃ τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, οὔτε νὰ θέλῃ ὅπωςδὴποτε νὰ ἐπευλογῆσῃ ὁ Θεὸς αὐτὸ ποὺ οὕτως ἢ ἄλλως εἶναι ἀποφασισμένος νὰ κάνη ὁ ἐνδιαφερόμενος! Ἄλλ' εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἐπαφίεται οὕτως εἰς τὸ θεῖον θέλημα· καὶ νὰ λέγῃ ἀνεπιφύλακτα: «γενήθη τὸ θέλημά σου. Ὁ ὕχως ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς Σὺ...».

Ἀκόμη δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ δημιουργοῦμεν «ατελεσεμέναν», προχωροῦντες εἰς λύσεις καὶ ἀναλαμβάνοντες δεσμεύσεις, ὥστε νὰ εἶναι ματαία πλεόν ἢ ἐπικλησις τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ περιμένωμεν με ὑπομονὴν καὶ εὐλαβῆ προσδοκίαν· καὶ νὰ μὴ ἐκβιάζωμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ με τὶς δικές μας ἀπαιτήσεις καὶ ἐσπευσμένες ἐνέργειες. «Ἄλλ' ἐν παντὶ τῆ προσευχῆ καὶ τῆ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ἡμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν» (Φιλιπ. 4,6).

8. «ΔΙΔΑΞΟΝ ΜΕ ΤΟΥ ΠΟΙΕΝ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ»

(Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θείου θελήματος).

Ἐὰν ἡ γνώσις τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι πάντοτε ἀπλοῦν ζήτημα, ὅπως ἀνεπτύχθη εἰς

τὴν προηγουμένην ὁμιλίαν, ἢ ἐφαρμογὴ τοῦ θείου θελήματος παρουσιάζει ἀκόμη μεγαλύτερας δυσκολίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφητὰνὰξ Δαυὶδ προσθέτει εἰς τὸν ψαλμὸν του ἕνα ἀκόμη αἶτημα πρὸς τὸν Θεόν· «δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου».

1. Ὅταν — ὅχι σπανίως, δυστυχῶς — δὲν ἐκτελοῦμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, αἰτία δὲν εἶναι πάντοτε ἡ ἄγνοια. Πολλὰς φορὰς, ἐνῶ γνωρίζομεν τί θέλει ὁ Θεὸς εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἐν τούτοις δὲν τὸ πράττομεν. Δὲν συμβαδίζει δηλ. ἡ γνώσις τοῦ θείου θελήματος με τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ. Ὅθ εἴμεθα εὐτυχεῖς, ἐὰν αὐτὸ συνέβαινε. Διότι, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, εἶναι «μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν». Ἐν τούτοις, ἐνῶ πολὺ συμβάλλει ἡ γνώσις τῶν θεῶν ἐντολῶν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν, δὲν εἶναι ὅμως τὸ ἅπαντον. Χρειάζονται καὶ ἄλλες προϋποθέσεις, ὥστε ὁ χριστιανός, με τὸ φῶς τῆς γνώσεως τοῦ θείου θελήματος, νὰ προχωρῇ καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Κυρίως δύο πράγματα χρειάζονται: ἀφ' ἑνὸς θεῖος φωτισμὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐνίσχυσις τῆς θελήσεως διὰ τῆς θείας χάριτος.

Ὅταν ὁ Δαυὶδ λέγῃ «δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου», ζητεῖ ἀκριβῶς τὸν θεῖον φωτισμὸν.

Πολλὰς φορὰς, διάφοροι λόγοι, ὑποκειμενικοὶ ἢ ἀντικειμενικοὶ, ἐσωτερικοὶ ἢ ἐξωτερικοὶ, μᾶς ἐπηρεάζουν καὶ μᾶς δημιουργοῦν κάποιαν συγκεκριμένην καὶ ὄχι σαφῆ ἀντίληψιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε χωλαίνωμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του. Μᾶς εἶναι τότε ἀπαραίτητος ὁ ἄνωθεν φωτισμός. Ἄς μὴ παραλείπωμεν δὲ νὰ τὸν ζητοῦμεν συνεχῶς ἀπὸ τὸν Θεόν, λέγοντες καὶ ἐπαναλαμβάνοντες:

«Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου·

»Κύριε, συνέτισόν με τὰ δικαιώματά σου·

»Κύριε, φώτισόν με τοῖς δικαιώμασί σου».

τ.ἔ. Κύριε, δός μου τὸν φωτισμὸν, ὁ ὁποῖος μοῦ εἶναι ἀπαραίτητος, διὰ νὰ διακρίνω σαφῶς τὸ θέλημά σου. Κάνε νὰ προβάλλῃ καὶ νὰ φωτίξῃ τὴν σκέψιν μου, καὶ νὰ τὸ ἐκπληρῶ ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως.

Ἄλλὰ χρειάζεται, εἶπομεν, καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς θείας χάριτος. Διότι πολλὰς φορὰς παρεμβάλλεται ἡ ἀδυναμία μας. Ἐνῶ διακρίνομεν τὸ θεῖον θέλημα, μᾶς αἰχμαλωτίζει τὸ κακόν. «Ὁ ὕγαν ὁ θέλω ποιεῖν ἀγαθόν, ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω», λέγει ὁ Ἅπ. Παῦλος (Ρωμ. 7,19) τ.ἔ. δὲν πράττω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μολοντί τὸ θέλω, ἀλλὰ πράττω τὸ κακόν, ποῦ ἐν τούτοις δὲν θέλω, διότι ἡ θέλησίς μου εἶναι χαλαρὰ καὶ ἄτονος· δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ ἐπιβληθῶ εἰς τὸν ἑαυτὸν μου καὶ νὰ ὑπερνικήσω ἀδυναμίες καὶ πάθη ποὺ με σύρουν εἰς τὸ κακόν.

2. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη περίπτωσις — περιπτώσεις μᾶλλον — κατὰ τὰς ὁποίας καὶ γνωρίζομεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἐφαρμόζομεν ἴσως, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐφαρμόζομεν ὀρθῶς. Ἐχομεν τὴν

διάθεσιν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ θεῖον θέλημα, ἀλλὰ δὲν ξέρομεν πῶς πρέπει νὰ τὸ ἐκτελέσωμεν κατὰ περίπτωσιν.

Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι ἓνα τυποποιημένον («καλοῦπι») ποῦ ἐφαρμόζεται στερεοτύπως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις. Ἀλλὰ σὲ κάθε περίπτωση ἡ ἰδία ἐντολὴ ἀπαιτεῖ ξεχωριστὸν τρόπον ἐκτελέσεως. Καὶ χρειάζεται νὰ ἔχη ὁ χριστιανὸς τὴν λεγομένην («δικρισιν») ποῦ θὰ τὸν ὀδηγήῃ κατὰ τὰς περιστάσεις, κατὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς συνθήκας, νὰ ἐκτελῇ «τὰ διατεταγμένα» ὑπὸ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ χριστιανικὰ καθήκοντα.

Θὰ ἀναφερθῶμεν εἰς συγκεκριμένα γενικὰ παραδείγματα.

— Πόσον δύσκολος εἶναι, καὶ πόσῃ σύνεσιν ἀπαιτεῖ, ἡ ὁμολογία τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ περιβάλλον. Ἐνας ἄστοχος χειρισμὸς μπορεῖ νὰ φέρῃ τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Καὶ ἀντὶ νὰ ἐπηρεάσωμεν τοὺς ἄλλους εἰς Χριστόν, νὰ προκαλέσωμεν τὴν δυσφορίαν καὶ τὴν ἀντίδρασιν τῶν. Ἀπαιτεῖται πολλὴ λεπτότης καὶ προσοχῆ. Χωρὶς νὰ «κάνωμε τὸν δάσκαλον», καὶ χωρὶς νὰ θίγεται ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν ἄλλων, μποροῦμε καὶ πρέπει νὰ συνδράζωμεν τὴν χριστιανικὴν παρρησίαν — τὸ θάρρος τῆς ὁμολογίας τῶν ἀρχῶν μας — καὶ τὸν ἥπιον συζητητικὸν τρόπον, χωρὶς ἀντεγκλήσεις καὶ ἐριστικότητά. Μετὰ πραύτητος καὶ ταπεινοῦ φρονήματος. Καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπην πάντοτε.

— Ἐὰν δὲ τὸ περιβάλλον (οἰκογενειακὸν ἢ κοινωνικὸν) εἶναι ἀρνητικῶς διατεθειμένον (ἢ ἀντιδρᾷ καὶ πολεμῇ τὰς χριστιανικὰς «θέσεις» καὶ τὴν κατὰ Χριστόν ζωὴν), ἀπαιτεῖται κυριολεκτικῶς «σοφία» εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀντιδραστικῶν, κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου «ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἕξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι» (Κολ. 4,5). Ἐφ' ὅσον ὁ ἄλλος ἀντιτάσῃ μὲ πείσμα τὴν ἀντίθεσίν του, χρειάζεται προσοχῆ, νὰ μὴ δξύνωνται τὰ πράγματα καὶ διαταράσσεται ἡ (οἰκογενειακὴ ἢ φιλικὴ) ἀτμόσφαιρα. Καὶ νὰ προλαμβάνωνται ἐντονώτερες ἀντιδράσεις. Δὲν ὑποστέλλομεν τὴν σημαίαν μας. Ἀλλὰ καὶ προσέχομεν νὰ μὴ προκαλοῦμε τοὺς ἄλλους μὲ ὑπερβολὰς καὶ φανατισμούς. Ἐνας πνευματικὸς συνεβούλευε πολὺ σοφά: «Ὀλιγώτερα λέγε σ' ἐκείνους περὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ περισσότερα στὸν Θεὸν δι' αὐτοῦς». Ἡ προσευχὴ μας θὰ φέρῃ τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα.

— Αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ἀγωγὴν καὶ διάπλασιν τῶν παιδιῶν. Ὅχι σπανίως ἔχουν διαφορετικὴν γνώμην καὶ τακτικὴν εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τὰ μέλη μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ὁ ἓνας ἐγκρίνει — ἢ ἀνέχεται — ὠρισμένας θρησκευτικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ἐπιδόσεις· ὁ ἄλλος διαφωνεῖ καὶ δίδει ἄλλας κατευθύνσεις στὰ παιδιά. Ὁ ἀκολουθῶν τὴν χριστιανικὴν γραμμὴν ἄς ὀπλισθῇ μὲ ὑπομονὴν — καὶ προσευχὴν — καὶ ἄς φροντίξῃ νὰ οἰκονομῇ τὰ πράγματα χωρὶς νὰ συγκρούεται μὲ τοὺς ἀντιδρῶντας. Ἐὰς κερδήσῃ δὲ τὴν ἐκτίμησιν τῶν καὶ τὴν κατανόησιν τῶν, μὲ τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν ἀγάπην του. (Πρβλ. 1 Πέτρ. 3,1· «ἕνα

καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ (διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς) ἄνευ λόγου κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν).

— Ἄλλο πρόβλημα ποῦ ἀπαιτεῖ νὰ μᾶς διδάξῃ ὁ Κύριος («τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημα Ἰησοῦ»), εἶναι ὁ συνδυασμὸς τῆς αὐστηρότητος καὶ τῆς ἐπιεικειᾶς. Πολλάκις ἡ αὐστηρότης ἐπιβάλλεται, ἀλλὰ καὶ πόσες φορές ἡ πολλὴ αὐστηρότης φέρει ζημίαν! Καὶ ἀντιθέτως ἡ ἐπιεικεία ἄλλους μὲν οἰκοδομεῖ ἄλλους δὲ ἀποχαλινώνει. Καὶ χρειάζεται συγκεκρισμός. Νὰ μὴ ἐπέλθῃ χαλάρωσις τῆς χριστιανικῆς γραμμῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν αὐστηρότητα νὰ ὑπάρχῃ μέτρον.

— Καὶ μὲ τὰ ἔργα τῆς ἀγάπης καὶ εὐποιίας χρειάζεται διακριτικότης. («Ἰδρωσάτω ἡ ἐλεημοσύνη σου ἐν τῇ χειρὶ σου, ἕως ἂν γνῶς τίνι δώσεις»), διδάσκει παλαιохριστιανικὴ διδασχῆ. Ἐνῶ ἐξ ἄλλου αἰ προσφοραὶ πρὸς τὸν πλησίον ἀπαιτοῦν καὶ τρόπον κατὰλληλον, διὰ νὰ μὴ θίγεται ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ λαμβάνοντος.

— Ἐὰς μὴ παραλείψωμεν καὶ τοῦτο. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν συμμετοχὴν τοῦ χριστιανοῦ εἰς κοσμικοὺς κύκλους καὶ ἐκδηλώσεις, ὅριον ἀνυπέβλητον ἀποτελεῖ ἡ ὑπεχρέωσις ἡμῶν νὰ μὴ προβαίνωμεν εἰς ἀβαριάς ἢ «συσχηματισμὸν τῷ αἰῶνι τούτῳ» (Ρωμ. 12,2).

Οὕτως, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τίθεται τὸ ζήτημα τῆς ὀρθῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεῖου θελήματος. Ὁ Χριστὸς — καὶ ἡ Παναγία — «κατέλιπον ἡμῖν ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἔχνεσιν αὐτῶν».

Β'

Ο 50ος ΨΑΛΜΟΣ

1. ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Εἶναι παναρχαία θρησκευτικὴ ἐκδήλωσις ἡ καταφυγὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν μὲ ἰκεσίας καὶ παρακλήσεις. Ἀπὸ τῆς Π.Δ., καὶ ἐξαιρέτως ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Ψαλμῶν, ἔχομεν θαυμάσια πρότυπα τιοῦτων ἰκετευτικῶν παρακλήσεων. Ὑπερέχει μεταξὺ αὐτῶν ὁ 50ὸς ψαλμὸς τοῦ Δαυὶδ. Θὰ τὸν μελετήσωμεν, εἰς σειράν ὁμιλιῶν, στίχον πρὸς στίχον, καὶ θὰ ἀποκομίσωμεν πολὺτιμα διδάγματα.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ Ψαλμοῦ «ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρισμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου» μᾶς προσφέρει τὸ α' μάθημα, ποῦ ἀφορᾷ εἰς τὰς διαστάσεις τῆς ἀμαρτίας.

1. «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου». Εἶχεν ὑποπέσει εἰς δύο φοβερὰ ἁμαρτήματα ὁ Δαυὶδ. Καὶ ὅταν τὸ συνησθάνθη καὶ μετενόησε βαθύτατα, ζητεῖ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἐὰς προσέξωμεν δὲ ὅτι δὲν ζητεῖ ἀπλῶς ἔλεος, ἀλλὰ «τὸ μέγα ἔλεος» Αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν εὐστοχωτάτην παρατήρησιν τοῦ Μ. Ἀθανασίου, «ὡς ἐπὶ μεγάλου ἁμαρτήματος τοῦ μεγάλου ἔλεους τοῦ Θεοῦ δέεται τυχεῖν· μεγάλης γὰρ

χρήζει φιλανθρωπίας τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα).

Τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτίας του τὸν τρομάζει. Καὶ ἐν ὄψει αὐτῆς τῆς διαστάσεως — τοῦ μεγέθους — τῆς ἁμαρτίας του, κατανοεῖ ὅτι «τὰ μεγάλα τῶν τραυμάτων ἰσομέτρων δεῖται φαρμάκων» καὶ ὁ μέγας πλημμελήςσας μεγάλης φιλανθρωπίας δεῖται» (Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρου). Ἐάν, ἐπομένως, κάποια ψυχὴ βαρύνεται μὲ κάποιο μεγάλο καὶ βαρὺ παράπτωμα, ἄς γνωρίζει ὅτι «ὄπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις» (Ρωμ. 5,20). Εὐτυχῶς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι «μέγα». «Ὅσον μεγάλο καὶ ἂν εἶναι τὸ ἁμαρτήμα σου, μὴ ἀπελπίζεσαι. Εἶναι ἀπείρως μεγαλύτερον τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. «Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» θὰ σὲ ἐλεήσει. Θὰ δεχθῇ τὴν μετάνοιά σου. Θὰ σὲ συγχωρήσῃ. «Ὁ ζητῶν μέγα ἔλεος (παρατηρεῖ ψυχολογικώτατα ὁ ἱερός Αὐγουστίνος) μεγάλην ὁμολογεῖ δυστυχίαν». Αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του δυστυχισμένον ὁ ἐκτραπείς εἰς βαρείας ἁμαρτίας. Καὶ εἶναι εὐλογον νὰ ζητῇ «μέγα ἔλεος» παρὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ καὶ ἐπανεύρῃ τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεώς του. Καὶ ἀντιστοίχως: «οἱ μέγα ζητοῦντες ἔλεος ὑπὲρ μεγάλου πλημμελήματος ὁμολογοῦσι τοῦτο αἰτεῖν (παρατηρεῖ καὶ ἄλλος ἐρμηνευτής): οὐδὲν δὲ οὕτως εἰς ἔλεον ἐπισπᾶται τὸν Δεσπότην, ὡς ὁμολογία πλημμελήματος». «Ὅποιος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν πόθον νὰ λάβῃ «μέγα ἔλεος» Θεοῦ, αὐτὸς ἤδη ἔχει συναίσθησιν τῆς βαρείας ἐνοχῆς του καὶ ἤδη ὁμολογεῖ τὸ μέγεθος τοῦ πλημμελήματός του. Καὶ μὲ ἐλπίδα ἀκαταίσχυντον θὰ καταφύγῃ εἰς τὸν πανάγαθον Θεόν, διὰ νὰ εἴπῃ μαζὶ μὲ τὸν Δαυὶδ: «ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου».

2. «Καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου». Εἰσάγεται ἡδὴ ἡ δευτέρα διάστασις τῆς ἁμαρτίας. Ἀφοῦ ὠμίλησε διὰ τὸ μέγεθος, τώρα ὀμιλεῖ διὰ τὸ πλῆθος αὐτῆς. Καὶ ὅπως ἐπεκαλέσθη τὸ «μέγα ἔλεος» τοῦ Θεοῦ, ἐν συνεχείᾳ ἐπικαλεῖται «τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν» Του. Διότι σκέπτεται ὁ Δαυὶδ ὅτι τὰ ἁμαρτήματά του δὲν εἶναι μόνον μεγάλα καὶ σοβαρά, ἀλλὰ καὶ ἀλλεπάλληλα, πολλά. Καί, διὰ τοῦτο, οὐχὶ «ἐφ' ἑνὸς οἰκτιρμοῦ, τούτέστιν ἀπὸ συγγνώμης τῆς ἐφ' ἐνὶ παραπτώματι, σωθῆναι ἁμαρτωλὸς δύναται, πολλῶν δὲ καὶ ἐπὶ πολλοῖς οἰκτιρῶν, ὥστε διαφυγεῖν τὴν ἀπειλὴν καὶ τὴν κόλασιν χρῆζομεν» (ἄγ. Ἡσύχιος).

Πράγματι δέ, ἄλλος μὲν ἁμαρτωλὸς ἀνησυχεῖ διὰ τὸ ἕνα καὶ μεγάλο ἁμαρτήμα του, ἄλλος δὲ — οἱ πολλοὶ μᾶλλον — ἀναλογίζονται τὰ πολλὰ εἰς ἀριθμὸν πταίσματα καὶ πλημμελήματα αὐτῶν. Καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ ἡ θέσις εἶναι κρίσιμος ἀπέναντι τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ. Πῶς θὰ ἐξοφληθῇ τὸ χρέος τῶν αμυρίων ταλάντων», καθὼς εἶπεν εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ ὁ Κύριος, εἴτε τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἕνα πολὺ βαρὺ ἁμαρτήμα, εἴτε ἀπὸ πολλὰ καὶ συνεχῆ πού προστίθενται κάθε ἡμέραν καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος τῆς ζωῆς μας;

Εὐτυχῶς ὑπάρχει «τὸ πλῆθος τῶν οἰ-

κτιρῶν» τοῦ παναγάθου Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος, διὰ νὰ ὑπερκαλύψουν καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Αὐτὸ τὸ φρόνημα καὶ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα ἀπηχοῦν αἱ εὐχαὶ καὶ οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως:

—«Τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων μοι δεινῶν ἐνοῶν ὁ τάλας τρέμω... ἀλλὰ θαρρῶν εἰς τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαγγνίας σου ὡς ὁ Δαυὶδ βοῶ σοι: ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος» (Τριώδιον).

—«Ἐπιμέτρησον τὰς ἀνομίας ἡμῶν τοῖς οἰκτιρμοῖς σου: ἀντίθετος τὴν ἄβυσσον τῶν οἰκτιρῶν σου τῷ πλήθει τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν» (ἀ' εὐχὴ γοιυκλισίας Πεντηκοστῆς).

—«Οὐ μέγεθος πταισμάτων, οὐχ ἁμαρτημάτων πλῆθος, ὑπερβαίνει τοῦ Θεοῦ μου τὴν πολλὴν μακροθυμίαν καὶ φιλανθρωπίαν ἄκραν» (Συμεὼν Νέου Θεολόγου, εὐχὴ Θ. Μεταλήψεως).

Κατὰ ταῦτα, ἡ πραγματικὴ μετάνοια σώζει, διὰ τοῦ Θεοῦ ἐλέους καὶ «διὰ τῶν οἰκτιρῶν τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ», ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος «τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν».

3. Τρίτη ἀνησυχητικὴ διάστασις τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ διάρκεια αὐτῆς. Πολλὰ ἁμαρτήματα χρονίζουσιν εἰς τὴν ψυχὴν μας. Γίνονται μόνιμα ἐλαττώματα ἢ καὶ πάθη ἔμμοινα. Καὶ διαπιστώνομεν πολ- λάκις, μὲ ἀπογοήτευσιν, ὅτι δὲν ἀπαλασσόμεθα εὐκολα ἀπὸ αὐτὰ καὶ δὲν διορθωνόμεθα, παρ' ὅλον ὅτι παρέρχονται αἱ ἡμέραι καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς μας, καὶ παρὰ τὴν καταβαλλομένην ἴσως προσπάθειάν μας.

Διὰ τοῦτο ὁ Δαυὶδ, εἰς τὸν ψαλμὸν αὐτὸν τῆς μετανοίας του, διακατέχεται ἀπὸ ἔντονον πόνον ψυχῆς: καὶ ἐπανεπιλημμένως ἐπανέρχεται εἰς ἐκζήτησιν τοῦ Θεοῦ ἐλέους. Ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους αἱ ποιήλαι ἱκετευτικαὶ λέξεις τοῦ ψαλμοῦ του κρούουσιν τὴν θύραν τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ δοθῇ εἰς τὴν ψυχὴν του (καὶ τὰς ψυχὰς ὅσων ἐπαναλαμβάνουν τὸν ψαλμὸν αὐτὸν) λύτρωσις καὶ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν χρονίζουσαν κατάστασιν τῆς ἁμαρτωλότητος.

Ψυχὴ ἁμαρτωλῆ, ὅσον παρατείνεται ἡ ἁμαρτία σου, κράζει ἐκ βαθέων πρὸς τὸν Κύριον: «Παράτεινον τὸ ἔλεός σου... Τὸ ἔλεός σου, Κύριε, καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου».

2. ΕΞΑΛΕΙΨΙΣ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

«Ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου»

Ἡ τελεία καὶ ὀριστικὴ ἐξάλειψις τῆς ἁμαρτίας εἶναι σοβαρὸν ζήτημα, πού πρέπει νὰ ἀπασχολῇ κάθε χριστιανόν, ὅπως ἀπησχόλησε τὸν Δαυὶδ, τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ βασιλέα καὶ προφήτην.

Εἶχεν εἰς βάρος του δύο φοβερὰ ἁμαρτήματα διὰ νὰ τὰ συναίσθανθῇ καὶ νὰ μετανόησεν ἀπέστειλεν εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς τὸν προφήτην Νάθαν. Ἐκεῖνος τοῦ ὠμίλησε συγκλονιστικά. Καὶ ὁ Δαυὶδ μετενόησεν καὶ ἐκραύγασεν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του «ἡ μάρτυκα τῶ Κυρίου».

Ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν μετάνοιάν του. Καὶ ὁ προφήτης Νάθαν τὸν βεβαιώνει ὅτι ὁ «Κύριος παρεβίβασε τὸ ἁμάρτημά σου». Παρέγραψεν, ἐξήλειψεν ὁ Θεὸς τὴν ἁμαρτίαν σου (2 Βασ. 12,13).

Παρὰ ταῦτα ὁ Δαυὶδ δὲν ἠσυχάζει. Κλαίει διὰ τὴν ἁμαρτίαν του. Καὶ εἰς τὸν ψαλμὸν τῆς μετανοίας του (ποῦ ἐρμηνεύομεν) ἱκετεύει τὸν πανάγαθον Θεόν· «ἐξάλειψον τὸ ἄνομημά μου· ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με· ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός».

1. Τί σημαίνει ὁμοῦς «ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με»; Ἀφοῦ ἤδη ὁ Θεὸς συνεχώρησε καὶ ἐξήφηνισε (ἀπαρεβίβασε) τὸ ἁμάρτημά του, τί νόημα ἔχει πλέον ἡ ἱκεσία· «ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με»;

Ἔνας ἐκ τῶν ἁγίων Πατέρων (Δίδυμος) ἀπαντᾷ· «ὡσπερ αἱ δυσέκπλυτοι βαφαὶ οὐ μιᾷ πλύσει, ἀλλὰ πολλῶς ἐξίτηλοι γίνονται, οὕτως καὶ τὰ μεγάλα τῶν ἀνομιῶν πολλοῖς οἰκτιρμοῖς Θεοῦ ἀπαλείφεται». Δὲν φθάνει δηλ. ἓνα πλύσιμο. Ἀπαιτοῦνται πολλοὶ «οἰκτιρμοὶ» τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἐξάλειφθῇ ἡ μεγάλη ἁμαρτία μας.

Ὁ δὲ ἅγιος Κύριλλος, πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, βλέπει τὸ ζήτημα καὶ μὲ τὴν προοπτικὴν τῆς Κ. Διαθήκης. Ἔχει ὑπ' ὄψει τοῦ ὅτι ἡ Π.Δ. δὲν προσέφερε, διὰ τῆς ἰουδαϊκῆς λατρείας, εἰ μὴ μόνον στοιχειώδη μέσα ἠθικῆς καθάρσεως, ποῦ ἦταν περισσότερο ἐξωτερικὰ καὶ συμβολικὰ. Ἡ τελεία κάθαρσις ἀπὸ τῆς ἐνοχίας καὶ τοῦ ρύπου τῆς ἁμαρτίας θὰ ἐπήρχετο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Δαυὶδ, προφήτης καὶ αὐτὸς τοῦ Θεοῦ, παρὰ τὴν ἁμαρτίαν του, καταξιώνεται — λέγει ὁ ἅγ. Κύριλλος — νὰ προῖδη τὴν σωτήριον χάριν καὶ τοὺς «οἰκτιρμοὺς» τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ λέγει τὸ «ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με...» μὲ τὸ φρόνημα ἐκεῖνο ποῦ διετύπωσεν ἀργότερα ὁ θεῖος Ἀπόστολος εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν (9,13-14)· «εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωνημένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ... καθαρῶς τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῶ ζῶντι;» Δηλ. μὲ τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν θείαν Κοινωνίαν τοῦ αἵματός Του θὰ γίνῃ ἡ «ἐπὶ πλεῖον» κάθαρσις καὶ ἐξάλειψις τῶν ἁμαρτιῶν, ποῦ δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ μὲ «αἷμα ταύρων καὶ τράγων» καὶ ραντισμὸν μὲ «σπονδὸν δαμάλεως» ἀπὸ τὰς ζωοθυσίας τῆς Π.Δ.

2. Ἄλλος ἐκκλησ. συγγραφεὺς (Ὁριγένης) βλέπει καὶ πρακτικῶς τὸ ζήτημα. Καὶ παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἁμαρτία ἔχει καὶ διαβρωτικὴν ἐπίδρασιν· καὶ ἀφίνει, ὡς οὐλὴν οὕτως εἰπεῖν τοῦ ψυχικοῦ τραύματος, τὰ ἔργα καὶ τὰς συνεπείας τῆς. Ἡ διάπραξις τ.ἔ., καὶ δὴ ἡ ἐπανάληψις, τῆς ἁμαρτίας δημιουργεῖ ἔξιν, συνήθειαν, εὐκολίαν (εὐπερίστατον). Καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἐπιρρεπεῖ πλεόν εἰς αὐτήν. Διὰ τοῦτο τὸ «ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνο-

μίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με» ἔχει καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀπαλλαγῆς ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐνοχήν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ νοσηρὰ κατὰλοιπα τῆς ἁμαρτίας. Δι' ἡμᾶς δὲ τοὺς χριστιανοὺς εἶναι αἴτησις «ἐπὶ πλεῖον» ἀναγεννητικῆς ἐνεργείας τῆς θείας χάριτος, ἐπὶ πλεόν τῆς συγχώρησεως ποῦ δίδεται διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱ. ἐξομολογήσεως, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ὑποτροπὴ καὶ ἐπ' ἀνόδοις εἰς τὴν (μὴ νεκρωθεῖσαν τελείως) ἁμαρτίαν.

3. Ἡ συνέχεια τῶν δαυιτικῶν λόγων· «ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός» σημαίνει ὅτι ὁ ἁμαρτήσας δὲν λησμονεῖ — δὲν μπορεῖ νὰ λησμονήσῃ — τὴν ἁμαρτίαν ποῦ διέπραξε· ἀλλὰ συνεχῶς τὴν σκέπτεται καὶ λυπεῖται διότι ἐλύπησε τὸν Θεόν· καὶ εἶναι συντετριμμένος διὰ τοῦτο.

Αὐτὸ ἀσφαλῶς μαρτυρεῖ εὐαίσθητον ἄνθρωπον καὶ φιλότιμον. Αἰσχύνεται τῇ μνήμῃ, τὴν ψυχὴν νύττεται, καὶ ὑπὸ τῆς αἰσχύνης ἀναγκασθεὶς εἰς μετάνοιαν ἔρχεται· ὁ δὲ λήθην παθὼν εἰς ἕτερα πάλιν ἁμαρτήματα, ὡς μηδενὸς κακοῦ πραγθέντος προάγεται» (ἅγ. Ἡσύχιος). Ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἀπόψεως εἶναι ἐποικοδομητικὸν νὰ ἐνθυμῆται ὁ χριστιανὸς τὰς πτώσεις του, διὰ νὰ ταπεινοφρονηῇ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μὴ ἐπανέρχεται εἰς αὐτάς (Πρβλ. Ἑβρ. 6,4-6).

Ἦτο ἄλλην ἐν τούτοις ἐννοίαν, μετὰ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν ἐξομολόγησιν, μετὰ τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν θείαν Κοινωνίαν, δὲν δικαιολογεῖται καμμία ἀνησυχία διὰ τὰς προηγουμένας ἐνοχίας, διότι τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι «ἀμεταμέλητα» (Ρωμ. 11,29). Ἀφοῦ ἔλαβες τὴν συγχώρησιν, μὴ ἀνησυχῆς πλέον. Μόνον ταπεινοφρόνει. Καὶ πρόσεχε, νὰ μὴ ὑπάρξῃ ὑποτροπὴ. Ἀλλὰ καὶ πάλιν «ὁ σάκις ἂν πέσης, ἐγειρε καὶ σωθήσεται». Μὴ ἀμφισβόλλῃς διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἐκ τῶν ἁγίων μυστηρίων θείαν χάριν. Ἡ τυχὸν ἀμφισβόλια, ἂν εἴσαι συγκεχωρημένος, εἶναι περίπου ἀμφισβήτησις τῆς θείας χάριτος, ποῦ ἀπορρέει ἀπὸ τὸ αἷμα — τὸν σταυρὸν καὶ τὴν ἀνάστασιν — τοῦ Χριστοῦ. Εἰρήνευε. Διότι μετὴν ἐν μετανοίᾳ προσέλευσιν σου εἰς τὰ ἁγιαστικά Μυστήρια, ὁ «Κύριος παρεβίβασε (καὶ ἐξήλειψε τελείως) τὸ ἁμάρτημά σου».

3. ΠΡΟΣΒΑΛΛΕΙ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

«Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα»

Λέγουν πολλοὶ ὅτι, καὶ ἂν διαπράττουν ὀρισμένους ἁμαρτωλὰς πράξεις, δὲν βλάπτουν καὶ δὲν ἀδικοῦν κανένα. Ὅ,τι κάνουν ἀφορᾷ δῆθεν μόνον εἰς τὸν ἑαυτὸν των. Ἀλλ' ἔχουν μεγάλο λάθος. Οἱ ψαλμικοὶ λόγοι, ποῦ θὰ ἀναπτύξωμεν, θὰ βοηθήσουν εἰς τὴν κατανόησιν ὅτι κάθε ἁμαρτία «ἐπὶ τὸν Θεὸν διαβαίνει»· καὶ προσβάλλει τὸν Θεόν.

1. Ὁ βασιλεὺς Δαυὶδ εἶχε διαπράξει δύο βαρεῖας ἁμαρτίας. Ἐπληξε τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν ἐνὸς μέ-

λους τοῦ στρατεύματός του, τοῦ Οὐρία. Καί ὅταν συνησθάνθῃ τὴν βαρύτητα τῶν πράξεών του καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τὸν συγκλονίζει καὶ τὸν συντριβεί ἢ σκέψις ὅτι προσέβαλε τὸν Θεόν. Ἐκ τῆς βλάβης τῆς ψυχῆς του ὁμολογεῖ· «Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα». Αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἔνοχον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πρωτίστως καὶ κυρίως.

Ὡς βασιλεὺς, σύμφωνα μὲ τὰ τότε κρατοῦντα, ἦτο ἀνεξέλεγκτος καὶ δὲν ἔδιδε λόγον σὲ κανένα. Κανεὶς λοιπὸν δὲν θὰ μπορούσε νὰ τοῦ ζητήσῃ εὐθύνας. Καὶ ὁ ἀδικημένος Οὐρίας δὲν θὰ εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ διεκδικήσῃ τὸ δίκαιόν του. Σὲ ποιὸν νὰ καταφύγῃ, ἀφοῦ δράστης ἦτο ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς; Αὐτὸς μόνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἦτο ὑπόλογος καὶ δοσίλογος. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ Δαυὶδ «Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον». Διότι ὑπέκειτο μόνον εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ Αὐτὸν μόνον ἐφοβεῖτο.

Ἐξ ἄλλου, τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἦσαν παραβάσεις τοῦ θείου νόμου. Ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ «οὐ μοιχεύσεις» καὶ τὸ «οὐ φονεύσεις». Καὶ ὅποιος τὰς παραβαίνει — ὅπως ἐν προκειμένῳ ὁ Δαυὶδ — εἶναι ἐκτεθειμένος καὶ ἔνοχος, ὄχι ἐνώπιον ἀνθρώπων καὶ δικαστηρίων ἀνθρωπίνων, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διότι «ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία» (1' Ἰω. 3,4), δηλ. ἀθέτησις τοῦ θείου νόμου. Καὶ εἶναι «φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζώντος» (Ἐβρ. 10,31). Αὐτὸ σκέπτεται καὶ συνειδητοποιεῖ ὁ Δαυὶδ, ὅταν λέγῃ «Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον...».

Ἰσως οἱ ἄνθρωποι πολλὰς φορὰς νὰ μὴ μαθαίνουν καὶ νὰ μὴ γνωρίζουν τὰ ὅσα πονηρὰ καὶ φαῦλα διαπράττονται. Τὰ γνωρίζει ὁ Θεός. Καὶ ὁ Δαυὶδ, ἀναλογιζόμενος ὅτι, εἰς τὴν περίπτωσίν του, ὁ μόνος γινώσκων «τὸ ἀνόμημά του» εἶναι ὁ Θεός, ὁμολογεῖ μὲ συντριβήν· «Τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα».

Ὅταν ἀμαρτάνωμεν, ὅσονδήποτε κρυφὰ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων, μᾶς βλέπει τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ.

Σκέψου λοιπὸν, ἄνθρωπε, ὅτι «ἐνώπιον» τοῦ Θεοῦ κάνεις αὐτὸ ποὺ κάνεις. Δὲν θὰ ἐντραπήσῃς λοιπὸν καὶ δὲν θὰ ὑπολογίσῃς τὸν Θεόν, ὅσον τοῦλάχιστον θὰ ἐντρέπεσο τοὺς ἀνθρώπους;

Εἰς ἄλλον ψαλμὸν τοῦ ὁ Δαυὶδ (15,8) λέγει· «προσωρῶμην τὸν Κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ» (Πράξ. 2,25). Καὶ ὁ Ἀπόστολος, εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν (4,13) τονίζει· «οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος». Σαφῆς ὁ λόγος. Καὶ ἐποικοδομητικός.

2. Τί σημαίνει ὅμως ἡ ἐν συνεχείᾳ — ὄχι τόσο σαφῆς — ψαλμικὴ φράσις· «ὡς ἂν δικαιοθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε»;

Ὅταν ὁ Θεός ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν τάξιν τὸν Δαυὶδ, τοῦ ὠμίλησεν αὐστηρὰ διὰ τοῦ προφήτου Νάθαν. «Τὰδε λέγει Κύριος — εἶπεν ὁ προφήτης. Ἐγὼ εἰμι ὁ χριστὸς σε εἰς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ Ἐγὼ

εἰμι ὁ ρυσάμενός σε ἐκ χειρὸς Σαούλ... Τί ὅτι ἐφάυλισας τὸν λόγον Κυρίου τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ;... Οὐκ ἀποστήσεται ρυμφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος... Ἴδου Ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου» (2 Βασ. 12,7-8,10-11).

Οὕτως εἰπεῖν, τὸν ἐδίκασεν ὁ Θεός διὰ τὰ ἀνομήματά του. Καὶ ὁ Δαυὶδ παραδέχεται ὅτι εἶναι δικαία ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅποιος θελήσει νὰ τὴν διαμφισβητήσῃ — προσθέτει — θὰ ἀποστομωθῇ. Αὐτὸ ἐπαναλαμβάνει εἰς τὸν ψαλμὸν τῆς μετανοίας του: Ὅπως δὴποτε, Κύριε, Σὺ θὰ δικαιωθῆς διὰ τὴν αὐστηρὰν κρίσιν καὶ ἀπόφασίν σου δι' ἐμέ· καὶ θὰ νικήσῃς, θὰ ἀποστομώσῃς τοὺς ἐπικριτὰς σου. Θὰ ἀδικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου· καὶ (θὰ) νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε».

Μὲ ὀλίγας λέξεις· «ἐπειδὴ ἠγνωμονήθη ὁ Θεός, δίκαια εἶχεν ἐγκαλεῖν», κατὰ τὸν ἱερὸν ἐρμηνευτὴν τῶν ψαλμῶν. Κατελόγησεν ὁ Θεός ἀγνωμοσύνην εἰς τὸν Δαυὶδ (ποὺ τὸν ἀνέδειξεν ἀπὸ βοσκοῦ βασιλέα καὶ τὸν διέσωσεν ἀπὸ τὰς φοινικὰς χεῖρας τοῦ Σαούλ), διότι, παρ' ὅλας τὰς εὐεργεσίας ποὺ εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐν τούτοις κατεπάτησε τὰς ἐντολάς Του μὲ τὰ ἀνομήματά του. Διὰ τοῦτο καὶ τοῦ προαναγγέλλει ἐπερχόμενα κακὰ, καὶ δὴ καὶ φοινικὰς διαμάχας, μέσα στὸ σπίτι του· καὶ ἐξόντωσιν μελῶν τῆς οἰκογενείας του. Ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ὁ καθένας θὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ὡς δικαίαν. Ὅσον καὶ ἂν θελήσῃ νὰ τὴν ἐπικρίνῃ ὡς αὐστηρὰν, ἡ νικῶσα ψῆφος εἶναι μὲ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἀπ. Παῦλος, ἀναφερόμενος εἰς τὸν ψαλμικὸν αὐτὸν λόγον, ἀποφαίνεται γενικῶς· «γινέσθω δὲ ὁ Θεός ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται· ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε» (Ρωμ. 3,4). Δηλ., ἐὰν ὁ οἰοσδήποτε παραβάτης τοῦ θείου νόμου θελήσῃ νὰ δικαιολογηθῇ καὶ νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις εἰς τὸν Θεόν, θὰ ἀποδειχθῇ ἐν τέλει ὅτι ὁ Θεός ἔχει πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον μὲ τὸ μέρος Του, καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἀσυνεπής καὶ ψεύστης ἀπέναντί Του. Καὶ ὅπως δὴποτε θὰ νικήσῃ καὶ θὰ κατισχύσῃ ἡ πάντοτε δικαία καὶ ἀγαθὴ κρίσις τοῦ Θεοῦ.

Γενικὸν πόρισμα, ἐξ ὧσων εἶπομεν, εἶναι ὅτι· ὅταν ὁ ἄνθρωπος διαπράττῃ κάποιαν ἀμαρτίαν, ἀμαρτάνει ὡν αὐτοκατάκριτος» (Τίτ. 3,11).

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ι Ω Β

✦ Ἡ Ζωὴ καὶ τὰ πάθη του ✦

(Τόμοι Α' καὶ Β')

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Σελίδες 366 καὶ 302. Δραχ. 650 ἑκαστος.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ**
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

476. Εἰς τὴν θείαν μετάληψιν κάνομεν ἀπόλυσιν μετὰ τὴν εὐχὴν «Πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ναοῦ σου...»; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Γ. Δρούλια).

477. Εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν διατί κάνομεν ἀπόλυσιν μετὰ τὴν εὐχὴν «Παναγία Δέσποινα Θεοτόκε τὸ φῶς...» ἀφοῦ ἤδη ἔχομε κάνει τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας καὶ δὲν ἀρχίσασμε τὴν εὐχαριστίαν μετὰ τὸ «Εὐλόγητός ὁ Θεός...»; (Ἐρώτησις τοῦ ἰδίου).

478. Κατὰ τὸ κοινωνικὸν διαβάζουμε τὴν ἀκολουθίαν τῆς μεταλήψεως πρὸ τῆς κοινωνίας καὶ τὴν εὐχαριστίαν μετὰ ἀπὸ αὐτὴν ἢ μερικὰς μόνον εὐχὰς; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Γ.Π.).

Ἡ «Ἀκολουθία τῆς θείας μεταλήψεως» καὶ ἡ συνδεδεμένη μ' αὐτὴ, «Εὐχαριστία μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν», ποῦ περιέχεται στὰ Ὁρολόγια, Ἰερατικά, Συνόψεις ἢ ἄλλες αὐτοτελεῖς ἐκδόσεις, εἶναι μεταγενεστέρα ἀκολουθία. Κατ' ἀρίθειαν οὔτε ἀκολουθία μπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ, γιατί δὲν ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα ποῦ συνιστοῦν τὸ λειτουργικὸ αὐτὸ στοιχεῖο, ποῦ λέγεται «ἀκολουθία». Δὲν προϋποθέτει κατ' ἀρχὴν τὴν παρουσία ἱερέως, οὔτε κοινότητος πιστῶν, οὔτε καὶ ἀκολουθεῖ κάποιο συγκεκριμένο λειτουργικὸ σχῆμα.

Ἄς μείνουμε πρὸς στιγμὴν στὴ μορφή, ποῦ ἐπεκράτησε στὰ ἔντυπα Ὁρολόγια μας. Βλέπουμε ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ κανόνα (τοῦ β' ἤχου με ἀκροστιχίδα κατ' ἀλφάβητον, «Ἄρτος ζωῆς αἰωνιζούσης...»), τρεῖς ψαλμούς, τρία τροπάρια, δέκα εὐχές, ἄλλα τρία τροπάρια, μία μικρὴ καὶ πάλι εὐχή, καὶ πέντε εὐχές εὐχαριστίας μετὰ τὴν μετάληψη. Κατὰ διαστήματα παρεμβάλλονται διδακτικοὶ στίχοι καὶ μερικὲς σποραδικὲς τυπικὲς διατάξεις — ὀδηγίαι, ποῦ καθορίζουν τὸ χρόνον ἀπαγγελίας τους καὶ τὴν κάποια συνάρτησί τους ὅχι μετὰ τὴν κοινὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία ἀλλὰ μετὰ τὴν ἰδιωτικὴ προσευχὴ τοῦ κάθε πιστοῦ. Ἔτσι ὀρίζεται νὰ λέγεται, ὁ μὲν κανὼν «μετὰ τὴν ἀφ' ἐσπέρας εἰθισμένην ἀκολουθίαν τοῦ ἀποδείπνου». Ἡ διάταξι, φυσικά, δὲν εἶναι ἀκριβής, γιατί ὁ κανὼν προβλέπεται νὰ παρεμβληθῆ μέσα στὸ ἀπόδειπνο, στὴ συνήθη θέσι τῶν κανόνων, μετὰ τὸ συμβόλου τῆς πίστεως καὶ τοῦ «Ἀξίόν ἐστιν». Τὸ δεύτερο μέρος τῆς ἀκολουθίας, ποῦ καθορίζεται νὰ λέγεται «τῆ ἐπαύριον, μετὰ τὴν συνήθη ἑωθινὴν προσευχὴν», μιμεῖ-

ται τὸ σχῆμα τῶν ἀκολουθιῶν τῶν ὡρῶν: τρισάγιο κ.λπ., τρεῖς ψαλμοί, τρία τροπάρια, εὐχές. Οἱ τρεῖς ψαλμοὶ (22ος, 23ος καὶ 115ος), εὐχαριστιακοὶ κατὰ τὴν πατερικὴ ἐρμηνεία («ἠτοιμάσας ἐνώπιόν μου τράπεζαν... καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με ὥσει κράτιστον» 22,5 — «ἄρατε πύλας... καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης» 23,7.9 — «ποτήριον σωτηρίου λήψομαι» 115,4), ἀνθολογήθηκαν ἢ λόγῳ τοῦ περιεχομένου τους ἢ εἶναι ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν χρῆσιν τους ὡς κοινωνικῶν. Τὰ τρία τροπάρια, ὡς καὶ τὰ τρία ἐπόμενα, καὶ πάλι εἶναι ἀνθολογημένα ἀπὸ ἄλλες ἀκολουθίας ἢ διασκευάζονται κατάλληλα γιὰ νὰ προσαρμοθοῦν πρὸς τὸ θέμα τῆς κοινωνίας. Οἱ εὐχές εἶναι χαρακτηριστικὸς πρὸς ἀποδίδονται σὲ ἐκκλησιαστικούς ἀνδρες διαφόρων ἐποχῶν (Μέγας Βασίλειος, Χρυσόστομος, Ἰωάννης Δαμασκηνός, Συμεὼν ὁ μεταφραστής, Συμεὼν ὁ νέος θεολόγος: Δ'-ΙΑ' αἰών). Τὸ ἴδιο καὶ οἱ εὐχές τῆς εὐχαριστίας (Μέγας Βασίλειος, Συμεὼν ὁ μεταφραστής), ὅσες βέβαια δὲν φέρονται ὡς ἔργα «ἀνωνύμων» ἢ «ἀδῆλων» συγγραφέων. Χωρὶς ἀμφιβολία πρόκειται γιὰ ὠραῖες καὶ καλογραμμένες εὐχές, ποῦ με ἄλλα, καμμιά φορὰ καὶ μετὰ τὰ ἴδια, λόγια, λένε τὰ ἴδια πράγματα: προπαρασκευάζουν τὸν πιστὸ γιὰ τὴν κοινωνία ἢ εὐχαριστοῦν γι' αὐτὴ. Εἶναι σαφὲς πὸς πρόκειται γιὰ μιὰ ἀνθολογία εὐχαριστιακῶν κειμένων, ποῦ καταρτίσθηκε σὺν τῷ χρόνῳ με ἀρχικὴ πρόθεσι ὅχι τὸν ἀπαρτισμὸ μιᾶς ἀκολουθίας, ἀλλὰ γιὰ κατ' ἐπιλογὴν χρῆσιν τους ἀπὸ τοὺς πιστοὺς ποῦ πρόκειται νὰ προσέλθουν στὴ θεία μετάληψη. Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐνδείξεις.

Κατ' ἀρχὴν, ὅχι μόνον στὰ χειρόγραφα, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὰ τὰ ἔντυπα, παρατηρεῖται ἀκαταστασία καὶ ἀνομοιομορφία καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ καὶ ὡς πρὸς τὴν σειρά τῶν εὐχῶν. Γιὰ νὰ ἔχομε ἓνα πρόχειρο παράδειγμα συγκρίνουμε τὴ συνήθη ἀκολουθία τῶν Ὁρολογίων μας πρὸς μιὰ σχετικῶς παλαιὰ αὐτοτελεῖ ἐκδοσι μετὰ τίτλο: «Ἀκολουθία τῆς θείας μεταλήψεως, τεταγμένη καθὼς εὑρίσκεται εἰς τὰ παλαιὰ Ὁρολόγια. Αὕτη μὲν τάξις ἢ ἀρχαία κατετάχθη κατὰ σεβαστὴν ἔγκρισιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» οὗτος δὲ ὁ συνοπτικὸς τρόπος ἐπινοήθη διὰ τὸ εὐχρηστον, ὅχι μόνον εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ὅποιον-δήποτε ὀρθόδοξον χριστιανόν. Ἐκδίδεται ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνη Στεφάνου Κ. Σκαθάρου τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἰω. Ἀγγελοπούλου, 1857». Ἐδῶ οἱ προπαρασκευαστικὲς πρὸ τῆς θείας μεταλήψεως εὐχές εἶναι δώδεκα καὶ οἱ εὐχαριστήριαι ἑπτὰ. Βρίσκονται, οἱ περισσότερες, σὲ διαφορετικὴν σειρά ἀπὸ τὸ Ὁρολόγιον, ἐνῶ τὸ διάγραμμα καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα τῆς ἀκολουθίας εἶναι τὰ ἴδια με

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Ἐπ' εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 25 χρόνων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γερμανίας, κυκλοφόρησε, στὴν Γερμανία, ἓνα μικρὸ φυλλάδιον, τὸ ὁποῖο περιέχει μιὰ ἐγκύκλιον τοῦ Μητροπολίτη Γερμανίας Αὐγουστίνου πρὸς Ἑλληνική καὶ Γερμανική γλῶσσα. Ἀξίζει δὲ νὰ προσέξουμε ἰδιαίτερα τὸ ἐλληνικὸ κείμενον, δεδομένου ὅτι μᾶς δείχνει τὸν ρόλον ποὺ παίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Διασπορᾶς σὰν πολυτιμὴ καὶ ἀσπείρευτη τροφὸς τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς — πολιτιστικῆς ταυτότητος τῶν Ἑλλήνων καὶ σὰν «σταθερὸς καὶ ἀταλάντευτος θεματοφύλακος» τῶν παραδόσεών τους.

Ἀρχίζοντας μὲ τὴν περιγραφή τῆς ἐξελιξέως τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν εἴκοσι πέντε χρόνων ποὺ πέρασαν, μᾶς πληροφορεῖ ὁ κ. Αὐγουστίνος ὅτι στὶς 5 Φεβρουαρίου 1963 τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τῆς ἰδρύσεως τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἀπέκτησαν καὶ τυπικὰ τὴν «πνευματικὴν τους τροφὴν καὶ τὸν ἀκοίμητον συμπαραστάτην» τους. Τὸ 1974 ἀναγνωρίσθη ἡ Μητρόπολις σὰν Νομικὸ Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου κατ' ἀρχὴν ἀπὸ τὸ ὁμοσπονδιακὸν κρατικὸν τῆς Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας. Τὸ 1981 δὲ ὁλοκληρώθηκε αὕτη ἡ διαδικασία πρὸς τὰ ὁμοσπονδιακὰ κρατίδια τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας. Ἔτσι κατέλαβε ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τὴν θέσιν τῆς τρίτης ἀναγνωρισμένης Ἐκκλησίας στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας καὶ στὸ Δυτικὸν Βερολίνον, μετὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν καὶ τὴν Εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν.

Κατόπιν τονίζει ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας ὅτι, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν διεκδικεῖ τὴν

ἀποκλειστικότητα στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ καὶ τὴν ἐπικράτησιν στὸν κόσμον τῆς ἀλήθειας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, δὲν πρέπει νὰ ξεχάσουμε ὅτι ἔννοιες, ὅπως αὐτὲς τῆς ἐνότητος, τῆς καθολικότητος, τῆς εἰρήνης κλπ., ἀποτελοῦν ἀάφετρητὰ ὀρόσημα τῆς διδασκαλίας τῆς, καθὼς καὶ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ δέεται (ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου) ἢ (ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως), ἐνῶ παράλληλα διδάσκει τὴν πίστιν «εἰς μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν».

Αὕτη ἡ διδασκαλία ἐκφράζει, συγχρόνως, «τὸν οἰκουμενικὸν χαρακτῆρα τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως αὐτὸς βιώθηκε στὴ συνάντησίν του μὲ τὸν Ἑλληνισμό, καὶ ἀπέτελεσε τὸ κύριον, ἴσως, γνώρισμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μὲ κεντρικὸ ἄξονα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον». Ἔτσι, διαμορφώθηκε ἡ ἐλληνοχριστιανικὴ παράδοσις, ἡ ὁποία στηρίζομενη στὴν κλασσικὴ ἀντίληψιν περὶ τοῦ ἠθικοῦ, τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ὠραίου, ἀπέτελεσε ὄχι μόνον τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς ταυτότητός μας, ἀλλὰ καὶ τὴν βασικὴν ἐγγύησιν τῆς διαχρονικῆς μας πορείας μέσα στὸν κόσμον».

Ἀξιόλογο εἶναι ἐπίσης τὸ ὅτι ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας, «σὲ συνάρτησιν μὲ τὰ ἀνωτέρω», ἀσχολεῖται μὲ τὴν ἔνταξιν τῆς Ἑλλάδος στὶς Εὐρωπαϊκὰς Κοινότητες, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ἡ Ἐκκλησία «ἐκτιμῶσε ἀνεκαθεν καὶ ἐκτιμᾷ θετικὰ κάθε προσπάθειαν γιὰ πρόοδο καὶ εἰρηνικὴ συνύπαρξιν τῶν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ γιὰ δίκαιη συμμετοχὴ τους στὰ πνευματικὰ καὶ τὰ ὕλικά ἀγαθὰ». Γιὰ τοῦτο τὸν λόγο πιστεῖται ὅτι κ. Αὐγουστίνος ὅτι ὁ Ἕλληνας ὀρθόδοξος μπορεῖ καὶ σήμερον νὰ προσφέρει στὸν Εὐρωπαϊκὸν χῶρον πολλὰ ἀπὸ τὴν πολιτιστικὴν του κληρονομίαν. Γιατὶ ἡ Ὁρ-

τὰ σημερινὰ ἔντυπα. Ὡς τετάρτη φέρεται μιὰ ἐκτενεστάτη εὐχή, ποὺ ἀπὸ τὴν ἐπιγραφή τῆς ἀποδίδεται στὸν Συμεῶν τὸν μεταφραστὴν («Ἐὐχὴ ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ»). Τρίτη εἶναι ἡ εὐχή «Συμεῶν τοῦ μεταφραστοῦ· Ὁ μόνος καθαρὸς καὶ ἀκήρατος Κύριος...», (ὅπως καὶ στὸ Ὁρολόγιον). Ἀρχίζει μὲ τὴν φράσιν «Ὡς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου καὶ ἀπροσπολήπτου παρεστηνῆος βήματος, Χριστέ ὁ Θεός...» καὶ ἀναφέρεται στὰ ἴδια μὲ τις ἄλλες θέματα ἐξομολόγησι ἀμαρτωλότητος, αἵτησι συγγνώμης καὶ ἀφέσεως ἀμαρτιῶν γιὰ ἄξια συμμετοχὴν στὰ ἄχραντα μυστήρια. Ἀποπνέει πολλὴ εὐσέβεια, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀγία καὶ ἀπροσποίητη εὐκρίνεια ἐξομολογεῖται τὸ πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν, στὶς ὁποῖας, ὑποτίθεται, τουλάχιστον, πὼς ἔχει περιπέσει ὁ χρι-

στιανὸς καὶ κατονομάζει ἐπὶ λέξει πλῆθος ρητῶν καὶ ἀρρήτων ἀμαρτημάτων. Γι' αὕτη εἰδικὰ τὴν εὐχή, καθὼς καὶ γιὰ τὴν εὐχή μετὰ τὸ ἕκτον εὐαγγέλιον τῆς ἀκολουθίας τοῦ εὐχελαίου, μοῦ ἔλεγε καὶ μοῦ ἔγραφε πρὸ ἐτῶν ὁ ἀείμνηστος γέροντα προηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους π. Γαβριὴλ μὲ τὸ κριτικὸν πνεῦμα καὶ τὴν νηφαλιότητα ποὺ τὸν διέκρινε, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπαλειφθῇ ἀπὸ τὴν συλλογὴν αὐτῆς τῶν εὐχῶν τῆς θείας μεταλήψεως γιὰ τις ἀπαράδεκτες ἀναγραφὰς ἀκατονομάστων, φανταστικῶν ἢ πραγματικῶν, σαρκικῶν ἀμαρτημάτων. Οἱ ἐπιμελητὲς ὅμως νεωτέρων ἐκδόσεων εἶχαν ἤδη φροντίσει νὰ τὴν ἀφαιρέσουν. Αὐτὰ παρεμπιπτόντως.

(Συνεχίζεται)

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Τοῦ Ἀρχιμ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΣΤΕΦΑ
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μητρ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Πολλοὶ χριστιανοὶ παρακολουθοῦν μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τὴν δραστηριότητα τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς. Στὶς ἡμέρες μας εἶναι πολλὲς καὶ αὐξάνουν συνεχῶς περισσότερες. Γιὰ ἀρκετὲς ἀπὸ τὴς δραστηριότητες αὐτὲς θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηριχθεῖ, ὅτι ἀποτελοῦν μικροὺς ἢ μεγάλους ἱστορικοὺς σταθμοὺς. Ἔτσι θὰ ταίριαζε νὰ χαρακτηρισθοῦν καὶ τρία πρόσφατα γεγονότα, πού σημειώθηκαν στὴν Ὁρθόδοξο Ἱεραποστολὴ τῆς Κορέας.

α) Γιὰ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Κορέας εἶναι πράγματι ἱστορικὸ γεγονὸς ἡ χειροτονία ἐνὸς νέου ἰθαγενοῦς κληρικοῦ. Στὸν Ἱ. Ναὸ τοῦ Ἀγ. Νικολάου τῆς Σεούλ, τὴν Κυριακὴ 2 Ὀκτωβρίου ἐ.ξ. ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ν. Ζηλανδίας καὶ Ἐξάρχος Κορέας κ. Διονύσιος ἐχειροτόνησε σὲ Διάκονο τὸν Ἱεροσπουδαστὴ Νικόλα Ἰμ. Πρόκειται γιὰ ὄριμο ἄνδρα, οἰκογενειάρχῃ μὲ δύο χαριτωμένα παιδιά. Εἶναι πτυχιούχος Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας καὶ Ἀγγλικῆς Φιλολογίας. Εἶναι ἀκόμη ὑποδ/ντῆς ἀγγλόφωνης ἐφημερίδος στὴν Κορέα. Θὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν Ἐκκλησίαν ἐθελοντικῶς. Γιὰ μιὰ καλύτερη κατάρτιση παρακολουθεῖ τὰ μαθήματα τοῦ Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου τῆς Σεούλ.

Ὁ Σεβ. κ. Διονύσιος στὴν προσφώνησή του πού ἔκανε τὴν ὥρα τῆς χειροτονίας εἶπε στὸν ὑποδιάκονο μετὰξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἱερὸ λοιπὸν τὸ ἔργο σου. Πολὺ μεγάλη ἡ ἀποστολή σου. Γιὰ ἓνα τέτοιο ἔργο καὶ μιὰ τέτοια ἀποστολή εἶναι ἀπαραίτητα καὶ ἀναγκαῖα τόσο ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ὅσο καὶ ἡ δική σου σχετικὴ καλλιέργεια. Ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ θὰ σοῦ δοθῇ σὲ λίγο, πού θὰ τελεσθῇ τὸ Μυστήριον τῆς Χειροτονίας σου. Ἡ προσωπικὴ σου καλλιέργεια εἶναι ὑπόθεσις καθημερινῆς σου φροντίδος καὶ ἀγωνιστικότητος.

» Ὁφείλεις νὰ ἐπαγρυπνῆς γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐξύψωσι τοῦ ἑαυτοῦ σου. Νὰ προσπαθῆς συνεχῶς γιὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν ἀνθρώπινων ἀδυναμιῶν καὶ παθῶν. Γιὰ τὴν συνεχῆ ἀποξένωσί σου ἀπὸ κάθε κακία καὶ ἀμαρ-

τία. Νὰ ἀγωνίζεσαι συστηματικὰ, γιὰ ν' ἀναδειχθῆς, ὅπως γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «εἰς ἄνδρα τέλειον» (Ἐφεσ. δ' 13). Ἡ, ὅπως προσθέτει ὁ Θεῖος Ἰάκωβος, νὰ εἶσαι «τέλειος καὶ ὀλόκληρος ἐν μηδενὶ λειπόμενος» (α' 4).

» Μόνον ἔτσι θὰ ἐπιτύχῃς νὰ γίνῃς παράδειγμα χριστιανοῦ στὴν ἀτομικὴ, στὴν οἰκογενειακὴ, στὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ. Παράδειγμα στὰ λόγια, στὰ ἔργα, στὴν ὄλη σου συμπεριφορὰ. Παράδειγμα καλὸ καὶ ἀξιωματικὸ στὶς ὥρες τῆς ἡρεμίας καὶ τῆς γαλήνης, ἀλλὰ καὶ στὶς στιγμὲς τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν πειρασμῶν τῆς ζωῆς. Ὅλοι οἱ κληρικοὶ καλοῦμεθα μὲ τὴν ζωὴ μας νὰ εἴμεθα «φῶς τοῦ κόσμου» (Ματθ. ε' 14).

»... Ἐεκίνησε λοιπὸν τὴν πορεία σου αὐτὴ μὲ κύριο στόχο σου καὶ σκοπὸ, «ὅπως καλὸς ἔση διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Τιμοθ. δ' 6). Ἔχε δὲ πάντοτε στὴν σκέψι σου τὴς προτροπὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος», πού σοῦ δίδεται σήμερα. «Πρόσεχε σεαυτῷ, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ». Φρόντιζε νὰ εἶσαι «τύπος τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. Τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου» (Α' Τιμοθ. δ' 12, 13, 16).

Στὶς ἡμέρες μας ὁ π. Νικόλαος Ἰμ εἶναι ὁ τρίτος κορεάτης Κληρικὸς πού θὰ ἐξυπηρετεῖ τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησίαν τῆς Κορέας. Οἱ ἄλλοι δύο εἶναι: Ὁ π. Ἀθανάσιος Γιού, πού λόγῳ τῶν ἐπαγγελματικῶν παιδιατρικῶν ὑποχρεώσεών του ἐξυπηρετεῖ ἐθελοντικὰ (χρόνια τώρα) τὴν Ὁρθόδοξο Κοινότητα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὸ Πουσάν μόνον τὴς Κυριακῆς. Εἶναι ἀκόμη ὁ Πρωτοπρ. Δανιὴλ Νά, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Βοστώνης. Εἶναι τακτικὸς Ἐφημέριος στὴν Ὁρθόδοξο Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Παύλου στὴν Ἰντσόν. Εἶναι δὲ παρήγορο καὶ εὐχάριστο, ὅτι μερικοὶ ἀπόφοιτοι καὶ σπουδασταὶ τοῦ Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου ἐπιθυμοῦν καὶ προστοιμᾶ-

δοξία καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι («δύο πηγὲς ἀνεξάντλητες, ἀπὸ τὴς ὁποῖες οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης μποροῦν νὰ λάβουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅσα μέχρι σήμερα»).

Στὸ τέλος καλεῖ ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας ὅλους νὰ συμμετάσχουν στὸν ἑορτασμὸ τῆς ἐπετείου τῆς εικοσιπενταετίας τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας καὶ εὐχεται σὲ ὅλους «ὕγεια καὶ πρόοδο». Παρακαλεῖ δὲ τὰ παιδιά νὰ συμμετέχουν στὴν ὀρθόδοξη λατρεία καὶ νὰ ἐπιδιώκουν νὰ διδάσκονται τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα: «Τῇ γλῶσσᾳ τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῆς Πατερικῆς μας γραμματείας, τῇ γλῶσσᾳ στὴν ὁποία διατυπώθηκαν τὰ ὑψίστα διδάγματα τῆς κλασσικῆς ἑλληνικῆς

σκέψης καὶ σοφίας». Ἔτσι θὰ διατηρηθεῖ ἡ ἔθνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητα τῶν Ἑλλήνων τῆς Διασπορᾶς, πού — κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο — θὰ συμβάλουν ἐνεργὰ στὴν οἰκοδόμησι «τῆς Εὐρώπης τῶν πατρίδων».

Κλείνει δὲ ὁ κ. Αὐγουστίνος τὸ μῆνυμά του μὲ τὴν πίστι ὅτι «μόνο ἡ ἀρραγῆς ἐνότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας καὶ στὸ Δυτικὸ Βερολίνο» θὰ βοηθήσει, ὥστε νὰ υπερπηδηθοῦν οἱ ὁποιοσδήποτε δυσκολίες ἐπ' ἀγαθῷ τῆς χώρας στὴν ὁποία ζοῦν οἱ Ἕλληνες τῆς Διασπορᾶς, τῆς πατρίδας τους καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

ζονται να εισέλθουν αργότερα στην τάξη του ιερού Κλήρου.

β) Ένα δεύτερο γεγονός — ιστορικός σταθμός για την Ορθόδοξο Κορέα — είναι η ίδρυση Ορθόδοξου Μοναστηρίου. Μια τέτοια ενέργεια σε ασιατική Χώρα, που έχει επικρατούντα άλλα θρησκευόμενα και κυριαρχούν άλλες παραδόσεις, μέχρι δε χθές ήταν άγνωστη σχεδόν ή Ορθοδοξία, δεν είναι καθόλου μικρή και συνήθης.

Η γυναικεία Ίερά Μονή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος χτίσθηκε στην ήμιορεινή βόρεια και έρημική περιοχή της Κορέας. Απέχει από την Σεούλ περί τα εξήντα χιλιόμετρα. Υψώνεται στην πλαγιά ενός λόφου, που στην βάση του τρέχει ένας τροφοδοτικός παραπόταμος του μεγάλου ποταμού Χάν. Πρόκειται για μια διώροφη οικοδομή, που έχει κτισθεί πρόσφατα αποκλειστικά για Μοναστήρι.

Στις 3 Οκτωβρίου, ημέρα μὲν Δευτέρα αλλά τοπικῆς ἑορτῆς και ἀργίας, τελέσθηκαν τὰ Ἐγκαινία τῆς Ίεράς Μονῆς. Τὰ ἐτέλεσε μὲ ιδιαίτερη λαμπρότητα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Διονύσιος. Τὸν περιέβαλαν πέντε κληρικοί. Τέσσαρες ἕλληνες και ἕνας κορεάτης. Οἱ μόνιμοι Ίεραπόστολοι Ἀρχιμ. Σωτήριος Τράμπας και Ίερομ. Ἰγνάτιος Σενῆς, οἱ δύο ἔκτακτοι συνεργάτες τους Ἀρχιμ. Παγκράτιος Μπρούσαλης, Ίεροκλήρυξ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν μὲ τὸν ὑπογραφόμενο και ὁ Πρωτοπρ. Δανιὴλ Νά. Κατὰ τὴν τελετὴ τῶν Ἐγκαινίων καθιερώθηκαν τρεῖς Ἅγιες Τράπεζες, πού φέρουν τὰ ὀνόματα τῆς Θείας Μεταμορφώσεως, τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων και τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Στὴν ὁμιλία του, πού ἐκφωνήθηκε ἀπὸ τὸν διερχομὲν κ. Σάββα Λη περὶ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ Σεβασμιώτατος εἶπε μεταξύ ἄλλων και τὰ ἑξῆς: «Ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ Ναοὺς και παρεκκλήσια στὴν Κορέα οἱ ἕξ λειτουργοῦν αποκλειστικά γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι τῶν πιστῶν και ἔχουν ἐνοριακὴ θέσι. Ὁ ἕνας, πού σήμερα ἐγκαινιάζομε, ἔχει σκοπὸ βεβαίως νὰ ἐξυπηρετήσῃ και αὐτὸς τοὺς πιστοὺς, ἡ μορφή του ὅμως εἶναι διαφορετικὴ. Εἶναι Ναὸς Μοναστηριακὸς και εἶναι τὸ πρῶτο Ὁρθόδοξο Μοναστήρι ὄχι μόνον στὴν Κορέα ἀλλὰ σὲ ὅλοκληρὴ τὴν περιοχή τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς τῆς ἐπικρατείας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

» ... Τὸ μοναστήρι μας, πού ὡς γνωστὸ φέρει τὸ ὄνομα τῆς Θείας Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου, ξεκινᾷ τὴν πορεία τῆς ζωῆς του μὲ τρεῖς ἐμπειρες Μοναχές. Ἐχουν ζήσει ἀρκετὰ χρόνια στὴν Ἑλλάδα τὴν μοναχικὴ ζωὴ και ἔχουν τίς προϋποθέσεις νὰ στηρίζουν και ὀργανώσουν καλὰ τὸ Μοναστήρι αὐτό. Πιστεύομε, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ εὐλογήσῃ τὴν προσπάθεια και ὅτι ὅταν Ἐκεῖνος κρίνῃ θὰ ἐκλύσῃ και ἄλλες ψυχές νὰ προστεθοῦν στὴν σημερινὴ Ἀδελφότητα.

» Τὸ Μοναστήρι αὐτὸ ἀνήκει στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Κορέας. Ἡ ἀνέγερσίς του ἔγινε μὲ τὴν συνεργασία και τὴν συμβολὴ πολλῶν παραγόντων. Πρῶτος και βασικὸς παράγων εἶναι ὁ Πανσ. Ἀρχιμ. Σωτήριος Τράμπας, ὁ ὑπεύθυνος τοῦ Ὁρθόδοξου Ίεραποστολικοῦ Κέντρου τῆς Κορέας. Ἐκεῖνος εἶχε

τὴν ἐμπνευσι και ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ δημιουργηθῇ τὸ Μοναστήρι. Ἐκεῖνος ἐσῆκωσε κατόπιν και τὸ βάρος τῆς ὅλης δημιουργίας του. Γιὰ τὴν πραγματοποίησιν δὲ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐκινήτοισε πολλοὺς ἄλλους τόσο ἐδῶ στὴν Κορέα ὅσο και στὴν πατρίδα του τὴν Ἑλλάδα.

» Ἡ σκέψις αὐτὴ τοῦ π. Σωτηρίου, νὰ ἰδρῦσῃ στὴν Κορέα Ἰερά Μονή, μὲ συνεκίνησε βαθύτατα. Διὰ τοῦτο και ὡς οἰκείος και ὑπεύθυνος Ίεραρχῆς εὐχαρίστως ἔδωσα πρῶτα τὴν σχετικὴ ἔγκρισιν και κατόπιν τὴν πατρικὴ μου εὐχὴ και εὐλογία...»

Οἱ τρεῖς Μοναχές, πού ἀποτελοῦν τὴν πρώτη Ἀδελφότητα τοῦ Μοναστηρίου, προέρχονται μὲ ἀπόσπασιν ἀπὸ τὴν Ἰ. Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Κορέας τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Καισαριανῆς. Ἡ ἀπόσπασίς τους ἔχει γίνῃ μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος και Ὑμηττοῦ κ. Γεωργίου. Οἱ δὲ ὀρθόδοξοι Κορεάτες ἔχουν πολὺ ἀγαπήσει τὸ Μοναστήρι. Τὸ θεωροῦν ιδιαίτερη εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Στὸ μικρὸ δὲ διάστημα τῆς ὀλιγομήνου λειτουργίας του ἔχει προσελκύσει τὸ ἐνδιαφέρον και ἀρκετῶν ἄλλοθρήσκων.

γ) Σὴν τρίτος ἱστορικὸς σταθμὸς τῆς περιόδου αὐτῆς στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τῆς Κορέας μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἀνέγερσιν ἑνὸς νέου Ναοῦ. Ἐνας καινούργιος ὀρθόδοξος Ναὸς σὲ ασιατικὴ χώρα ἔχει πολὺ μεγάλη σημασία. Ἡ δὲ σημασία του γίνετα ἀκόμη μεγαλύτερη, ὅταν ὑπολογισθῇ, ὅτι ὁ ὀρθόδοξος αὐτὸς Ναὸς ἐκτίσθηκε στὴν ΒΔ ἀκριτικὴ περιοχή τῆς Χώρας. Ἐκεῖ βρίσκεται τὸ Παλαν-λί.

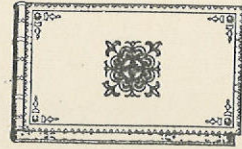
Ἀφορμὴ γιὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ τῆς Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου (αὐτὸ τὸ ὄνομα θὰ δοθῇ) ἦταν μία πολυπληθὴς ὀμάδα ἀνθρώπων μὲ πρωτοπόρο τὸν δῶντοῦτη κορεάτη Γέρο-Ἀβραάμ. Οἱ ἀδελφοὶ μας αὐτοὶ ἐγνώρισαν τελευταῖα τὴν Ὁρθόδοξην πίστην και ἐζήτησαν νὰ βαπτισθοῦν χριστιανοὶ και νὰ γίνουν μέλη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Τὸ ζήτημα μελετήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους και ἄρχισε κατόπιν ἡ κατήχησιν και κάθε ἄλλη σχετικὴ προετοιμασία. Ὀρισμένων οἱ βαπτίσεις ἔχουν ἤδη γίνῃ. Ἄλλων θὰ γίνουν ὅταν ἀρχίσει νὰ λειτουργεῖ ὁ Ναὸς και ἄλλων αργότερα.

Γεγονὸς εἶναι, ὅτι τοὺς ἀδελφούς μας αὐτοὺς τοῦ Παλαν-λί διακρίνει ἡ πνευματικὴ πεῖνα και δίψα, ὁ ἐνθουσιασμὸς και ὁ ἔνθεος ζῆλος. Ἡ ὀικοδομὴ τοῦ Ναοῦ προχωρεῖ μὲ γοργὸ ρυθμὸν και πιστεύετα ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ ἀρχίσει ἡ λειτουργία του. Εἶναι ἄλλωστε ἀπόλυτη ἀνάγκη, διότι μέχρι τώρα οἱ Θ. Λειτουργίες γίνονται σ' ἕνα μικρὸ δωμάτιον κάποιου σπιτιοῦ.

Θὰ μποροῦσαμε, ἀσφαλῶς, νὰ ἀναφερθοῦμε και σὲ ἄλλα μεγάλα και ἱστορικὰ γεγονότα - σταθμούς, πού ἔγιναν στὴν Κορέα κατὰ τὴν ἐκεῖ διήμενον παραμονὴν και συνεργασία μας. Μένομε ὅμως στὰ τρία ἀνωτέρω. Ἀποδεικνύουν και τὰ τρία, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξία στὴν Κορέα «πορεύετα» και γράφει τὴν ἱστορία της. Ἰστορία πολὺ ἐνδιαφέρουσα και πολὺ σημαντικὴ. Μιὰ δὲ τέτοια ἱστορία ἀξίζει νὰ τὴν συντροφεύουν οἱ πρὸς Κύριον θερμὲς ἱεσείες ὄλων μας.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Μητρ. Πειραιώς Καλλινίκου
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Περισσότερα από πενήντα είναι τα βιβλία που ο Σεβασμιώτατος κ. Καλλνίκος έχει συγγράψει και κυκλοφορήσει σε χιλιάδες αντίτυπα.

Πρόκειται για βιβλία ενός δυναμικού, μοντέρνου, θα έλεγα, και εύχρηστου σχήματος που καλύπτουν θέματα της επικαιρότητας και της διαχρονίας, κατατοπίζουν τους χριστιανούς και διαμορφώνουν την Κοινή Γνώμη σωστά και έγκυρα.

Επίκαιρο, καυτό, μα και διαχρονικό είναι και το νέο βιβλίο του Σεβασμιωτάτου Πειραιώς με θέμα: «Εκκλησία και πολιτική». Καταρτίζει αυθεντικά τον αναγνώστη, αλλά και τον προβληματίζει. Θέτει τις κρίσιμες συντεταγμένες της Εκκλησίας που αταλάντευτες και κρυστάλλινες πηγάζουν από τις ευαγγελικές προσαγές. Άλλα αφήνει ελεύθερο και το νου του χριστιανού να

στοχαστεί πάνω στο σημαντικό αυτό θέμα.

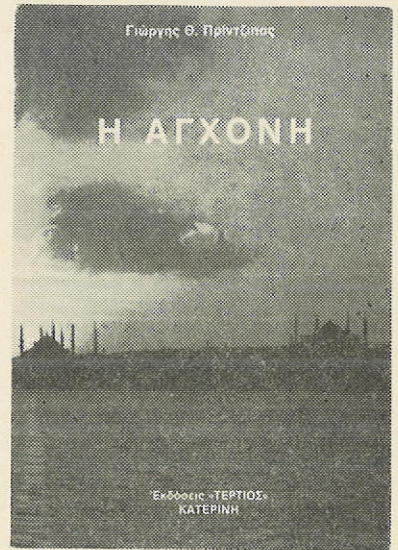
Γιώργη Θ. Πρίντζιπα
Η ΑΓΧΟΝΗ

Όσο και να προσπαθούν κάποιιοι αυτόκλητοι καλοθελητές να διαστρεβλώσουν την Ιστορία ή να «φωτίσουν» πρόσωπα και γεγονότα του παρελθόντος, μέσα από σκοπιμότητες και ιδεολογικές παρωπίδες, τελικά δεν το κατορθώνουν. Γιατί η αλήθεια βοά! Γιατί οι μαρτυρίες και τα φανερώματα της Ιστορίας είναι, συχνά, συγκλονιστικά!

Αυτό, ακριβώς, που συμβαίνει και με την έπιμονη «κάποιων» να θγάλουν «προδότη» τον Πατριάρχη Γρηγόριο Ε'. Δεν το κατορθώνουν τελικά, επειδή η έρευνα και οι διασταυρούμενες πληροφορίες από αξιόπιστους μελετητές ρίχνουν άπλετο φως στα άγια πρόσωπα και τα γεγονότα.

Μέσα, λοιπόν, σ' αυτή την αξιοπιστία και την ειλικρίνεια ο Γ. Θ. Πρίντζιπας, γνωστός και από το βιβλίο του «Λογάδες του Γένους», τοποθετεί και αναδείχνει τον άγιο Γρηγόριο τον Ε' με φόντο, πάντοτε, την Άγχονή του.

Το βιβλίο του Πρίντζιπα είναι μια μυθιστορηματική βιογράφηση του ήρωα, μάρτυρα και άγιου. Κατάλληλη να διαβαστεί από τον καθένα Νεοέλληνα. Περιέχει θέβαια, και φανταστικά στοιχεία, όπως γίνεται σε παρόμοιες περιπτώσεις. Όμως, με τη δεξιότητα της γραφίδας του ο σ. κατορθώνει να τα ενώσει όλα σε μια θαυμαστή σύνθεση κι έτσι το αποτέλεσμα να είναι αξιο της μεγάλης προσωπικότητας, του άγιου Γρηγορίου του Ε', ή οποία αναδειχεται, πραγματικά, αξιο τέκνο της Εκκλησίας και του Γένους. Γι' αυτό, από την άποψη αυτή, και το βιβλίο «ΑΓΧΟΝΗ», που ανήκει στις εκδόσεις «ΤΕΡΤΙΟΣ», είναι μια συμβολή στην ιστορική πορεία του Πα-

τριάρχη και προσφορά αξιομιμητη στα Νεοελληνικά γράμματα.

ΕΥΘΥΝΗ

Φυλλάδιο προβληματισμού της νεότητας.

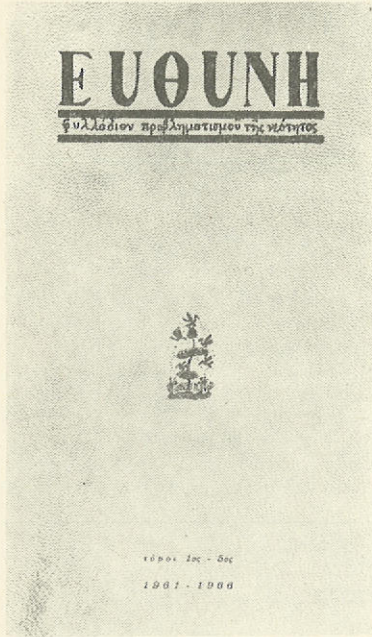
Περισσότερα από είκοσι χρόνια κυκλοφορεί το περιοδικό έλευθερίας και γλώσσας «Ευθύνη» του όποιου ιδρυτής - εκδότης και διευθυντής είναι ο Κώστας Τσιρόπουλος.

Πρόκειται για μια περιοδική έκδοση, όχι μόνο τέχνης, στοχασμού και λογοτεχνικής ευθύνης, αλλά και θαύτατου προβληματισμού σ' όλα τα θέματα επικαιρώνιας και ύπαρξης, που κατακαίουν σήμερα τον άνθρωπο.

Η πρώτη περίοδος του ώραιού αυτού περιοδικού ήταν από το 1961 - 1966. Και η δεύτερη από το 1972 ως σήμερα.

Η πρώτη εκείνη περίοδος ήταν εξαιρετικά ζωντανή, βιωματική και ρηξικέλευθη. Γι' αυτό, κι ύστερα από τόσα χρόνια, την αναζητούσαν ακόμα να ένσκήψουν στα ποικίλα θέματά της. Έτσι

ὁ ἐκδότης τῆς ἀναγκάστηκε νὰ τὰ ἐπανεκδόσει διὰ σ' ἓνα τόμο. Ἔτσι ἔχει κανεὶς στὰ χέρια του

συγκεντρωμένα κείμενα ἀλήθειας, ὁμορφίας καὶ τέχνης, μοναδικὰ σὲ περιεχόμενο καὶ εὐαισθησία, πού ἔγραψαν, τὰ πρῶτα ὀνόματα τῆς πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας.

Λότη Πέτροβιτς -
Ἀνδρουτσοπούλου
ΣΠΙΤΙ ΓΙΑ ΠΕΝΤΕ

Ἡ Λότη Πέτροβιτς - Ἀνδρουτσοπούλου εἶναι μιὰ πολυγραφότατη καὶ πολυβραβευμένη συγγραφέας, ἰδιαίτερα παιδικῶν βιβλίων, πού ἔχει τιμηθεῖ καὶ μὲ τὸ βρα-

βεῖο παιδικῆς λογοτεχνίας τοῦ Ἰδρύματος Οὐράνη.

Ἀνάμεσα στὰ μυθιστορήματα, στὰ παραμύθια, στὶς μικρὲς ἱστορίες, στὰ βιβλία γιὰ μεγάλους καὶ στὰ διάφορα ἄρθρα τῆς, περιλαμβάνονται καὶ κείμενα, πού μὲ γενναιοῦτητα, ἀλλὰ καὶ σεβασμὸ καὶ προσοχὴ ἀπτόνται καίριων ζητημάτων καὶ προβλημάτων τοῦ καθημερινοῦ βίου. Ὅπως, ἀκριβῶς, εἶναι τὸ βιβλίο τῆς «Σπίτι γιὰ πέντε» πού ἀναφέρεται στὰ πιὸ σοβαρὰ θέματα μιᾶς οἰκογένειας πού εἶναι ἀναγκασμένη νὰ ζήσει σὲ εἰδικὲς συνθήκες.

Ἡ διαπραγμάτευση τέτοιων θεμάτων ἀπαιτεῖ μεγάλη πείρα, γνώση καὶ προπάντων ξεχωριστὴ, συγγραφικὴ εὐαισθησία, τὰ ὁποῖα, ὅπως ὅποτε διαθέτει ἡ σ. καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἀριστο καὶ αἰσθητικὰ καὶ παιδαγωγικά.

Στὸ σημεῖο αὐτό, ἴσως πρέπει νὰ τονίσουμε ὅτι καὶ οἱ ἐκδόσεις «Πατάκη» στὶς ὁποῖες ἀνήκει τὸ βιβλίο «Σπίτι γιὰ πέντε», εἶναι ἀνοιχτὲς καὶ πρόθυμες σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς πρωτοπορίες, πού, στ' ἀλήθεια, ἀγγίζουν πλῆθος ἀναγνώστες καὶ δίνουν λύσεις σ' ὅσους ἀνθρώπους ψάχνουν νὰ βροῦν σωστοὺς δρόμους συμβίωσης καὶ ἐπικοινωνίας.

Κώστα Ε. Τσιρόπουλου
ΑΛΦΑΒΗΤΟ

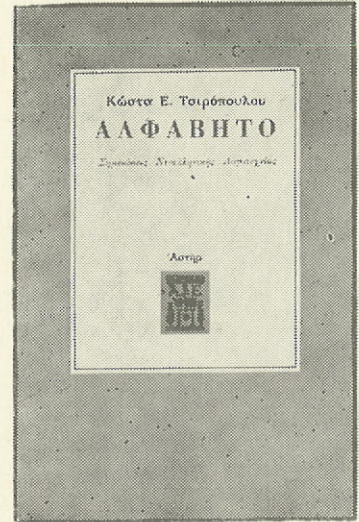
Ὁ Κώστας Ε. Τσιρόπουλος μὲ τὴν πνευματικὴ του δραστηριότητα καὶ τὰ βιβλία του, πού εἶναι γραμμένα σ' ὅλες τὶς μορφὲς τοῦ γραπτοῦ λόγου, σημαδεύει δημιουργικὰ τὴ νεοελληνικὴ μας λογοτεχνία. Καί, ἴσως, εἶναι ἡ πιὸ διεισδυτικὴ γραφίδα τοῦ τόπου μας, πού μὲ μέτρο καὶ εὐαισθησία μᾶς ἀποκαλύπτει, κάθε τόσο, τὴν ὁμορφίαν, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὶς πραγματικὲς διαστάσεις ἀθάνατων κειμένων καὶ πολυσήμαντων προσώπων τοῦ πνευματικοῦ μας βίου.

Ἀκριβῶς, ὅπως κάνει καὶ στὸ βιβλίο του «ΑΛΦΑΒΗΤΟ», (Σημειώσεις Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας).

Πρόκειται γιὰ ἓνα καλαισθητὸ τόμο τῶν ἐκδόσεων «Ἀστὴρ», μὲ τὸν ὁποῖο ὁ συγγραφέας ἐμβαθύνει καὶ ἐπισημαίνει θέσεις, μορφές, περιστατικὰ καὶ πράγματα, τὰ ὁποῖα κατέχουν πολυσήμαντες διακρίσεις στὴ Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία μας.

Καὶ ὅπως ὁ ἴδιος ὁ σ. σημειώνει «Στόχος του εἶναι νὰ συντείνει, μὲ τὶς προσωπικὲς του παρατηρήσεις, ἀναγωγὲς καὶ συγκρί-

σεις σὲ μιὰ ἐλεύθερη καὶ ἀφαρτίωση κριτικὴ τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας καὶ νὰ παρορμήσει τοὺς ἀναγνώστες του σὲ μιὰ συνθετικὴ μελέτη τῶν κειμένων πού συναποτελοῦν κληρονομία καὶ δόξα τοῦ πολιτισμοῦ μας...».

Καὶ πραγματικὰ, οἱ λέξεις ἐδῶ δὲν μποροῦν νὰ ἀποδώσουν τὴν πικρότητα καὶ τὸ μαγνητισμὸ τῶν κειμένων αὐτῶν, πού μὲ βιωματικὴ δευδέρκεια καὶ φαντασία, μᾶς κάνουν νὰ συνειδητοποιήσουμε ἀλήθειες καὶ ὁμορφίες πού γεμίζουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸ νοῦ μας.

Κι ἔτσι, τὸ βιβλίο αὐτό, γίνεται ἓνα σημαντικό ἐγχειρίδιο κατάρτισης καὶ ἐπικοινωνίας, ἀπαραίτητο γιὰ τὸν καθένα Νεοέλληνα πού ἐπιθυμεῖ νὰ προσεγγίσει δημιουργικὰ τὸν πλοῦτο τῆς πνευματικῆς μας λογοτεχνικῆς κληρονομίας.

Φς

Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου

«Α Θ Ω Ο Σ»

Περιέχει πειστικὴ ἀπάντηση σὲ 56 ἀπὸ τὶς πλέον συνήθεις «κατηγορίες» κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, πού ἀπὸ ἀγνοία, προκατόληψη ἢ ἐχθρικὴ διάθεση διατυπώνουν μερικοὶ ἄνθρωποι.

Ἀπαραίτητο βοήθημα γιὰ τοὺς θεολόγους-καθηγητὲς.

Ἐκδοση Ἀποστ. Διακονίας

Η ΦΩΤΕΙΝΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΠΡ. ΛΗΜΝΟΥ ΚΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΑΤΕΣΗ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ(*)

Τοῦ Ἀρχιμ. ΜΑΞΙΜΟΥ ΧΡ. ΘΕΟΧΑΡΗ
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μ. Ἀρτης

Τό, ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, συσταθὲν Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον, ἐγνώρισεν οἰκοστρόφους πνευματικούς ἐπίλεκτα πρόσωπα, ἐκ τῶν ὁποίων ξεχωριστὴν θέσιν ἐσημείωσεν ἡ διέλευσις ἐξ αὐτοῦ, κατὰ τὰ ἀκαδ. ἔτη 1950-51 καὶ 1951-52, τῆς σεμνοτάτης μορφῆς τοῦ μακαριστοῦ ἤδη Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου πρ. Λήμνου κυροῦ Βασιλείου Ἀτέση († 9-11-1983).

Ἡ θεία πρόνοια ὥρισεν, ὅπως ἡ ἐλαχιστότης τοῦ ὑποσημειουμένου τύχη τῆς προστασίας τῆς ἀγιωτάτης ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὡς φοιτητοῦ τῆς Θεολ. Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, καὶ τῆς ποδηγεσίας τῆς φωτεινῆς ἐκείνου μορφῆς. Τὸ ἴδρυμα ἐστεγάζετο τότε, ὡς γνωστόν, καὶ ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη μετὰ ταῦτα, παρὰ τὴν Σεβασμίαν Μονὴν τῶν Ἀσωμάτων Πετρακῆ, ἐνθα νῦν τὰ Γραφεῖα τῆς Ἀγίας καὶ Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Περιέθαλπε δέ, ὡς τροφίμους, φοιτητὰς τῆς Θεολογ. Σχολῆς, τὴν Σχολὴν Ἱεροκηρύκων, Ἐξομολόγων καὶ Κατηχητῶν, ὡς καὶ ἀλλοδαποὺς μύστας τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν. Τὸ περιβάλλον ἱερὸν καὶ μοναστικόν.

Κατὰ τὸ ἐωθινὸν ἐγερτήριον πρῶτος ἐκεῖνος εἰς τὸ καθῆκον. Κοινὴ προσευχὴ· πρόγευμα· μελέτη καθ' ὀμάδας τῆς Βίβλου· παρακολούθησις τῆς ἀνελιποῦς φοιτήσεως τῶν πανεπιστημιακῶν παραδόσεων· γεῦμα μετὰ ἀκροάσεως ἀναγνωσμάτων βιβλικῶν, πατερικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν ἀναγνωστήριον μετ' ἀθουρύβων ἐπισκέψεων ἐκείνου· δεῖπνον ἄψογον μετὰ τακτικοῦ ἀποδείπνου καὶ ἀσπασμοῦ παρὰ πάντων τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ Ἀρχιερέως τούτου· πάντα ὑπὸ τὴν ἀκάματον καθοδήγησιν τοῦ Ἱεράρχου.

Ἰδιαιτέρως οἱ μεγάλοι ἐσπερινοὶ καθ' ἕκαστον Σάββατον καὶ μεγάλας ἑορτὰς ἐν τῇ Ἱεραῇ Μονῇ Πε-

τρακῆ· κατασκευτικὴ καὶ διδασκτικὴ πάντοτε ἢ ὑπ' αὐτοῦ ἀπαγγελομένη εὐχὴ τῆς Θ' ὥρας:

«Δέσποτα, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μακροθυμῆσας ἐπὶ τοῖς ἡμῶν πλημμελήμασι, καὶ ἄχρι τῆς παρούσης ὥρας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ἐν ἧ ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου κρεμάμενος... οὐκ ἐσμεν ἄξιοι ἔσθαι τὰ ὄμματα ἡμῶν, καὶ βλέψαι εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ...».

Ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἰστάμενος ἐλάμπρυνε τὰς ἱεροτελεστίας. Εἷς τῶν μετεκπαιδευμένων ἱεροκηρύκων, ὑπ' ἐκείνου ὀριζόμενος, ἐκήρυττεν, ἐναλλάξ, κατὰ τὰς εἰδικὰς, διὰ τοὺς οἰκοτρόφους, τελουμένας Θείας Λειτουργίας. Κατὰ τὰς Κυριακὰς οἱ τρόφιμοι καθηκόντως ὀδηγοῦντο, δι' ἰδίων Γραμμάτων ἐφοδιασμένοι παρὰ τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀνὰ τὰς ἐνορίας αὐτῆς πρὸς διδασκαλίαν ἐν τοῖς κατηχητικοῖς σχολείοις.

Κοινὴ προσέλευσις καὶ πυκνὴ εἰς τὰ Ἱερά Μυστήρια τῆς ἐξομολογήσεως καὶ Θείας Κοινωνίας. Παρώτρυνε πάντας εἰς τὴν μετὰ ζήλου ἐκμάθησιν τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ εὐγενεστάτου Πρωτοψάλτου τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν Σπυρίδωνος Περιστέρη· τὴν σπουδὴν τῶν διδασκομένων ξένων γλωσσῶν ἐν τῷ Θεολογικῷ Οἰκοτροφεῖῳ κλπ., ἵνα «ἐν τῷ μέλλοντι ἢ εἴσοδος τούτων εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου προσδώσῃ τιμὴν εἰς τοὺς ὑποδεικνύοντας καὶ συμβάλλοντας εἰς τὴν τοιαύτην πορείαν...» ὡς ἔγραφεν βραδύτερον εἰς μαθητῆς του...

Πλείονα περὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ ἀοιδίμου τούτου ἀνδρὸς εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γενικῶς δύναται ὁ ἐπιθυμῶν νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὰ ἰδιαίτερα πονήματα Αὐτοῦ. Ἀς σημειωθῆ, ὅτι συνεργάτας εἶχεν καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἀρχιερεῖς Ἱερόθεον Βουῆν καὶ Γεράσιμον Παπαδόπουλον.

Αἱ ἀνωτέρω λιταὶ γραμμαὶ ἔστωσαν ὡς μνημόσυνον εὐλαβὲς εἰς τὸν ἐκλιπόντα ἀρχιερέα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ ἀκάματον ἐργάτην αὐτῆς Μητροπολίτην πρῶην Λήμνου κυρὸν Βασιλείου Ἀτέση.

* Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πενταετίας ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του († 9-11-1983).

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μερικές σκέψεις, προτάσεις, οδηγίες κι ένα όραμα

Δ' ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το ραδιόφωνο, ως καθημερινή μέριμνα είναι ένα άδηφάγο και πολύ κουραστικό μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας. Η λειτουργία του, έστω και τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο, είναι σοβαρή και επικίνδυνη υπόθεση. Και τονίσαμε ότι δεν έχουμε δικαίωμα να αποτύχουμε.

Το μαρτύριο και η μαρτυρία της Έκκλησίας διαμέσου της νέας αυτής εθύνης είναι τόσο σημαντική υπόθεση, ώστε πολλοί υποστηρίζουν, ότι προς το παρόν καλό είναι να λειτουργεί ο σταθμός κάποιες μέρες την εβδομάδα και λίγες μόνο ώρες επιλεγμένης ακροαματικότητας.

Εμείς πάντως, από χρέος κι αγάπη προς την Έκκλησία και το ραδιοσταθμό, που ως όνειρο το υπηρέτησαμε πάνω από 30 χρόνια (Δημ. Σ. Φερούση, Διακονία στα μέσα πληροφόρησης, Αθήνα 1985), καταθέτουμε και τις τελευταίες μας σκέψεις πάνω στο ζήτημα και ευχόμαστε καλό ακρόαμα, αφού όμως, επαναλάβουμε κάποιες προφητικές σκέψεις που είχαμε δημοσιεύσει, πριν από 24 χρόνια, το 1964. Γράφαμε τότε:

«Πλησιάζουμε στη μέρα, που κάθε μιά πόλη της Πατρίδας μας θα έχει το Δημόσιο ή Ίδιωτικό Ραδιοφωνικό Σταθμό της. Πάρα πολλοί λειτουργούν ήδη σήμερα, μικρής εμβέλειας, θέβαια, σε διάφορα μέρη. Και όλοι αυτοί έχουν ανάγκη και ζητούν να ικανοποιήσουν και τις θρησκευτικές απαιτήσεις των χριστιανών - ακροατών. Κι ωστόσο ο κόσμος ανοίγει το ραδιόφωνό του και ενώ ακούει τις φωνές και τα όργανα μουσικής όλων των άλλων τάσεων, δεν ακούει τον παρήγορο και ζεστό λόγο της Έκκλησίας. Γι' αυτό ασίγηστη και επίμονη προβάλλεται η ανάγκη ίδρυσης δικού της Ραδιοφωνικού Σταθμού». (Δημ. Φερούση, Υπόμνημα - Σχέδιο προς τη Συνοδική Επιτροπή Τύπου - Δημοσίων Σχέσεων, 2.4.83 και υπόμνημα προς το Μακ. Αρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεΐμ, 15.12.86).

Νά, όμως, που τελικά φτάσαμε στη γλυκιά αναμονή υλοποίησης του ονείρου! Και περιμένουμε την εδλογημένη ώρα ν' ακούσουμε το χαρμόσυνο σήμα του

Του κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

έρτζιανού μηνύματος. Και μέχρι τότε, ως επαναλάβουμε, συμπερασματικά, τις απαραίτητες προδιαγραφές του.

Ο ραδιοφωνικός σταθμός, λοιπόν, της Έκκλησίας πρέπει:

—Νά ανήκει σ' ένα συγκεκριμένο φορέα.

—Νά έχει αυτοδύναμη πνευματική και λειτουργική ανεξαρτησία.

—Νά έχει, όπωςδήποτε, πάγια και δεδαιωμένα έξοδα.

—Νά έχει συγκεκριμένους στόχους, ανάμεσα στους οποίους είναι η υπεύθυνη πληροφόρηση, η υπεράσπιση της πίστης, η πνευματική ορθόδοξη οικοδομή, η παράδοση, η χειραγώγηση του λαού, η επισήμανση των «λύκων» που караδοκούν να αλλοιώσουν την πολιτιστική, ιδεολογική και θρησκευτική ενότητα του Έθνους, η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας, η αγωγή του πολίτη, η διαπαιδαγώγηση των νέων, κ.λπ.

—Νά λειτουργεί πλουραλιστικά κι ο ρόλος του να είναι εθνικός. «Τά σύγχρονα μέσα ραδιοφωνικά και τηλεοπτικά, πρέπει να υπηρετούν με δυνατότητα διαλόγου, την ενότητα και να συμπληρώνουν τον πολιτισμό». («Καθολική», 24.5.88), (Σπ. Αλεξίου, Σταθμός ελπίδας, «Καθημερινή», 2.6.88).

—Νά είναι ο ΕΝΑΣ ανάμεσα στο πλήθος της ελεύθερης ραδιοφωνίας και όχι ένας ανάμεσα σε πολλούς. Συνεργαζόμενος ταυτόχρονα με την κρατική και ελεύθερη ραδιοφωνία, επειδή θα ανήκει σ' ολόκληρο τον ελληνικό λαό.

—Νά αποτελέσει πυρήνα δημιουργίας στελεχών απ' όλες τις εκκλησιαστικές, δημιουργικές τάσεις.

—Νά λειτουργεί, όπωςδήποτε, λίγες μόνον ώρες.

—Νά εκπέμπει προσεγμένο και ζωντανό, πρόγραμμα, καθορισμένο από κάποιο συλλογικό όργανο.

—Νά έχει βάση λαϊκή, αλλά όχι λαϊκίστικη.

—Νά τηρεί όλες τις ραδιοφωνικές αρχές της τέχνης και της αισθητικής.

—Νά πλαισιώνεται από υπεύθυνα και «επαγγελμα-

(*) Συνέχεια εκ της σελ. 319 του υπ' αρ. 15 τεύχους.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

‘Υπάρχω, ἄρα... δὲν ὑπάρχεις!

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ μέθοδος τοῦ «ἄρα»

Ἄν θὰ θέλαμε μὲ τρόπο ἐπιγραμματικό νὰ χαρακτηρίσουμε τὴν βιοθεωρία τοῦ νεοέλληνα θὰ ἐπiléγαμε τὸν συλλογισμό πὺ θέσαμε ὡς προμετωπίδα τοῦ σημερινοῦ μας ἄρθρου. Τὸ σὲ καρτεσιανὸ στυλ παράδοξο ἐπίγραμμα «ὑπάρχω, ἄρα δὲν ὑπάρχεις». Φαίνεται ὅτι, ἐμεῖς οἱ νεοέλληνες, ὡς μοναδικὸ ὄρο ἐπιβίωσής μας, πὺ στοιχειοθετεῖ μιὰ ὀλόκληρη φιλοσοφία ζωῆς καὶ τρόπο ζωῆς, θέτουμε τὸν θάνατο τοῦ ἄλλου, τὴν ἐξαφάνισή του. «Ὁ θάνατός σου, ζωὴ μου».

Αὐτὸ θὰ λέγαμε δὲν γίνεται πάντα συνειδητά. Στόχος μας δὲν εἶναι ὁ συγκεκριμένος ἄλλος, ὁ διπλάνος μας, ὁ πλησίον πὺ θέλουμε νὰ ἐξαφανίσουμε. Ἡ στάση μας ἔχει περάσει σὲ αὐτοματικὴ συμπεριφορὰ ἐπιπέδου ἀνταντακλαστικῶν. Λαμβάνει ἓνα γενικὸ χαρακτήρα ἐναντίον ὄλων. Καὶ μάλιστα ὄχι ἀκριβῶς ἐναντίον.

Πρὶν τοὺς «ἐξαφανίσουμε» ἢ τοὺς «θανατώσουμε» ἔχουμε πεισθεῖ ὅτι γιὰ νὰ ζήσουμε ἐμεῖς πρέπει νὰ μὴν ὑπάρχει ὁ ἄλλος. Δὲν εἶναι μάλιστα ἀνάγκη νὰ σκοτώσω αὐτὸν τὸν ἄλλο. Ζῶ σὰ νὰ μὴν ὑπάρχει. Ἄγνοῶ τὴν ὑπαρξή του. Συμπεριφέρομαι σὰ νὰ εἶμαι ὁ μοναδικὸς κάτοικος αὐτοῦ τοῦ πλανήτη. Ὁ κόσμος εἶμαι ἐγώ! Ἡ νοοτροπία αὐτὴ λειτουργεῖ ὡς μηχανισμὸς ἀμύνης πὺ μοῦ ἐξασφαλίζει τὴν ἐπικράτησή μου στὴν ἐπικράτειά μου... χωρὶς σύνορα.

Ἐδηγῶ μὴ ... ὑποχωρητικά

Χίλιες δυὸ ἐκφάνσεις τοῦ νεοελληνικοῦ βίου εἶναι ἐνδεικτικὲς τῆς καταστάσεως αὐτῆς. Πρόχειρο παρά-

δειγμα ὁ τρόπος πὺ ὀδηγοῦμε καὶ κυκλοφοροῦμε. Ὅταν λοιπὸν ὀδηγοῦμε ἐπιβεβαιώνονται ὄλα ὅσα ἀναφέραμε πρὶν ἀπάνω.

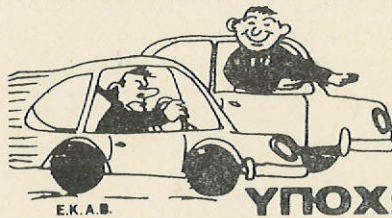
— Ἀπόλυτη προτεραιότητα εἶτε ἀπὸ δεξιὰ ἔρχομαι εἶτε ἀπὸ ἀριστερὰ ἔχω ἐγώ.

— Οἱ δρόμοι, τὰ πεζοδρόμια, οἱ πλατεῖες, τὰ πάρκα μὲ ὄχι ἀνήκουν καὶ παρκάρω ὅπου θέλω καὶ ὅπου βρεθῶ.

— Τὰ σήματα κυκλοφορίας δὲν μὲ ἀφοροῦν. Ἐγὼ κρίνω πότε θὰ περάσω, μὲ πράσινο ἢ κόκκινο, καὶ ἂν θὰ περάσω.

— Εἶμαι ἓνας ἀναίσθητος ἄνθρωπος. Δὲν βλέπω, δὲν ἀκούω. Οἱ αἰσθήσεις μου καίτοι λειτουργοῦν δὲν λειτουργοῦν. Δὲν θέλω νὰ δῶ ἢ νὰ ἀκούσω τὸν ἄλλο πὺ μὲ ἐκλιπαρεῖ νὰ τοῦ ἀφήσω θέση νὰ περάσει. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἢ στάση κεφαλῆς πὺ δὲν γυρίζει οὔτε ἀριστερὰ οὔτε δεξιὰ, ἀλλὰ παίζοντας τὰ μάτια, ἐλέγχει τὴν κατάσταση μὴν ἀφήνοντας τὸν ἄλλο νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι τὸν ἀντιληφθήκαμε ὥστε νὰ μὴν περιμένει καμμιὰ «ἀντίληψη» (βοήθεια) ἐκ μέρους μας.

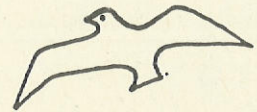
ΣΥΜΜΕΤΕΧΩ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ

**ΟΔΗΓΩ
ΥΠΟΧΩΡΗΤΙΚΑ**

— Σὲ πείσμα μιᾶς ἐκστρατείας γιὰ τὴν πρόληψη τῶν τροχαίων ἀτυχημάτων πὺ κάνει ἐκκλήση γιὰ ὑποχωρητικὴ ὀδήγηση («ὀδηγεῖτε ὑποχωρητικά»),

ο ε δρόμους ποιμαντικής διακονίας

ἐμεῖς... ὀδηγοῦμε ἀν-υποχώρητα. Ὁ χῶρος μου ἀνήκει δικαιοματικά καὶ τὸν ὑπερασπίζομαι ὡς πᾶτριον ἔδαφος, μὴν ἐπιτρέποντας οὔτε σπιθαμὴ γῆς νὰ μοῦ ἀφαιρέσει ὁ ὑποτιθέμενος ἀντίπαλος.

Ἐνάλογη συμπεριφορὰ ἐπιδεικνύει βέβαια καὶ ὁ πεζὸς ὁ ὁποῖος κι αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του διεκδικεῖ ἀπόλυτη προτεραιότητα. «Πεζοὶ» ὅμως καὶ «ἐποχούμενοι» κυκλοφοροῦν σὲ ὅλους τοὺς χώρους τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας μας. Στὸ σπίτι, στὸ γραφεῖο, στὸ ἐργοστάσιο, στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες, στοὺς χώρους ἀναψυχῆς καὶ ψυχαγωγίας, στὰ γήπεδα, στὶς πολιτιστικὲς καὶ πολιτικὲς συγκεντρώσεις.

Ἡ μὴ ἀγάπη

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναλύσουμε τίς ἐπὶ μέρους συμπεριφορὲς ποὺ ἐκδιπλώνονται στοὺς πάρα πάνω χώρους. Οἱ ἀναγνώστες μας μποροῦν νὰ κάνουν οἱ ἴδιοι ἓνα πρόχειρο τῆσθι γιὰ καταγραφή τέτοιων δειγμάτων. Θὰ ἐκπλαγοῦν μέχρι ἀνησυχίας γιὰ τὸ εὖρος καὶ τὴν ἔκταση ποὺ παίρνει αὐτὸ τὸ φαινόμενο. Πρόκειται πράγματι γιὰ ἓνα ἀνησυχητικὸ φαινόμενο, γιὰ ἐκδηλώσεις τῆς μὴ ἀγάπης ὅπως θὰ τίς χαρακτηρίζαμε, ποὺ ἐκτρέπουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν ὑπέροχο δρόμο, ἀπὸ τὴν «καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν» τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἄρνηση.

Ἐνα δεῦτερο τῆσθι ποὺ προτείνουμε στοὺς ἀναγνώστες μας εἶναι ἡ ὑπ' αὐτὸ τὸ πρῖσμα μελέτη τοῦ ὕμνου τῆς ἀγάπης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴ ιβ' 31 - ιδ' 1. Θὰ εἶναι ἀποκαλυπτικὴ καταστάσεων καὶ βοηθητικὴ γιὰ κάθε παρέμβαση πρὸς ποιμαίνοντες καὶ ποιμαινομένους.

Ὡς τίτλο τοῦ «ὕμνου» θὰ θέταμε τὴν ἀγάπη ἢ ὁποῖα «οὐ ζήτηε τὰ ἑαυτῆς» (στίχος 5). Στὸ «ὕπαρχω, ἄρα... δὲν ὑπάρχεις» μόνον ἡ πρόταση «οὐ ζήτηε τὰ ἑαυτοῦ» μπορεῖ νὰ σταθεῖ ὡς π ρ ὅ τ α -

ση ζ ω ῆ ς. Γιατὶ περὶ αὐτῆς πρόκειται. Στὸ «ὁ θάνατός σου, ζωὴ μου» προτείνεται τὸ «ἡ ζωὴ σου, ζωὴ μου». Αὐτὸ ἔσως εἶναι τὸ μήνυμα ποὺ σὲ μία «κυκλοφοριακῆ» ἀγωγῆ — ποὺ δὲν ἀφορᾷ μόνον στοὺς δρόμους — θὰ πρέπει νὰ περάσει.

Νήφω, ἄρα ὑπάρχω

Κυκλοφοροῦ δὲν σημαίνει ὅτι «κι ὄπλοφοροῦ». Ἡ ὑπαρξὴ τοῦ ἄλλου δὲν ἐκμηδενίζει τὴν δική μου ὑπαρξή. Τὸ πατερικὸ «πρόσεχε σεαυτῶν» δὲν ἐξαντλεῖται στὸ νὰ προσέχω «μόνον» τὸν ἑαυτό μου. ἐπισημαίνει τὴν μεγάλην ἀξία τῆς νήψεως, τῆς ἐγρηγόρσεως γιὰ ὅλους, γιὰ ὅλα. Πόσες φορὲς δὲν μπαίνουμε στὸ παιχνίδι τῶν ἄλλων τὸ ὁποῖο καταδικάζουμε θεωρητικά. Παρασυρόμαστε καὶ συμπεριφερόμαστε «ἀναλόγως» τῶν περιστάσεων. Μὴ τηρώντας τίς ἀποστάσεις μπλεκόμαστε σὲ ἐπικίνδυνες συγκρούσεις. Ἄς μὴ λησμονοῦμε τὸν ἄλλο συλλογισμό, ἀποτέλεσμα μιᾶς ὀρθόδοξης βιοτῆς αἰώνων: «νήφω, ἄρα ὑπάρχω!»

ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ

τοῦ ψυχοφειλεστάτου καὶ θαυμαστοῦ βιβλίου
ὀνομαζομένου

ΠΕΡΙ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

μὲ στόχασες πνευματικαῖς καὶ κατάνυξιν
εἰς κάθε κεφάλαιον

Ἡ «Μίμησις» αὐτῆ τοῦ Χριστοῦ διαφέρει θεατικῶς ἀπὸ ὅλες τίς μέχρι τώρα μεταφράσεις εἰς τὴν ἐλληνικὴν. Εἶναι ἡ πληρεστέρα, ἀπὸ ὀρθόδοξου ἐπόψεως.

Ἀνατύπωση καλαίσθητος κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐκδόσεως Ἐνετίας, ἔτους 1770. Μὲ ἐγκρισιν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Σελίδες 532, ἐξώφυλλον εἰς τετραχρωμίαν, δρχ. 800 (πλέον ταχυδρομικά).

Κεντρικὴ διάθεσις: Ἀποστολικὴ
Διακονία, Ἰασίου 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ.
722.8008.

Ο ΕΠΑΙΤΗΣ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Τῆς ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΚΑΤΣΟΥ – ΚΑΝΤΑΝΗ

I.

Τὸ παιδικό του τ' ὄνειρο εἶχε γίνει πραγματικότητα. Πάει καιρός πὸν τὸν ἀξίωσε ὁ Θεὸς τὸ μυστήριο τῆς ἱερωσύνης. Συγκινημένος τὸ δέχτηκε γλυκὰ μὰ καὶ βαρὺ στοὺς ὤμους του. Ἡ ἐνορία, τὸ ποίμνιον... καὶ αὐτὸς ἀκούρατος τσοπάνος σὲ βράχια καὶ σ' ἀνηφοριές νὰ μελετᾷ τὸ λυτρωμὸ τῶν ψυχῶν, νὰ φάχνει τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον...

Γλυκὸ τ' ὄνειρο, δύσκολος ὁ δρόμος. Εἶχε τελειώσει τὸν ἑσπεριό. Ἐξω ἔβρεχε καὶ ἡ σκοτεινὴ ἐκκλησιά μὲ τὶς ἀστραπὲς λουζόταν πότε-πότε στὸ φῶς. Χειμῶνας βαρὺς, συλλογιζόταν, καθὼς ἔβγαυε ἀπὸ τὸ ἱερὸ νὰ δώσει τὴν εὐχή του στὶς γριούλες πὸν τὸν περιμέναν. «Πορεύεσθαι εἰς εἰρήνην... πορεύεσθαι εἰς εἰρήνην...», ἀκούγονταν γλυκὰ, ὄλο βάλσαμο τὰ λόγια του.

Ἐκανε νὰ φύγει κι αὐτός, οἱ ἀνάγκες τῆς ἐνορίας τὸν κνηγοῦσαν, ὅταν ἀντίκρουσε ἓνα μεσόκοπο ἄνδρα, ψηλό, γεροδεμένο, μ' ἀδλακιές στὸ πρόσωπο κι ὀρθάνοιχτα γουρλωτὰ μάτια νὰ τὸν κοιτάζει. Ταράχτηκε... Πρῶτη φορὰ τὸν ἔβλεπε. Δὲν ἦταν ἐνοριτῆς. Τὸν πλησίασε μὲ καλωσύνη καὶ μ' ἀπορία.

—«Καλῶς τον... ἔλα εὐλογημένε», τοῦ ψιθύρισε, «σὲ τί μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω;»

Τοῦ ἄγνωστον τὰ μάτια ἔλαμψαν. Πέταξαν φωτιά. Σβήστηκαν οἱ ρυτίδες.

—«Πάτερ μου, θέλω νὰ σὰς δῶ, θέλω νὰ μιλήσουμε», τοῦ εἶπε ἀποφασιστικά. «Θέλω νὰ ἐξομολογηθῶ».

Σάστισε ὁ π. Παναγιώτης. Naί, ἦταν ἱερέας, ἦταν λειτουργὸς τοῦ Θεοῦ, ἤθελε νὰ ὑπηρετήσῃ, νὰ γίνει δοῦλος τῶν ἀνθρώπων, νὰ γίνει ὁδηγὸς ἀνθρώπων εἰς Χριστόν.

II.

—«Μά...», κόμπιασε ὁ ταπεινὸς λευίτης.

«Μὰ δὲν εἶμαι ἐξομολόγος, δὲν μοῦ ἔχει δοθεῖ αὐτὴ ἡ χάρις», εἶπε σκεφτικός.

Τὰ μάτια του θόλωσαν, ἡ καρδιά του χτεποῦσε δυνατά. Μιά μυστικὴ προσευχὴ ψιθύρισε στὸν Ἐσταυρωμένο, πὸν στεκόταν ἀκοίμητος πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα, καὶ στὴν Κυρία τῶν ἀγγέλων. Τί μποροῦσε νὰ κάνει;

Ἀπλώθηκε γιὰ λίγο σιωπῇ. Τί ἔπρεπε νὰ κάνει; Ὁρθωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὸν ἄγνωστο ἐπαίτη νὰ τοῦ ζητᾷ βοήθεια, τὸν φάνηκε πὼς σὰν μικρὸ παιδί ζητοῦσε ἓνα χέρι, ἓναν ὁδηγό. Νὰ τὸν ἔστειλε ποῦ; Ναγαγὸ ἔξω ἀπὸ τὸ σωστικὸ λιμάνι τῆς Ἐκκλησίας; Ποιὸς ξέρει τί κρίματα καὶ πόνους ἔκρυβε μέσα τῆς ἡ φτωχῆ του ψυχῆ.

Προσπαθοῦσε νὰ ζυγιάσει, νὰ κρίνει, νὰ ἀποφασίσῃ. «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με, συγχώρησόν με», μουρμούρισε. «Παναγία Δέσποινα Θεοτόκε, τὸ φῶς τῆς ἐσκοτισμένης μου ψυχῆς, ἡ ἐλπίς, ἡ σκέπη, ἡ καταφυγή, ἡ παραμυθία, τὸ ἀγαλλιάμά μου, γενοῦ μοι βοηθός...». Εἶναι γλυκὸ μὰ καὶ βαρὺ τ' ὄνειρο τῆς ἱερωσύνης.

Ὁ ἐπαίτης τὸν κοιτοῦσε ἀκόμη.

—«Πάτερ, θέλω νὰ ἐξομολογηθῶ, μὴν μ' ἀρηθεῖς», πρόφτασε νὰ πεῖ κι ἓνας λυγμὸς βαθὺς ἔπνιξε τὴ φωνή του.

Μάταια προσπάθησε ὁ π. Παναγιώτης νὰ τοῦ ἐξηγήσει. Μιά ἀστραπὴ φώτισε μὲ μιᾶς τὴν ἐκκλησία κι εἶδε πιὸ καθαρὰ τὸν Ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ μ' ἀνοιχτὲς τὶς παλάμες, μ' ἀνοιχτὴ τὴν ἀγκάλη Του, νὰ ζητᾷ νὰ τοὺς κλείσει μέσα του. Τοῦ φάνηκε πὼς ἀκουσε τὴ φωνή του: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς».

Ἐκανε στὸν ἄγνωστο ἓνα νεῦμα νὰ περιμένει. Ποιὸς γιατρός ἀρνεῖται τὴν γιατροειά του; Πρέπει νὰ τὸν ἀκούσει. Σὰ σκύψει μέσα στὴν ψυχὴ του, νὰ τῆς ἀπαλύνει τὸν πόνο, πρέπει νὰ τείνει «οὗς εὐήκοον» στοὺς χτύπους τῆς καρδιάς του.

Προχώρησε στὸ ἱερό. Πῆγε στὴν Ἁγία Τράπεζα, κάτω ἀπ' τὴν ἀκοίμητη κανδήλα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Γονάτισε, προσευχήθηκε, ἔκλαψε. Ἐνωθε τόσο ἀνάξιος κάτω ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένο Ἀρχιερέα. Ὁ νοῦς του φωτίστηκε, ἡ καρδιά του ἀνοιξε, ἔνωσε τὴν παρουσία τοῦ Ποιμενάρχη τους. Naί, βρισκόταν ἐκεῖ πλάι του. Ἀκουμποῦσε τὸ χέρι πάνω του καὶ τὸν εὐλογοῦσε. Ἀκουσε τὰ λόγια του.

«Ἡ μετριότης ἡμῶν, διὰ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος, προχειρίζεται σε τὸν ἐδλαβέστατον π. Παναγιώτην Πνευματικόν, εἰς τὸ τῆς πνευματικῆς πατρότητος λειτουργημα, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν».

Ἐνωθε τὸ θαῦμα, ἔνωθε τὴν παράξενη κλήση. Σηκώθηκε ἀργά, ἀσπάστηκε τὸ Ἐπιτραχήλιον, τὸ φόρεσε καὶ προχώρησε μὲ σурτὰ βήματα στὸ ἐξομολογητήριο. Ὁ ἐπαίτης τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ ἀκολούθησε σκυφτὸς συντετριμένος.

Ἐνα ἀπολωλὸς πρόβατον εἶχε πέσει στὴν ἀγκάλη του. Ἐπρεπε νὰ τὸ κρατήσῃ, νὰ τὸ ὁδηγήσῃ στὸ κοπάδι, νὰ φέρῃ τὰ βήματά του στὴν Ἐκκλησία.

Εἶναι γλυκὸ μὰ καὶ βαρὺ τ' ὄνειρο τῆς ἱερωσύνης, Κύριε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

τοῦ ἐν ἁγίοις ὁπίου πατρὸς ἡμῶν
Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη

Ποίησις ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ
Πρωτοψάλτου

Ῥδὴ ε'.

Σὺ, Κύριέ μου, φῶς.

Τῶν θείων ὑμνωδῶν
τὸ λειτούργημα ἤσκησας
καὶ ὕμνησας Θεοτόκον,
σὴν προστάτιδα ὄντως,
τῆς Λαύρας καὶ τοῦ Ἄθωνος.

Ἰασιν ποθεινὴν
ἢ Παρθένος παρέσχε σοι·
τραυθέντων γὰρ τῶν ποδῶν σου
ἐκ δεινῆς ποδαλγίας
τὴν ῥῶσιν ἐδωρήσατο.

Σὺ ὄντως ἐν πολλῇ
προθυμίᾳ προσέδραμες
βιδῶσαι ἐν παρθενίᾳ,
τὴν χλιδὴν ἀπορρίψας
καὶ στέρξας τὴν ἐγκράτειαν.

Θεοτοκίον.

Τὴν πάλαι τε καὶ νῦν
τοὺς ἀνθρώπους συντρέχουσαν
ὕμνησωμεν Θεοτόκον,
ἐξαιτούμενοι αὐθις
τὸ θεῖον αὐτῆς ἔλεος.

Ῥδὴ ε'.

Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.

Ὅλην σου
τὴν βιοτὴν διήλθες ἐν Ἄθωνι,
ὕμνολογῶν καθ' ἐκάστην
ἐκ καρδίας πλήρους καὶ παλλομένης,
καὶ φαιδρύνων
τῶν ἀσκητῶν ἀπάντων τὰ τάγματα.

Νέος ὢν
τὸν τοῦ Θεοῦ ζυγὸν ἐπεπόθησας,
ὅτι καλὸν σοι ἐδόκει
ἐκ νεότητος ἀφιερωθῆναι·
καὶ οὕτω πράξας
τὸν τοῦ Κυρίου εἴληφας στέφανον.

Λέξον μοι·
Πῶς τὴν στενὴν ὁδὸν σὺ ἐβάδισας,

πῶς τὴν σεμνὴν παρθενίαν,
πῶς πτωχείας ἔρωτι σὺ ἐτρώθης,
ἵνα οὕτω
καὶ γὰρ βαδίσας εὗρω τὴν λύτρωσιν.

Θεοτοκίον

Ἄγγελος
ὁ πρωτοστάτης ἔφη σοι, Πάναγνε·
εἰ καὶ παρθένος, συλλήψαι
τὸν Υἱὸν Κυρίου ἀπειρογάμως,
ὅτι πάντα
κατορθωτά εἰσι τῷ σέ πλάσαντι.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τὸν τοῦ Κυρίου ἐκλεκτὸν νῦν ἐπαινέσωμεν·
τάς ἀρετάς αὐτοῦ θερμῶς ἐγκωμιάσωμεν,
ὅτι βίον τῆς ἀσκήσεως ἐπορεύθη,
τηρῶν πάντα τοῦ Κυρίου τὰ προστάγματα,
ἀρετῆς ποθῶν στεργῶς τὴν τελειότητα,
πρὸς ὃν κράζομεν· Χαῖρε, θεῖε Διδάσκαλε.

Ὁ Οἶκος.

Ἄγγελος παιδιόθεν
προσφυῶς ἀπεκλήθης,
ὡς ἔχων τὴν φωνὴν τῶν Ἀγγέλων·
καὶ σὺν τῇ θεσπεσίᾳ φωνῇ,
κατακτήσας τε τὴν ἀρετὴν, ὅσιε,
διὰ πολλῆς ἀσκήσεως,
κατέστης ἄξιος ἀκούειν·
Χαῖρε, φωνῆς ὁ τὸ δῶρον ἔχων,
χαῖρε, μορφῆς τὴν σαγήνην φέρων·
χαῖρε, παλατίου ἁγίου, δομέστικε,
χαῖρε, τῶν ψαλτῶν τῶν τοῦ Ἄθω, διδάσκαλε,
Χαῖρε, ὅτι σὺ ἐμίσησας ἀνακτόρων τὴν χλιδὴν,
χαῖρε, ὅτι προετίμησας μοναστῶν τὴν ἀρετὴν.
Χαῖρε, ὅτι κατέστης μαϊστόρων τὸ κλέος,
χαῖρε, ὅτι μετέστης πρὸς τὸ Ὄρος εὐκαίρως.
Χαῖρε, ἀστὴρ φωτίσας τὸν Ἄθωνα,
χαῖρε, πατὴρ ὁ θέλξας τὰ σύμπαντα.
Χαῖρε, δι' οὗ μουσικὴ ἐκαινίσθη,
χαῖρε, δι' οὗ νέα τέχνη ἐπλάσθη.
Χαῖρε θεῖε Διδάσκαλε.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 317 τοῦ ὑπ' ἀρ. 15 τεύχους.

ᾠδὴ ζ'.

Ἐν τῇ καμίνῳ.

Μέλι καὶ νέκταρ
σὺν ἀμβροσίᾳ πᾶσι συμμανασταῖς
δέδωκας σὺ ψάλλον ζήλω ἐν θαυμαστῷ
καὶ τοῖς πέρασιν ἐβρόντησας·
Εὐλογητὸν Θεὸν
δεῖ προσκυνεῖν καρδίᾳ καὶ πνεύματι.

Πῶς ἐξυμνήσω
τὸ γλυκόρρημον στόμα τῶν μελωδῶν,
ψήγματα χρυσοῦ ἐκφέρον διηνεκῶς
καὶ προτρέπον τοὺς ἀκούοντας·
Εὐλογητὸν Θεὸν
δεῖ προσκυνεῖν καρδίᾳ καὶ πνεύματι.

Ρήξας σὺ πάλοι
παλατινοὺς δεσμούς τε καὶ μητρικούς,
ρέπων εὐσεβείας κάλλιει ἢ τῇ σαρκί,
στεντορείως ἀνεκραύγαζες·
Εὐλογητὸν Θεὸν
δεῖ προσκυνεῖν καρδίᾳ καὶ πνεύματι.

Θεοτοκίον.

ᾠ Θεομήτωρ,
σὺ ἐδωρήσω τρόπῳ θαυματοργῶ
ρῶσιν Ἰωάννη μύστη σου θαυμαστῷ.
μελωδήσαντι καὶ ἄσαντι·
Εὐλογητὸν Θεὸν
δεῖ προσκυνεῖν καρδίᾳ καὶ πνεύματι.

ᾠδὴ η'.

Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ.

Σέλαϊ Θεοῦ ἐφελκυσθεῖς
προσῆλθες, ὅσιε, μονάσαι Ἄθωνι·
σαρκὸς δὲ φρόνημα ἤλεγξας
καὶ ὑπέταξας τῷ πνεύματι,
ὡς εὐσεβείας ἐραστῆς,
ψάλλον Θεῷ ἐκ καρδίας·
Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Ὑμνους καὶ ᾠδὰς πνευματικὰς
Θεῷ συνέθεσας καὶ ἐμελώδησας
καὶ εὐηρέστησας ἄριστα
τῷ Κυρίῳ παντοκράτορι,
ὡς μελωδὸς καὶ ψαλμοδὸς
ἄδων αὐτῷ ἐν σοφίᾳ·
Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.
Μέλη ἐξείργασω σὺ ποτὲ
τῇ Θεομήτορι καὶ σῇ προστάτιδι
καὶ καλλονὰς αὐτῆς ὕμνησας
καὶ τὰ ἄπειρα χαρίσματα·
ἢ, καὶ ἀντήμειψε ταχύ·
ὅτε καὶ ἐμελψας πόθῳ·
Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

340

Θεοτοκίον.

Νέας διαθήκης πληρωτὴν
Θεὸς εἰσώκισεν ἐν τῇ κοιλίᾳ σου,
ὃς ἐν αὐτῇ κατεσκίηνωσε
καὶ τελείως ἀνεβλάστησε,
ἄνθρωπος — τέλειος Θεός·
ὃν κατιδοῦσα ἐβόας·
Εὐλογεῖτε,
πάντα τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

ᾠδὴ θ'.

Λίθος ἀχειρότμητος.

Ἥλιος χρυσάκτινος ὥφθης,
ὦ Ἰωάννη Κουκουζέλη·
καὶ κατοικητήριον ὄντως Θεοῦ
ἐγένου, σεμνοπρεπῶς βιώσας
εἰς ὄρος ἀγιώνυμον·
ὅθεν σὲ πάντες μακαρίζομεν.

Σῶμα καὶ ψυχὴν καὶ τὰ πάντα
σὺ ἀφιέρωσας Κυρίῳ·
καὶ ἐν προθυμίᾳ πολλῇ ἀσκηθεῖς
μετήχθης εἰς οὐρανίους δόμους·
ἐνθα ἐνδικαιώμενος
ὄρθς Θεοῦ μακαριότητα.

ᾠ, κεχρυσωμένε τὸ στόμα
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν.
Νέος ἀνεφάνης σὺ ὄντως Δαυτῷ,
μελίσας καὶ ἐμμελῶς διδάξας·
διὸ εὐγνωμονοῦμέν σε
καὶ κατὰ χρέος μακαρίζομεν.

Θεοτοκίον.

ᾠφθης Χερουβὶμ ἀνωτέρα
καὶ Σεραφεὶμ ἐνδοξοτέρα,
ὅτι ὁ ἀχώρητος ὄντως Θεὸς
ἐν μήτρᾳ σου ἐχωρήθη ὅλος.
διὸ καὶ ἐκπληττόμενοι
ὡς Θεοδόχον μεγαλύνομεν.

Ἐξαποστειλάριον. Ἦχος β'.

Τοῖς μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Χαλκιδική σεμνύνεται, Ἄθως πανηγυρίζει,
Λαύρα μεγίστη γάνυται ἐν τῇ σεπτῇ σου μνήμῃ,
ὦ Ἰωάννη τρισμάκαρ, μαϊστόρων ἀκρότης,
τῶν δομωστικῶν καύχημα, Δυρραχίου ὁ γόνος
ὁ ἐκλεκτός, μοναστῶν ἀπάντων δόξα καὶ κλέος,
τῶν ὕμνων καλλώπισμα, μύστα τῆς Θεοτόκου.

Θεοτοκίον.

Σέ, Θεοτόκε ἄχραντε, πόθῳ ἀνευφημοῦμεν
καὶ ἐξυμνοῦμεν ἡδιστα τὰς πολλὰς ἀρετὰς σου,
δι' ὧν ἐν γῆ ἐγνωρίσθης καὶ τῷ κόσμῳ ὠράθης.
Παρθένος γὰρ ἐβίωσας καὶ Παρθένον σὲ ἔγνω,
ὁ σὸς Υἱός, σὸς Θεὸς καὶ Κύριος τῶν Κυρίων,
ὃν σαῖς πρεσβείαιςποίησον ἔλεων ἡμῖν πᾶσι.

Εἰς τοὺς Αἴνους.
Στιχηρὰ Προσόμοια. ᾠχος πλ. δ'.

Τὶ ὑμᾶς καλέσωμεν Ἅγιοι.

Χαίροις, Ἰωάννη πανθαύμαστε,
ὕμνων ἢ καλλονῆ καὶ μελωδῶν ἢ πλησμονῆ,
μαϊστόρων ὁ λαμπρὸς καὶ δομῆστικὸν ὁ κλεινός.
Ὁ θέλων
ἀκοήν τε καὶ διάνοιαν,
ὁ τρέφων
τὰς ψυχὰς τε καὶ τὰ πνεύματα.
Λύραν κινῶν παναρμόνιον
πρὸς πανοικτίρμονα Κύριον,
ικέτευσ,
τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Χαίροις, Ἰωάννη πανάριστε!
Παλατίου τοὺς χοροὺς σὺ κατελάμπρυνας ποτέ·
τοὺς ἐν Λαύρᾳ μοναχοὺς σὺ κατεκλήλυσας, σοφέ.
Λαμπρῶν
ἀνακτόρων τὰ κλητόρια
κατέκτη-
σας τιμὰς καὶ ἀξιώματα.
Σκύβαλα ὕμνος ἡγούμενος
καὶ ἀρετῆς ὀρεγόμενος
προσέδραμες
εἰς τὸ Ὄρος τῆς ἀσκήσεως.

Χαίροις, Ἰωάννη τρισόλβιε,
μελωδίας θησαυρὸς καὶ ἀρμονίας ἀρχηγέ·
ὁ ἀσκήσας μουσικὴν καὶ κατακτήσας ἀρετὴν.
Σὺ ἔψαλ-
λας κινούμενος ἐν πνεύματι
ἐκφράζων
σῆς καρδίας τὸ περίσσευμα,
ἡμᾶς διδάσκων ἀείποτε·
τὸ κοινωνεῖν πρὸς οὐράνια
ἄττιον
θεοπτίαν ἀπεργάζεται.

Χαίροις, Ἰωάννη πανεύμορφε,
χαριτώνυμος ποτέ σὺ ἀπεκλήθης προσφῶς,

ἀγγελόμορφος πρὸς δὲ σὺ καθωράθης ἐνεργῶς.
τὴν χάριν
ἐφεκλύσας δι' ἀσκήσεως,
Ἄγγέλων
τὴν μορφήν ἔχων ἐκ χάριτος.
ὕμνος ἀμφοτέρω ἀριστα
πρὸς σωτηρίαν σου ἐπλεξας
καὶ νῦν οἰκεῖς
ἐπαξίως τὰ οὐράνια.

Δόξα. ᾠχος πλ. δ'.

Πέδην ἔθηκας
σκανδαλισμῶ τῶν αἰσθήσεων,
διὰ πολλῆς ἀσκήσεως.
Ἀνέβης τὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν
καὶ μετεωρίσθης εἰς ὕψος οὐράνιον
διὰ σοφῆς μαθήσεως.
Βαδίσας ἠδέως ὁδὸν τὴν στενήν,
τὴν τελειότητα κατέκτησας.
Καὶ νῦν,
πολίτης τῆς Οὐρανίου Βασιλείας γενόμενος,
δεήθητι ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον·
ἔχεις γὰρ τὸ δύνασθαι,
ὅτι πολὺ ἰσχύει
δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

Καὶ νῦν. Δέσποινα πρόσδεξαι...
Δοξολογία μεγάλη καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον.
Εἰς τὴν Λειτουργίαν.
Μεγαλυνάριον.

ᾠχος β'.

ᾠφθης μελιστάλακτος ὕμνωδός,
ἠδύμολπον στόμα
καὶ ἀσίγητος ψαλμωδός,
τέρπων καὶ ἀγάλλων
καὶ ἐκδιδάσκων ἅμα,
ὦ θεῖε Ἰωάννη
καὶ πολυθαύμαστε.

Δίστιχον.

Ψαλμωδὸς ἀδέξιός τῳ Μαϊστόρῳ
μέλισμα προσήνεγκε καρδίας πόθῳ. (Τέλος)

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελ. 335)

τικὰ» στελέχη καὶ ὄχι ἀπὸ κάποιους κληρικούς ἢ λαϊ-
κοὺς ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι τὰ γνωρίζουν ὅλα!

—Νὰ διευθύνεται ἀπὸ ἰκανὸ καὶ δυναμικὸ διευ-
θυντή, μὲ καθολικὴ διοικητικὴ, τεχνικὴ καὶ ραδιοφω-
νικὴ ἀντίληψη, μὲ πλήρως ὥραριο καὶ ἀποκλειστικό-
τητα. Ἐντυπωσιάστηκα, ὅταν συνάντησα στὸν «Ἀθήνα
9,84» τὸν διευθυντή του, κ. Γ. Τζανατάκο, νὰ βρισκε-
ται 9,5 ἢ ὡρα τὸ βράδυ στὸ γραφεῖο του.

* * *

Μ' αὐτὰς τὶς προϋποθέσεις καὶ τὴν εὐθύνη καὶ ἐνό-
ψη τῶν ἐπικοινωνιακῶν καιρῶν ποὺ ἔρχονται, δίνεται

ἡ εὐκαιρία καὶ ἡ δυνατότητα στὴν Ἐκκλησίᾳ νὰ δώ-
σει ἕνα ἀποφασιστικὸ παρὸν στὸ σύγχρονο κόσμον. Νῶ
ἀνοιχτεῖ, δημιουργικὰ, στοὺς μεγάλους καὶ μαγικοὺς
δρόμους τῶν ἐρτζιανῶν κυμάτων καὶ ν' ἀκουστεῖ ἢ φω-
νὴ τῆς παρηγόρη καὶ γλυκιά, ἕως τὰ ἄδύτα τῆς ἀν-
θρώπινης ψυχῆς καὶ νὰ τὴν μεταμορφώσει. Νὰ ἀλλά-
ξει ἀντιλήψεις ἀνθρώπων καὶ νὰ δώσει λύσεις σὲ προ-
βλήματα τοῦ παρόντος. Τὸ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ τὸ
ἀποτολμήσει, ὄχι μὲ προχειρότητες, ἐρασιτεχνισμοὺς
καὶ ἀστεία. Ἀλλὰ μὲ σύστημα, θάρρος, πίστη, αἰσιο-
δοξία καὶ προπαντὸς ὑπομονή.

(Τέλος)]

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΚΑΙ ΨΑΛΜΩΔΙΑ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΝΑΟ Κ/ΠΟΛΕΩΣ (*)

Τοῦ Πρωτοπρ. κ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΦΑΡΑΣΟΓΛΟΥ

Σὲ λίγο ἀκούεται ἀπὸ τὸ λειτουργοῦντα ἱερέα «τὰ προηγιασμένα ἄγια τοῖς ἁγίοις» καὶ ὁ Λαμπαδάριος ψάλλει τὸ ὑπέροχο «Γεύσασθε» τοῦ Κλαδᾶ σὲ ἦχο πλάγιο τοῦ πρώτου μὲ κράτημα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Μεγάλης Τετάρτης διαβάζεται στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ τὸ ἱερὸ Εὐχέλαιο, μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν Κληρικῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, προσεζάρχοντος τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ὁ ὁποῖος θὰ τελέσει τὴν ἐπομένην καὶ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος στὴ συνέχεια μεταφέρει τὸ ἅγιο ἔλαιον στὸν Πατριάρχη.

Τῆς Μ. Πέμπτης ὁ Πατριάρχης χοροστατεῖ ἀπὸ τὸ θρόνον καὶ φορεῖ σταυρόν.

«Τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Πέμπτης» μὲ τὸ Μυστικὸ Δεῖπνον, παρέδωκε ὁ Κύριος τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Εἶχε μεταδώσει στοὺς Μαθητὲς Του τὸ Σῶμά Του καὶ τὸ Αἷμά Του: «Λάβετε, φάγετε, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ Σῶμα. Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ Αἷμα». Καὶ τοὺς ἔδωσε τὴν ἐντολή: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν» γιὰ νὰ συνεχίζεται ἡ τέλεση τοῦ Μυστηρίουου στοὺς αἰῶνες.

Στὴς Ἐκκλησίαις μας τῆς Μεγάλης Πέμπτης τὸ πρῶτὸ ψάλλεται ὁ Ἑσπερινός⁶⁷ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς μὲ θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καὶ σ' αὐτὴ τῆς θείας Λειτουργίας γίνεται ὁ Καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Ἄρτου, ποὺ φυλάσσεται γιὰ ὅλο τὸ χρόνο.

Τὸ βράδι τῆς Μεγάλης Πέμπτης ὁ Πατριάρχης χοροστατεῖ μὲ Συνοδικὴ χοροστασία καὶ φορεῖ στὸ στήθος μόνον σταυρόν.

Στὸ Β' «Ὅτε οἱ ἐνδοξοὶ Μαθηταὶ» ὁ Ἀρχιδιάκονος μὲ τὸ Δευτερεύοντα μὲ τὰ τρικέρια καὶ ὁ Τριτεύων μὲ τὸ Διάκονο τῆς Σειρᾶς μὲ τὰ δικέρια⁶⁸ ἐξερχονται ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα, γιὰ νὰ προσκαλέσουν τὸν Πατριάρχη στὸ Ἱερὸ νὰ φορέσει τὸ Ὠμοφόρι καὶ Πετραχῆλι καὶ νὰ διαβάσει ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη τὸ πρῶτο Εὐαγγέλιον τῆς «Διαθήκης». Στὸ τέλος τοῦ Εὐαγγελίου εὐλογεῖ ὁ Πατριάρχης μὲ τὸ τρικέρι ἐνῶ ὁ δεξιὸς χορὸς ψάλλει τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα». Τὸ «Δόξα τῆς μακροθυμίας Σου» λέγεται ἀπὸ τὸ Λαμπαδάριον.

Συνεχίζουσι οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς μὲ ἱεραρχικὴ τάξιν τὰ δώδεκα Εὐαγγέλια, ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη μὲ

ἐπανωκαλύμμαχο, ὦμοφόρι καὶ πετραχῆλι. Τὸ «Εἰρήνη πᾶσι» σὲ κάθε Εὐαγγέλιον τὸ λέγει ὁ Πατριάρχης. Τὸ τελευταῖον Εὐαγγέλιον τὸ διαβάσει ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ὁ Ἀρχιδιάκονος, ποὺ παίρνει «καιρὸν» μὲ τὸ Εὐαγγέλιον ἀπὸ τὸν Πατριάρχη στὸ «Ἦδη βάπτεται κάλαμος».

Μετὰ τὸ πέμπτον Εὐαγγέλιον ὁ Μέγας Ἀρχιμανδρίτης ἀσκεπῆς μὲ μαῦρον φελόνι καὶ πετραχῆλι βγάζει τὸν Τίμιον Σταυρόν. «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου». Πένθιμα κτυπᾶνε οἱ καμπάνες. «Ἦταν ἀνάγκη νὰ σταυρωθῆ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, γιὰτὶ κανεὶς δὲν ἔχει πῶς μεγάλη ἀγάπη ἀπὸ Κεῖνον ποὺ δίνει τὴ ζωὴ του γιὰ τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον. Μιὰ τέτοια ἀγάπη μονάχα, ἀγάπη Σταυροῦ, μπορούσε νὰ καθάρῃ τις ἁμαρτίαις μας. Ἀγάπη ἄπειρη χρειαζόταν, γιὰ ν' ἀναγεννηθοῦμε⁶⁹».

«Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου τῶ τιμῆ Σου Αἵματι»⁷⁰.

Τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν τὸ πρῶτὸ ψάλλονται οἱ Ὦρες⁷¹ καὶ ὁ Ἑσπερινός⁷² τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. Ὁ Πατριάρχης χοροστατεῖ μὲ Συνοδικὴν χοροστασίαν καὶ φορεῖ στὸ στήθος σταυρόν. Γίνεται ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου.

Στὸ «Σὲ τὸν ἀναβαλλόμενον τὸ φῶς» ὁ Πατριάρχης ἀσπάζεται τὸν Ἐπιτάφιο. Συνεχίζεται ὁ ἀσπασμός ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς ποὺ ἕνας-ἕνας μὲ τὴ σειρά τοὺς προσκυνοῦν καὶ κατόπιν παίρνουν ἀπὸ τὰ χεῖρα τοῦ Πατριάρχου μὲ ἀσπασμὸ τὰ ἄνθη τοῦ Ἐπιταφίου. Ὁ Πατριάρχης στὸ τέλος μοιράζει ἄνθη στὸ λάβον.

Τὸ βράδι τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος. Καὶ πάλιν Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ χοροστασία. Ὁ Πατριάρχης φορεῖ πάλιν σταυρόν στὸ στήθος καὶ στὴ συνέχεια ἐνδύεται πλήρη μέλαινα βαρύτιμη ἀρχιερατικὴ στολὴ μὲ μαύρη πατερίτσα καὶ μῦτρα καὶ θυμιάζει, τὴν ὥρα ποὺ ψάλλει ἡ παιδικὴ χορωδία τὰ Ἐγκώμια, ὅλο τὸ ναὸ μὲ τὴ συνοδεία τῶν τεσσάρων

69. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Ἡ Συνάντησις, Ἀθήναι 1960, σελ. 62.

70. Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀκολουθίας τῶν Παθῶν τῆς Μεγ. Πέμπτης.

71. Τὴν Α' Ὠρα στὰ Ἰδιόμελα παίρνουν «καιρὸν» ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μὲ τὸν Μ. Ἀρχιδιάκονο, ὁ ὁποῖος θυμιάζει μὲ κατὰ φορώντας μαῦρον μανδύα στὰ Ἰδιόμελα τῆς Γ' Ὠρας προπορευομένης λαμπάδας. Στὸ Δοξαστικὸ τῆς Γ' Ὠρας παίρνουν «καιρὸν» ὁ Ἀρχιερατικὸς μὲ τὸν Ὑπογραμματέα, ὁ ὁποῖος θυμιάζει κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο στὰ Ἰδιόμελα τῆς Στ' Ὠρας. Καὶ στὸ Δοξαστικὸ τῆς Στ' Ὠρας παίρνουν «καιρὸν» ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης μὲ τὸν Τριτεύοντα, ὁ ὁποῖος θυμιάζει στὴν Θ' Ὠρα.

72. Τὴν Μ. Παρασκευὴν τὸ πρῶτὸ ψάλλεται τὸ «Φῶς ἱλαρόν».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 315 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 15 τεύχους.

67. Στὸν Ἑσπερινὸν τῆς Μ. Πέμπτης τὸ πρῶτὸ, ψάλλεται τὸ «Φῶς ἱλαρόν».

68. Ἴδε σχετικῶς: Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάς, Πατριαρχικὴ ἔκδοσις, σελ. 152, ὑποσημειώσεις. Ἐπίσης, Γεωργίου Βιολάνη, Τυπικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Ἀθήναι, ἔκδοσις Σαλιβέρου, σελ. 403.

διακόνων ντυμένων και αὐτῶν με μαῦρες στολές πού τόν ἔχουν μέσα σέ τετράγωνο, δηλαδή δύο διάκονοι μπροστά και δύο πίσω. Προηγείται δὲ ὁ Ἄρχων Πριμικήριος με τὸ Διβάμβουλο και ἀκολουθοῦν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἄρχιγραμματεὺς με ἐπιστήθιο σταυρὸ⁷³ και ὁ Μέγας Ἐκκλησιάρχης με τὸ θυμιάμα στὸ χέρι.

«Ἐρραναν τὸν τάφον», ψάλλει ὁ Πατριάρχης πού κατέρχεται ἀπὸ τὸ θρόνο και ραίνει με τὸ κανι ρόδα και ἄνθη στὸν Ἐπιτάφιο.

Στὸ τέλος τῆς Δοξολογίας γίνεται ἡ περιφορὰ τοῦ Ἐπιταφίου γύρω ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸ Ναό, πού τὸν φέρουν στὰ χέρια τους οἱ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ἐνῶ προηγείται ὁ Πατριάρχης, πού θυμιάζει τὸ Τιμιο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

«Πρόσχωμεν. Εἰρήνη πᾶσι. Σοφία». Ἐκφωνεῖ ὁ Πατριάρχης μπροστὰ στὴν Ὁραία Πύλη και μπαίνουν στὸ Ἅγιο Βῆμα ἐνῶ γυρίζουν τρεῖς φορές γύρω στὴν Ἁγία Τράπεζα και ψάλλουν Ὅτε κατήλθες πρὸς τὸν θάνατον, Ταῖς Μυροφόροις γυναιξίν, Ὁ εὐσχήμεν Ἰωσήφ, και ἀποθέτουν τὸν Ἐπιτάφιο πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα στὸ «κηδεύσας ἀπέθετο», πού μένει μέχρι τῆς Ἀναλήψεως.

73. Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος και ὁ Ἀρχιγραμματεὺς φοροῦν ἐπιστήθιο σταυρὸ α) τὴν Μ. Παρασκευὴ στὸ θυμιάμα, β) τὴν Α' Ἀνάσταση, γ) τὴν Β' Ἀνάσταση, δ) τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τὴν Διπένυση, και ε) στὶς ἐπίσημες ὑποδοχές.

ΔΥΟ ΝΕΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

● Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ

Καθηγητοῦ τοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (988 - 1988) (3η ἐκδοσις)

Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν ἑορτασμὸ τῆς Χιλιετηρίδος γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμὸ τῶν Ρώσων. Στὰ ἐπιτὰ κεφάλαια τοῦ ἔργου (466 σελίδων) ὅλη ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας, ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ της μέχρι σήμερα.

● Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού,
Ἐπιμ. Καθηγητοῦ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ (ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς και σωτηρίας)

Ἐνα βιβλίον πού βοηθᾷ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσει τὴ διακονικὴ, μαρτυρικὴ και ἀγωνιστικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, πού ἡ πνευματικὴ σύγχυση αἰξάνει ἐπικίνδυνα και ἡ Ἀλήθεια γίνεται ὄλο και πὺθ ὀδυνηρὴ.

Γράφατε: Ἄποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμῶνος, τηλ. 322.8637.

Ὁ Πατριάρχης διαβάζει ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη πάνω στὸ τρισκέλι τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον και στὸ τέλος εὐλογεῖ με τὸ τρικέρι ἐνῶ ὁ δεξιὸς χορὸς ψάλλει «Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα» και κάνει τὴν Ἀπόλυση ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη.

Μέγα Σάββατο πρωτῆ, ὁ ὠραῖος Ἐσπερινός⁷⁴ τῆς Κυριακῆς με τὴ θεῖα Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τελεῖται ἀπὸ τὸν Ἀρχιγραμματεὰ και Ὑπογραμματεὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου.

Ἀνάστα ὁ Θεός, κρῖνον τὴν γῆν», και ραίνει ὁ ἱερεὺς τὴ δάφνη σὲ ὄλο τὸ ναό, σὲ ἐνδειξὴ τῆς νίκης τοῦ θανάτου και τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ μεσονύκτιο τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἡ πρώτη και μεγαλύτερη γιορτὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ. «Εἰ γὰρ Χριστὸς οὐκ ἀπέθανε και ἀνέστη, ἄρα κενὸν τὸ κήρυγμα ἡμῶν»⁷⁵ φωνάζει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

«Δεῦτε λάβετε φῶς». Ὁ Πατριάρχης ντυμένος με τὴν πολύτιμη στολὴ τῆς «Ρίζας τοῦ Ἰεσσαί»⁷⁶ ἢ τὴ στολὴ τοῦ Ματθαίου τοῦ Πατριαρχικοῦ Σκευοφυλακίου, μεταδίδει τὸ ΑΓΙΟ ΦΩΣ ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, ἔπειτα παίρνει στὸ χέρι τὸ μικρὸ Εὐαγγέλιον και κατευθύνεται στὸ προαύλιο τοῦ ναοῦ, ὅπου διαβάζει τὸ δεύτερο Ἐωθινὸ Εὐαγγέλιον (Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου), περικυκλωμένος ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων και με τὸ Μέγα Πρωτοσύγκελλο, τὸν Ἀρχιγραμματεὰ και τὸν Μ. Ἐκκλησιάρχην με ράσο και ἐπανοκαλύμμαχο. Καὶ εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἀκούεται τὸ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ νὰ ψάλλεται δέκα φορές κατὰ τὴν τάξη.

Ἀνέστη Χριστὸς, και ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, δηλαδή ὁ διάβολος ἐβλήθη ἐξω. Ἀνέστη Χριστὸς και ἐκπληρώθηκε τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανό Πατρός. Μᾶς μιλάει πλέον ὄχι με παραβολές, ἀλλὰ με τὸ τετελεσμένο ἔργο Του, με τὴν τετελειωμένη θυσία Του, με τὴν ἐνδοξὴ ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ⁷⁷.

Ἡ Β' Ἀνάσταση στὸ Πατριαρχεῖο εἶναι ἡ ἐπισημὴ μέρα τῆς πανηγύρεως.

Ὁ Πατριάρχης ἐνδύεται τὴ στολὴ τῆς «Τιβερ-

74. Στὸν Ἐσπερινὸ τοῦ Μ. Σαββάτου ψάλλεται τὸ «Φῶς ἰαρόν».

75. Α' Κορ. ιε', 14.

76. Ὁ σάκκος τῆς «Ρίζας τοῦ Ἰεσσαί» (ἢ «τῶν Ἁγίων Πάντων»), πῆρε τὸ ὄνομα του ἀπὸ τὴν «Ρίζα τοῦ Ἰεσσαί» πού εἶναι κεντημένη με χρυσὸ πάνω σὲ βυσσινὴ βελούδο, στὸ πίσω μέρος. Πάνω στὰ κλαδιὰ τοῦ δένδρου εἶναι τοποθετημένα δέκα ἐγκόλπια πού εἰκονίζουσι τοὺς προπάτορες και στὴν κορυφὴ βολισκεται ὁ Χριστὸς νὰ εὐλογεῖ. Στὴν μπροστινὴ πλευρὰ εἰκονίζεται ἡ Δευτέρα Παρουσία, καθὼς και ἄλλοι ἔξι πόλοι με σιγνές: τῶν Βαβυλῶν, τοῦ Λαζάρου, τὸν Μυστικὸ Δεῖπνον, Ἰδε ὁ Ἄνθρωπος, τὴν Σταύρωση και τὸν Ἐπιτάφιο Ἐρῆνο στολίζουσι τὰ ὑπόλοιπα κενὰ μπροστὰ και πίσω. Γύρω-γύρω ὄλο τὰ ἄκρα εἶναι χρυσοκοντημένα με τέχνη μεγάλης ἀξίας. Ὁ σάκκος αὐτὸς εἶναι ἔργο τοῦ 19ου αἰῶνα. (Γεωργίου Α. Σωτηρίου, Κεμήλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθῆναι 1938, σελ. 39).

77. Μητροπολίτου Περιγρηκοννήσων Δωροθέου, Ἡ Συνάντησις, Ἀθῆναι 1960, σελ. 130.

ριάδος»⁷⁸ στο Πατριαρχικό Παρεκκλήσι του Ἁγίου Ἀνδρέα πού τόν ντύνουν ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος με τὸ Δευτερεύοντα, ἐνῶ ὁ Τριτεύων με τὸ Διάκονο τῆς Σειρῶς ἐκφωνοῦν ἐναλλάξ τις εὐχές τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ οἱ χοροὶ ψάλλουν τὸ ἀργὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα», καὶ ἔπειτα με πομπή κατεβαίνει στὸν Πατριαρχικὸ Ναό⁷⁹.

Στὸ «Κατευθυντήριον» ὁ Πατριάρχης θυμιάζει ὅλο τὸ ναὸ με τὴ συνοδεία πάντα τῶν τεσσάρων διακόνων πού τὸν ἔχουν μέσα σὲ τετράγωνο, δηλαδή δύο διάκονοι μπροστὰ καὶ δύο πίσω, καὶ ἀκολουθοῦν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς με ἐπιστήθιο σταυρὸ καὶ ὁ Μέγας Ἐκκλησιάρχης, πού κρατᾶει τὸ θυμιάμα, ἐνῶ προηγεῖται ὁ Πριμικήριος με τὸ Διβάμβουλο.

«Τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν» ψάλλεται τὸ Μέγα Προκείμενο. Ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ με τὰ δικηροτρύχηρα στὸ μέσον τοῦ σολέα καὶ μπαίνει στὸ Ἅγιο Βῆμα καθὼς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς.

Σήμερα εἶναι ἡ μέρα τῆς ἀγάπης. Ὅλοι εἴμαστε ἕνα. Διαβάζεται τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο σὲ διάφορες γλώσσες. Πρῶτος ὁ Πατριάρχης στὰ ἑλληνικά ἀπὸ τὸ Σύνθρονο, πού λέγει καὶ ὁ ἴδιος τὸ «Καὶ ὑπὲρ τοῦ καταξιώθησαν», καὶ κλείνει τὸν κύκλο τελευταῖος ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος καὶ πάλιν στὰ ἑλληνικά. Στὸ τέλος τῶν Εὐαγγελίων ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ με τὸ τρικέρι ἐνῶ ὁ δεξιὸς χορὸς ψάλλει «Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα». Μετὰ τὴν Ἀπόλυση ὁ Πατριάρχης μοιράζει ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη τὰ πασχάλινὰ κόκκινα αὐγά, μέσα σὲ μεταξωτὰ τούλια.

Τὸ κήρυγμα καὶ ἡ βεβαίωση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τώρα ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοὶ μεταξύ τους. Ἡ ἀγάπη πῆρε καινούργια ἔννοια, ἐντελῶς ἀγνωστὴ ὡς τώρα. Ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὸν πλησίον εἶναι μυστήριον. Ἀγαποῦμε τὸν ἄλλο, γιατί ἀγαποῦμε τὸ Θεό. Ἄγνωστος καὶ ξένος καὶ ἐχθρὸς δὲν ὑπάρχουν. Δουλὸς καὶ ἐλεύθερος, φτωχὸς καὶ πλούσιος, θὰ ξεπεραστοῦν⁸⁰.

Τὸ μεγαλύτερο θαῦμα, πού ἔκαμε ὁ Χριστὸς καὶ συνεκλόνησε τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι αὐτὸ πού τέλεσε πᾶν στὸ σταυρὸ καρφωμένος, τὸ θαῦμα τῆς ἀγάπης, καὶ ὅταν ἀναστήθηκε καὶ τὸν εἶδαν οἱ Μαθητές Του, φοβήθηκαν, τὸν ἐνόμισαν γιὰ φάντασμα στὴν ἀρχή.

78. Λέγεται «σάκκος τῆς Τιβεριάδος» γιατί εἰκονίζονται δύο σκηναὶ ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ στὴ λίμνη τῆς Τιβεριάδος κεντημέναι ἀπὸ μετάξι, χρυσὸ καὶ ἀσήμι, με πολλὴ ζωηροὺς συνδυασμοὺς χρωμάτων. Πάνω στὸν σάκκο ἀναγράφεται καὶ ἡ χρονολογία τῆς κατασκευῆς του: «Υπῆρξε κτῆμα τοῦ αἰοιδίμου Ἐφέσου Διονυσίου' 1810, Μαρτίου δ'» καὶ (ἐπεσκευάσθη ἐπὶ Πατριαρχείας Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως 1888). (Γεωργίου Α. Σωτηρίου, Κειμήλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Ἀθήναι 1938, σελ. 38).

79. Προηγούνται οἱ Λαμπαδοῦχοι, ἀκολουθοῦν οἱ ψάλτες, ὁ Πριμικήριος με τὸ Διβάμβουλο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, οἱ ἱερεῖς με τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, οἱ διάκονοι Τριτεύων καὶ τῆς Σειρῶς, οἱ Ἀρχιερεῖς, ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος με τὸν Δευτερεύοντα καὶ τελευταῖα ὁ Πατριάρχης πού κρατᾶ μικρὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔχει στὰ δεξιὰ του τὸν Νομάρχη καὶ στὰ ἀριστερὰ τὸν Γ. Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀκολουθοῦν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος με τὸν Ἀρχιγραμματεῖα με ράσο, ἐπανωκαλύμμαχο καὶ ἐπιστήθιο σταυρὸ, καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσημοι ὀφφικῆλοι τῆς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

80, 81, 82. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Ἡ Συνάντησις, Ἀθήναι 1960, σελ. 61, 120 καὶ 122.

Ὁ χαιρετισμὸς ὅμως τῆς εἰρήνης, καὶ ἡ φωνὴ Του, τοὺς ἐνεθάρρυνε. Ἐνοιώσαν τὴν ἀγάπην, πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη εὐτυχία στὸν κόσμον⁸¹.

Ἀναστήθηκε ὁ Ἰησοῦς καὶ τὸν εἶδαν με τὰ μάτια τους οἱ Μαθητές Του, πῆραν τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ τὴ δύναμη καὶ τὸ δικαίωμα νὰ συγχωροῦν τις ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκεῖνοι τὸν εἶδαν. Ἐμεῖς, χωρὶς νὰ τὸν δοῦμε με τὰ μάτια μας, πιστέψαμε σ' αὐτὸν καὶ εἴμαστε μακάριοι, σύμφωνα με τὸ λόγο Του «Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστέψαντες». Δὲν εἶναι ἀπαραίτητος βρος γιὰ τὴν ὑπαρξὴ ἐνὸς πράγματος νὰ τὸ δεῖς. Ὑπάρχουν πάρα πολλὰ πού δὲ φαίνονται, ὅπως ὁ ἠλεκτρισμὸς στὴ φύση, τὸ ἔλας στὴ θάλασσα, ἡ ζάχαρη στὸ νερό, οἱ προπάτορές μας. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιὰ μᾶς γεγονός ἀναμφισβήτητο⁸².

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ ΕΚ ΝΕΚΡΩΝ ΘΑΝΑΤΩ
ΘΑΝΑΤΟΝ ΠΑΘΗΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΝ ΤΟΙΝ
ΜΝΗΜΑΣΙ ΖΩΗΝ ΧΑΡΙΣΑΜΕΝΟΣ.

Ο ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟ ΝΑΟ

Τὸ Ἅγιο Μύρο εἶναι ἡ μυστηριακὴ ὕλη πού παρασκευάζεται ἀπὸ ἐλαιόλαδο καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλες ἀρωματικὰς οὐσίες, καὶ ἀφοῦ καθαγιαστεῖ, σύμφωνα με τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, γίνεται ὁ φορέας τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὸ Ἅγιο Μύρο εἶναι τὸ δραστὸ σημεῖο τῆς μετάδοσης τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ τὸ χρησιμοποιοῦμε στὸ ὑποχρεωτικὸ μυστήριον τοῦ Χρίσματος τῆς Ἐκκλησίας μας, πού γίνεται πάντα ἀμέσως μετὰ τὸ Βάπτισμα.

Τὴ χρῆση τοῦ μύρου συναντοῦμε γιὰ πρώτη φορὰ στοὺς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ἔχριαν μ' αὐτὸ τὴ Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς προφῆτες καὶ τοὺς βασιλεῖς. Ἦδη στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, στὴν Πεντάτευχο, καθορίζεται ὁ τρόπος τῆς παρασκευῆς καὶ τὰ εἶδη τῆς σύνθεσής του («Ἐξοδ. 30,22-32).

Οἱ χριστιανοὶ λοιπὸν, ἀσφαλῶς μιμούμενοι τὴν ἰουδαϊκὴ αὐτὴ πράξιν, πολλὴ νωρίς, στοὺς Ἀποστολικούς χρόνους, ὅπως διαβάζουμε στὴν Ἁγία Γραφή, στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀντικατέστησαν τὴ μετάδοση τῆς Θείας Χάριτος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων με τὸ Ἅγιο Μύρο.

Τὸ Ἅγιο Μύρο παρασκευάζεται, ὅπως εἴπαμε, ἀπὸ ἐλαιόλαδο καὶ ἀπὸ 57 ἀρωματικὰς οὐσίες, πού συμβολίζουν τὰ ποικίλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐτσι ὁ βαπτιζόμενος δυναμώνει καὶ ἐνισχύεται ἀπὸ τὴ Θεία Χάρη, ὥστε νὰ ἀγωνίζεται κατὰ τῆς ἁμαρτίας, νὰ προκόπτει στὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ νὰ ζεῖ σύμφωνα με τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ αὐξηθεῖ «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4,13). Γι' αὐτὸ καὶ πρὸς ἐπικύρωση καὶ ἐπισφράγιση, ὅταν χρεῖ

ὁ ἱερεὺς λέγει: «Σφραγίς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν».

Τὸ Ἅγιο Μύρο τὸ χρησιμοποιοῦμε ἐπίσης γι' αὐτοὺς ποὺ προσέρχονται στὴν Ὁρθοδοξία, τοὺς «πεπτωκότας», γιὰ τὴν καθιέρωση τῶν Ναῶν, Ἁγίων Τραπεζῶν, καὶ τὸν καθαγιασμόν ἱερῶν σκευῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Ἄλλοτε, χρησίμευε καὶ γιὰ τὴ στέψη τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων.

Ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου, σύμφωνα με τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, γινόταν πάντα μόνο ἀπὸ τοὺς ἐπίσκοπους. Ἀργότερα ὅμως τὸ δικαίωμα αὐτὸ περιορίστηκε στοὺς ἐπίσκοπους τῶν ἐπισημοτέρων Ἐκκλησιῶν, στοὺς Πατριάρχες καὶ τέλος μόνο στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη.

Ὁ Μητροπολίτης Σουηδίας Παῦλος στὴ διδακτορικὴ διατριβή του «Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ» γράφει σχετικά τὰ ἐξῆς: «ἐνῶ ἕκαστος ἐπίσκοπος δικαιούται ἵνα καθαγιαῖ τὸ Ἅγιον Μύρον ἀρχιερατικῶς δικαίω, δὲν δικαιούται ὅπως πράττει τοῦτο ἐκκλησιαστικῶς δικαίω. Φαίνεται ὅτι τρία εἶναι τὰ κυριώτερα αἷτια τὰ ὁποῖα συνετέλεσαν εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ δικαιώματος τοῦ καθαγιαῖν τὸ Ἅγιον Μύρον, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τοὺς Πρώτους ἐκάστης ἐκκλησιαστικῆς περιφέρειας, ἐν συνεχείᾳ δέ, εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη: α) ἡ σπάνις τῶν εἰδῶν καὶ ἡ δυσχέρεια ὅπως παρασκευάζη ἕκαστος ἐπίσκοπος τὸ Ἅγιον Μύρον, β) Ἡ ὀλονὲν αὐξοῦσα ἐξαρσις τοῦ Πρώτου ἢ Προκαθημένου ἐκάστης εὐρυτέρας ἐκκλησιαστικῆς περιφέρειας καὶ γ) Ἡ ἰδιάζουσα θέσις, ἣν ἐν τῇ παρόδῳ τῶν αἰῶνων τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐλάμβανεν ἔναντι τῶν Πατριαρχείων τῆς Πόλεως ταύτης πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας τῶν λαῶν ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν παρὰ τῶν ἱεραποστόλων αὐτῆς»⁸³.

Ἔτσι λοιπόν, σήμερα τὸ Ἅγιο Μύρο γίνεται μόνο στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὸ παίρνουν ὅλες οἱ ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ κόσμου, ὅχι μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἐξαρτήσεως καὶ ὑποταγῆς τους, ἀλλὰ σὲ ἔνδειξη σεβασμοῦ καὶ ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Οἱ Ἐκκλησίες δὲ συμβάλλουν σ' αὐτὸ με τὴν προσφορά τῶν ἀπαιτούμενων ἐξόδων τῶν πολυτίμων ὑλῶν καὶ ἀρωμάτων καὶ συμμετέχουν στὶς ἱερὰς Τελετὲς με τὶς Ἀντιπροσωπεῖες τους.

Οἱ ἱερὰς Τελετὲς με ἰδιαίτερη Βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ συγκινητικὴ θρησκευτικὴ ἀρχίζουσα τὴν Κυριακὴ τῶν Βαῖων στὸν Πατριαρχικὸ Ναό.

Ὁ Πατριάρχης χοροστατεῖ στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ με Συνοδικὴ χοροστασία. Στὸ τέλος τῆς Δεξολογίας εὐλογεῖ με εἰδικὴ εὐχὴ τὸν Ἄρχοντα Μυρεψῶ καὶ τοὺς συνεργάτες του, ποὺ φοροῦν, κατὰ τὴν τάξη, λευκοὺς χιτῶνες καὶ «ἐπιτίθησι τῷ Ἄρχοντι Μυρεψῶ τὸ ἐκ μετὰξὺς λέντιον» καὶ προσφέρει σ' ὅλους

σταυροὺς στὸ λαιμὸ με κόκκινη καὶ ἄσπρη κορδέλα. Ὁ Ἄρχων Μυρεψῶς καὶ οἱ συνεργάτες του φιλοῦν τὸ χεῖρ τοῦ Πατριάρχη καὶ παραμένουν σὲ ὄλη τὴν θεία Λειτουργία ἀπέναντι ἀπὸ τὸ θρόνο.

Μετὰ τὴ θεία Λειτουργία καὶ τὴν εὐλογία ποὺ πῆραν ἀπὸ τὸν Πατριάρχη ἐτοιμάζουσι τὰ σχετικὰ χρειώδη καὶ τοὺς λέβητες στὸ Κουβούκλιο, ποὺ βρίσκεται ἀριστερὰ στὸν περίβολο τοῦ Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, ὅταν μπαίνομε.

Ἐξω ἀπὸ τὸ Κουβούκλιο — ἱερὸ Περίπτερο — ἐκτίθεται σὲ προσκύνηση ἡ ἱερὴ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου «Ἐλπίς ἀπηλπισμένων» καὶ δίπλα τοποθετεῖται μανουάλιο.

Τώρα πιά ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Οἱ λέβητες ἔχουν καθαρὸ ἐλαιόλαδο, ποὺ συμβολίζει τὸ θεῖο ἔλεος. Τὸ Πατριαρχεῖο γιορτάζει. «Εἶναι ὀλόφωτο ἀπὸ τὴ θεία Χάρη. Ἀκτινοβολεῖ σ' ὅλον τὸν κόσμον τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας»⁸⁴.

Λαμπρὲς στιγμὲς, ἀνεπανάληπτες ὥρες, ἱστορικές... θὰ ἀκολουθήσουν. Βαθεῖα κατάνυξη, ἐπικουινία τοῦ ἀνθρώπου με τὸ Θεό.

Μέσα στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ με τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη, τοὺς Συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλους ἐκπροσώπους Ἐκκλησιῶν καὶ με τὸ εὐλαβικὸ ἐκκλησιασμα θὰ γίνουν οἱ Προηγιασμένες τῆς Μεγάλης Δευτέρας, τῆς Μεγάλης Τρίτης καὶ τῆς Μεγάλης Τετάρτης.

«Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς», τὸ Τροπάριο τοῦ Ἁγίου τοῦ Π. Ναοῦ ψάλλεται μετὰ τὴ θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων τῆς Μεγάλης Δευτέρας, ἐνῶ ὁ Πατριάρχης με Ὁμοφῶριο καὶ Ἐπιτραχήλιο προσέρχεται στὸ ἱερὸ Κουβούκλιο καὶ τελεῖ Ἄγιασμό.

Στὸ τέλος ραντίζει τὰ σκευῆ, τοὺς λέβητες καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ ὑλικά. Ἐπειτα εὐλογεῖ καὶ χύνει στοὺς λέβητες ἐλαιόλαδο καὶ κρασί καὶ ἀρώματα ἀπὸ ἄνθη.

Στὴ συνέχεια ὁ Πατριάρχης με ἀναμμένη λαμπάδα ἀνάβει τοὺς λέβητες, ποὺ ἔχουν παλιὲς εἰκόνες καὶ ξερὰ κλαδιά. Ἔτσι ἀρχίζει τὸ ψήσιμο, ἡ «ἔψησις» ὅπως λέγεται στὴν πατριαρχικὴ γλῶσσα, τοῦ Ἁγίου Μύρου.

Ὁ Πατριάρχης συνεχίζει διαβάζοντας κεφάλαια ἀπὸ τὸ Ἱερὸ Εὐαγγέλιο. Συνεχίζεται ἡ ἀνάγνωση τῶν περικοπῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς κληρικοὺς τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καὶ ἄλλων κληρικῶν διαδοχικά, πράγμα ποὺ διαρκεῖ ὀλόκληρη τὴ Μεγάλη Δευτέρα, τὴ Μεγάλη Τρίτη καὶ τὴ Μεγάλη Τετάρτη.

Τὴ Μ. Τρίτη, πάλι μετὰ τὴ θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ὁ Πατριάρχης προσέρχεται με τὴν πομπὴ στὸ ἱερὸ Κουβούκλιο, ὅπου ψάλλεται ὁ Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼνας τῆς Θεοτόκου, καὶ μνημονεῖονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν ποὺ πρόσφεραν γιὰ τὴν παρασκευὴ τοῦ Ἁγίου Μύρου σὲ εἶδος, σὲ χρῆμα ἢ σὲ ἐργασία.

Μετὰ τὴν ἀπόλυση ὁ Πατριάρχης χύνει στοὺς

83. Παύλου Μενεβίσογλου (Μητροπολίτου Σουηδίας), Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 171-177.

84. Ἡοῦς Λαμπρῆ, Τὸ Ἅγιο Μύρο, Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτῶν, Ἀθήναι, Ἰούνιος 1983, ἀριθμ. 196.

λέβητες τὸ ὑπόλοιπο τοῦ κρασιοῦ, τοῦ λαδιοῦ καὶ τῶν ἀρωμάτων.

Στὴν ἀνέκδοτη διάταξη τῆς Ἱερῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Μύρου τοῦ ἔτους 1856, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται στὴ διδακτορικὴ διατριβὴ «Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ» τοῦ Μητροπολίτη Σουηδίας Παύλου, διαβάζουμε: «Τῇ δὲ Μεγάλῃ Τετάρτῃ, φθασάσης τῆς ἐψήσεως τοῦ ἐλαίου πρὸς τὸ τέλος, παραγίνεται αὖθις ὁ Πατριάρχης, καὶ εὐλογήσας τὰ ἀρώματα (μόσχον καὶ ροδέλαιον), ἐμβάλλει αὐτὰ εἰς τὸ ἐλαιον. Μετὰ ταῦτα δὲ δοθείσης τῆς εἰδήσεως παρὰ τοῦ Μυρεψοῦ τῇ αὐτῇ Μεγάλῃ Τετάρτῃ, ὅτι ἐψήθη ἐντελῶς σὺν Θεῷ τὸ Μύρον, παραγίνεται ὁ Πρωτοψάλτης μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Πατριάρχου, ἴσταται πλησίον τῶν λεβήτων καὶ ψάλλει τὸ παρὸν τροπάριον μετὰ μέλους καὶ κατανύξεως:

Ἦχος β'

Θεὲ προαιώνιε, Πάτερ παντοκράτορ, Υἱὲ μονογενές, ἀπαύγασμα τοῦ Πατρὸς καὶ Πνεῦμα συναΐδιον ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, καὶ ἐν Υἱῷ ἀναπαυόμενον, ἄναρχε Τριάς, μονὰς Τρισυπόστατε, καὶ ἀδιαίρετε φύσις, ἡ τὰ πάντα τελειοποιούσα καὶ ἀγιάζουσα, σὲ προσκυνούμεν, καὶ σοὶ εὐχαριστοῦμεν, ὅτι κατηξίωσας ἡμᾶς διὰ τῆς ἐπουρανίου σου χάριτος, τελειοποιήσαι τὸ Μύρον τοῦτο, πρὸς ἀγιασμόν τῶν πιστῶν καὶ καύχημα πάντων τῶν ὀρθοδόξων»⁸⁵.

Τὸ Τροπάριον αὐτὸ στὴν «Ἀκολουθία τῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου Κατασκευῆς καὶ εὐλογίας» τοῦ ἔτους 1961, ἀναγινώσκεται ὡς Εὐχὴ⁸⁶.

Καὶ τελειώνει ἡ διάταξη τῆς παρασκευῆς τοῦ Ἁγίου Μύρου τοῦ ἔτους 1912: «ἡ δὲ τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἀποστολικῶν Πράξεων καὶ Ἐπιστολῶν ἀνάγνωσις ἐν τῷ κουβουκλίῳ ἐπὶ τῶν δοχείων ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς ὥρας τοῦ Εὐχελαίου»⁸⁷.

Στὴ συνέχεια τὸ ἀρωματισμένο Μύρο ἀδειάζεται στα κατάλληλα ἀργυρᾶ δοχεῖα, τὰ ὁποῖα μεταφέρονται στὸ Πατριαρχικὸ Παρεκκλήσι. Τὰ ὑπολείμματα τοῦ Μύρου χρησιμοποιοῦνται γιὰ εὐλογία τῶν πιστῶν καὶ γιὰ τὴν παρασκευὴ θυμιάματος.

«Τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Πέμπτῃ» γίνεται ὁ καθαιγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου. Ὑστερὰ ἀπὸ τὸν Ὁρθρο στὸ Πατριαρχικὸ Παρεκκλήσι τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα ἀρχίζει ἡ ἀμφίεση τοῦ Πατριάρχου στὸ Παρεκκλήσι καὶ τῶν Ἁγίων ἀρχιερέων στὴν εἰδικὴ Πατριαρχικὴ Αἵθουσα, ἐνῶ οἱ χοροὶ ψάλλουν τὸ «Ἄνωθεν οἱ Προφῆται».

Μετὰ τὴν ἀμφίεση τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἁγίων

85. Παύλου Μενεβίσογλου (Μητροπολίτου Σουηδίας). Τὸ Ἅγιον Μύρον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 89-90.

86. Παύλου Μενεβίσογλου (Μητροπολίτου Σουηδίας), μν. ἔργο, σελ. 249.

87. Παύλου Μενεβίσογλου (Μητροπολίτου Σουηδίας), μν. ἔργο, σελ. 240.

ἀρχιερέων γίνεται ἡ κάθοδος τῆς πομπῆς πρὸς τὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ με λιτανεῖα.

Προπορεύεται ὁ Τίμιος Σταυρὸς με τὰ Ἑξαπτέρυγα καὶ οἱ πατριαρχικοὶ κλητῆρες.

Ἀκολουθοῦν οἱ πατριαρχικοὶ χοροὶ, ψάλλοντας τροπάρια τῆς Πεντηκοστῆς.

Ὁ Μέγας Πριμικήριος με τὸ Διβάμβουλο, ὁ Ἀρχικλητήρας.

Δύο διάκονοι με τὰ Διακονικὰ Ἑξαπτέρυγα.

Εἰκοσιτέσσερις Ἀρχιμανδρίτες καὶ Ἱερομόναχοι ποὺ κρατοῦν ἀνά δύο τὰ δώδεκα μεγάλα ἀργυρᾶ δοχεῖα.

Οἱ Ἀρχιδιάκονοι τῶν Μητροπόλεων με τὰ θυμιατήρια καὶ τὰ δικηροτρύχηρά τους.

Οἱ Ἅγιοι Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς δύο-δύο, ποὺ κρατοῦν τὰ μικρὰ ἀργυρᾶ δοχεῖα.

Ὁ πρῶτος (τῇ τάξει) Μητροπολίτης με τὸ ἀλάβαστρο προηγιασμένου Μύρου. Ὁ δὲ δεῦτερος, με τὸ ἀλάβαστρο μὴ ἡγιασμένου Μύρου.

Καὶ στὸ τέλος, ἡ κορωνίδα τῆς πομπῆς, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, κρατώντας μικρὴ Μυροθήκη καὶ ἔχει γύρω του τοὺς τέσσερις διακόνους, καὶ τὸ Μέγα Πρωτοσύγκελλο με τὸν Ἀρχιγραμματέα πίσω του με τὰ ράσα.

Μεγαλειώδης πραγματικὰ καὶ φαντασμαγορικὴ ἡ Πατριαρχικὴ αὐτὴ πομπή. «Θαμπώνει τὰ μάτια, σὰν ἓνα θεῖο ὄραμα, σὰν μιὰ οὐράνια χάρη, ποὺ καθοδεύει πρὸς τὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναὸ» τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου.

«Ἦχοῦν ρυθμικὰ οἱ καμπάνες», μελωδικὰ, καὶ ἀκούεται ἡ γνήσια Βυζαντινὴ ψαλμωδία στὸν τόπο τῆς, ἀπὸ τοὺς καλλίφωνους ἱεροψάλτες, τὸν Ἀρχοντα Πρωτοψάλτη, τὸν Ἀρχοντα Λαμπαδάριο καὶ τοὺς βοηθοὺς τους ποὺ ψάλλουν κατὰ τὴν κάθοδο τὰ ἐσπέρια τῆς Πεντηκοστῆς «Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον».

Ἔτσι ἐπιβλητικὴ καὶ κατανυκτικὴ ἡ πομπὴ καθοδεύει πρὸς τὸ Ναὸ, ὅπου οἱ ἱερεῖς θέτουν τὰ μεγάλα ἀργυρᾶ δοχεῖα μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι, ἐνῶ οἱ Ἀρχιερεῖς με τὸν Πατριάρχη μπαίνουν στὸ Ἅγιο Βῆμα καὶ θέτουν καὶ αὐτοὶ τὰ μικρὰ δοχεῖα πίσω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα σὲ εἰδικὸ τραπέζι καὶ μόνο τὰ δύο ἀλάβαστρα τοποθετοῦνται στὴν Ἁγία Πρόθεση.

Ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ τὸ λαὸ καὶ ἀνεβαίνει στὸν πατριαρχικὸ θρόνο, καθὼς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παίρνουν τὶς θέσεις τους, καὶ ἀρχίζει ἡ θεία Λειτουργία.

Κατὰ τὴν ὥρα τῆς Μεγάλῃς Εἰσόδου, οἱ Ἱερεῖς παίρνουν τὰ δοχεῖα ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι, ὁ Μέγας Ἀρχιμανδρίτης κρατᾷ τὸ ἀλάβαστρον τοῦ προηγιασμένου Μύρου καὶ ὁ Μέγας Σύγκελλος τὸ ἀλάβαστρο τοῦ μὴ ἡγιασμένου Μύρου.

Μπροστὰ στὴν Ὁραία Πύλη ὁ Πατριάρχης παραλαμβάνει προσκυνώντας τὸ ἀλάβαστρο τοῦ ἡγιασμένου Μύρου καὶ τὸ θέτει δεξιὰ τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου στὴν Ἁγία Τράπεζα, ἔπειτα παραλαμβάνει καὶ τὸ ἀλάβαστρο τοῦ μὴ ἡγιασμένου Μύρου, τὸ εὐλογεῖ καὶ

τὸ θέτει ἀριστερὰ τοῦ Ἁγίου Δισκαρίου στὴν Ἁγία Τράπεζα.

Στὴ συνέχεια γίνεται ἡ ὑποδοχὴ τῶν Τιμίων Δώρων, τὰ δὲ δοχεῖα τοποθετοῦνται ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς γύρω στὴν Ἁγία Τράπεζα.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας καὶ μετὰ τὴν ἐκφώνηση «Πρόσχωμεν» καὶ μετὰ γονυκλισία κλήρου καὶ λαοῦ ὁ Πατριάρχης καθαγιαίνει τὸ Ἅγιο Μύρο.

Πρῶτα εὐλογεῖ τὸ ἀλάβαστρο τοῦ μὴ ἡγιασμένου Μύρου καὶ ἔπειτα ὅλα τὰ δοχεῖα λέγοντας τρεῖς φορές στὸ καθένα «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Συνεχίζει μετὰ τὴν μυστικὴν εὐχὴν, ἐνῶ οἱ Ἀρχιερεῖς ψάλλουν τὸ «Εὐλογητὸς εἶ Χριστέ», τὸ «Ὅτε καταβάς» καὶ τὸ «Πάντα χορηγεῖ». Ἡ οἱ χοροὶ ψάλλουν τὰ ἐξῆς Τροπάρια ποὺ περιλαμβάνονται στὴν ἀνέκδοτη διάταξη τῆς Ἱεραῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Μύρου τοῦ ἔτους 1856:

Ἦχος β'

Πρὸς τὸ «Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρὸν»

«Πάτερ Παντοκράτορ ἀγαθέ, πέμψον οὐρανόθεν τὴν χάριν τοῦ ἀενάου φωτὸς καὶ ἀγίαςον δέομαι τὸ ἔλαιον τοῦτο, μῦρον ἐνδεικνύμενος μεστῶν χαρίτων πολλῶν, τοῦ ἁγίου σου πνεύματος, παρὰ σχοῦ δὲ πᾶσι, δι' αὐτοῦ τὴν ἄφραση καὶ ἰλασμόν ψυχικόν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐμπλησθέντες τῶν σῶν ἀκενάτων χαρίτων, μεγαλύνομέν σε Πολυέλεε.

Στίχ. Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν Κύριον πάντες οἱ δοῦλοι Κυρίου.

Πέμψον ὦ Υἱὲ μονογενές, τὴν ἀκήρατον χάριν τῆς σῆς ἐλλάμψεως, ἐπὶ γῆς, καὶ χαρίτων σου, τὸ μῦρον τὸ θεῖον, ἵνα ἀγιάζωνται δι' αὐτοῦ ἅπαντες καὶ γενήσονται ἴαμα ψυχῶν καὶ σωμάτων, ἀπελαῦνον δαίμονας καὶ πᾶσαν βλάβην αὐτῶν, οἱ δὲ δι' αὐτοῦ φωτισθέντες, ἄξιοι γενήσονται πάντες, υἱοθετηθῆναι θείᾳ χάριτι.

Στιχ. Οἱ ἐστώτες ἐν οἴκῳ Κυρίου ἐν αὐλαῖς οἴκου Θεοῦ ἡμῶν.

Πνεῦμα τὸ Πανάγιον Θεοῦ, ἀναρχε ἀόρατε φύσις καὶ τῶν χαρίτων πηγὴ, σοῦ δεόμεθα ἅπαντες, κατὰπεμψον ἤδη ἐπὶ τὸ προκείμενον τὴν θείαν χάριν σου, καὶ εὐλόγησον ἄνωθεν, τὸ μῦρον τὸ θεῖον, ἐμπλεων ποιοῦν αὐτό, τῶν σῶν δυνάμεων, ἵνα δι' αὐτοῦ ἀρυσθέντες, ἴσιν ψυχῶν καὶ σωμάτων, υἱοθετηθῶμεν τῇ σῇ χάριτι.

Στιχ. Εὐλόγησαί σε Κύριος ἐκ Σιών, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

Ἄναρχε ἀίδιε Τριάς, Πάτερ Παντοκράτορ καὶ Λόγε, καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, νεῦσον ταῖς δεήσεσι τῶν σῶν ἱκετῶν ἀγαθέ καὶ κατὰπεμψον ἄνωθεν, τὴν θείαν σου χάριν, ἐπὶ τὸ προκείμενον μῦρον ἀυγάζων αὐτό, ἵνα οἱ χριόμενοι πάντες, γένωνται δοχεῖα τῶν θείων καὶ ἐπουρανίων ἀπολαύσεων»⁸⁸

88. Παύλου Μενεβισογλου (Μητροπολίτου Σουηδίας), μν. ἔργο, σελ. 92.

Ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ τὸ λαὸ μετὰ τὸ τρικέρι καὶ συνεχίζεται ἡ θεία Λειτουργία.

Μετὰ τὸ «Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου» μετὰ τὴν ἴδια τάξη τῆς εἰσόδου ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸν Παρεκκλήσι μεταφέρεται τὸ καθαγιασμένο Μύρο ἀπὸ τὸν Πατρι-
αρχικὸν Ναὸ στὸ Μυροφυλάκιο ὅπου τοποθετοῦνται τὰ ἀλάβαστρα καὶ τὰ δοχεῖα ποὺ περιέχουν τὸ καθαγιασμένο Μύρο, ἐνῶ οἱ χοροὶ ψάλλουν τὸν ΜΔ' ψαλμὸ «Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν» σὲ ἦχο πλ. α'.

«Δόξα Σοι Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξα Σοι, ὁ ἐν εἶδη πυρίνων γλωσσῶν καταπέμψας τὸ Πανάγιόν Σου Πνεῦμα» ἀκούεται ἡ Ἀπόλυση ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πατριάρχου καὶ ἡ ὅλη Τελετὴ κατακλείει μετὰ τὸν Πολυχρονισμό Του.

Φῶς ἱερὸ τὸ Ἅγιο Μύρο ποὺ εὐωδιάζει.

Φῶς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ποὺ ἀκτινοβολεῖ σὰν ἥλιος ἀβασίλευτος σ' ὅλη τὴν Οἰκουμένη.

Φῶς τὸ Φανάρι ποὺ διακρίθηκε στὴν ἱστορία σ' ὅλες τὶς πλευρὰς τοῦ πολιτισμοῦ: τὴ μόρφωση, τὸ ἦθος, τὴ χριστιανικὴ συνείδηση, τὴν πατριαρχικὴ παράδοση, τὴν πατροπαράδοτες ἀρχὲς τοῦ Γένους.

Ἄγιο Μύρο», Ἅγιο Μύρο, ἱερώτατο κλείνει μέσα στὴν ψυχὴ του καὶ καθένας ἀπὸ μᾶς. Εἶναι τὸ Ἅγιο Μύρο τῆς Βάπτισής μας.

Αὐτὸ τὸ Ἅγιο Μύρο εἶναι ἡ ΛΥΤΡΩΣΗ καὶ ἡ ΚΑΘΑΡΣΗ τῆς ψυχῆς μας⁸⁹.

(Συνεχίζεται)

89. Ἡδὲς Λαμπέρη, Τὸ Ἅγιο Μύρο, Νέος Κύκλος Κων-
σταντινουπολιτῶν, Ἀθήναι, Ἰούλιος 1983, ἀριθμ. 196.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπ. Ἀλεξανδρουπόλεως κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

★ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΙΧΡΙΣΤΟ

★ ΓΙΑ ΤΟ 666

★ ΓΙΑ ΤΟΝ Ε.Κ.Α.Μ.

Ἔργο ποὺ χαρακτηρίζεται γιὰ τὴν καυτὴ ἐπικαιρότητά του. Δίνει ἀπαντήσεις στὰ τρία καίρια ἐρωτήματα ποὺ ἀπασχολοῦν ὄλους, ἀνεξαρτήτως τοποθετήσεων καὶ βαθμοῦ θρησκευτικότητος.

(Σελ. 24, δρχ. 30).

Ἀπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλεῖο ὁδ. Δραγατσίου 2 — Πλατ. Κλαυθμῶνος.

Γράψατε: Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 7228.008.

ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

γιατί οί γυναίκες δέν μπορούν νά γίνουν ιερείς!

Τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου
κ. ΕΘΥΜΙΟΥ

α) Ἡ θέση καὶ ὁ ρόλος τῆς γυναίκα^ς στή χριστιανική Ἐκκλησία: Ὁ Χριστός, ὅπως εἶναι γνωστό, ἀπελευθέρωσε τή γυναίκα ἀπ' ὅλες αὐτές τίς «ιερέες» ψευδοθηρασκευτικές καταστάσεις καὶ ἀποκατέστησε τήν προσωπική της ἀξιοπρέπεια καὶ ἀκεραιότητα. Ἡ χριστιανική Ἐκκλησία σεδάστηκε ἰδιαίτερα τή γυναίκα καὶ ἐθεώρησε ἱερὸ τὸ δημιουργικὸ τῆς ρόλο, τὴ μὴ τρὸ τῆ τ α. Γι' αὐτὸ καὶ δέν τῆς ἔδωσε εἰδικὸ ἱερατικὸ ἀξίωμα (ἱερεία) οὔτε κανένα ἰδιαίτερο ρόλο στή δημόσια λατρεία. Ἡ χριστιανὴ γυναίκα συμμετέχει ἐλεύθερα στίς λατρευτικές συνάξεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας, ἀλλά ἡ συμμετοχή της αὐτὴ εἶναι ἀξιοπρεπῆς καὶ σεμνή. Οἱ ἀναρθρες κραυγές τῆς μαντευομένης γυναίκα^ς, ὁ ἐκστασιασμός (πού δέν ἦταν ἀσχετος μὲ τὴ γυναικεία ὑστερία), οἱ ὀργηστρικές κινήσεις καὶ τὰ σεξουαλικά ὄργανα τῆς ἱερείας ἀνήκουν στὸ ἀρχαῖο παρελθόν. Τώρα ἡ χριστιανὴ γυναίκα, συμμετέχει στή θεία Λατρεία, ὡς ἰσότιμη καὶ ὁμότιμη «ἐκόν τ ο ὕ Θεοῦ», ὅπως καὶ ὁ ἀνδρας, ἀπελευθερωμένη ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς μαγείας καὶ εἰδωλολατρίας καὶ καλεσμένη στή χαρὰ καὶ στή δόξα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, στὸν πρῶτο θρόνο τῆς ὁποίας κάθεται ἡ πρώτη χριστιανὴ γυναίκα, ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἡ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ!

Ἐξάλλου, στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἡ γυναίκα συμμετέχει μὲ ἓνα πολὺ βαθὺ καὶ οὐσιαστικὸ τρόπο στήν Ἱερωσύνη. Κι αὐτὸ γίνεται μὲ τὸ θεσμὸ καὶ τὸ ρόλο τῆς Πρεσβυτέρας. Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τήν καθιέρωση τοῦ γάμου τῶν Κληρικῶν ἔλυσε κατὰ ἓνα σοφὸ τρόπο ὄχι μόνον τὸ ζήτημα τῆς ἀγαμίας ἢ μὴ τοῦ χριστιανικοῦ Κλήρου, ἀλλὰ καὶ ἐξασφάλισε στή χριστιανὴ γυναίκα ἓνα σημαντικὸ ἱερατικὸ ρόλο. Γιατί, ὡς σύζυγος τοῦ Ἱερέα, ἡ Πρεσβυτέρα γίνεται ὁ στυλοβάτης τοῦ Λειτουργοῦ τοῦ Ὑψίστου, τὸ κηροπήγιο πού βαστάζει ὄρθια τὴ λαμπάδα τῆς ἱερωσύνης τοῦ συζύγου της, τὸ καντήλι πού διατηρεῖ τὴ φλόγα τῆς ἱερωσύνης ἀναμμένη. Στήν Ὁρθόδοξία ἡ Πρεσβυτέρα συνεχίζει τὸ σιωπηλὸ, ἀλλὰ οὐσιαστικὸ ρόλο τῆς Θεοτόκου. Ἡ Παρθένος Μαρία δέν ἦταν ἱε-

ρεια, ὑπηρετήσε ἅμω^ς τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ νά γίνει μητέρα τοῦ Θεοανθρώπου Σωτήρα. Ἔτσι καὶ ἡ Πρεσβυτέρα, δέν γίνεται ἱερεία, ἀλλὰ μὲ τήν παρουσία καὶ τὴ διακονία της μένει στήν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα, συμμετέχει στὸ ἱερατικὸ ἔργο τοῦ Ἱερέα-συζύγου της, κατὰ ἓνα τρόπο πού τήν ἱκανοποιεῖ ἀπόλυτα. Γι' αὐτὸ καὶ μέσα στὰ πλαίσια καὶ τὴν πραγματικότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἡ συζήτηση γιὰ τὴν ἱερωσύνη τῶν γυναικῶν εἶναι ἐντελῶς θεωρητικὴ καὶ ἀχρηστῆ!

β) Τὸ ἱστορικὸ καὶ θεολογικὸ νόημα τῆς χριστιανικῆς ἱερωσύνης: Ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι καὶ οἱ γυναίκες πρέπει νά γίνονται ἱερεῖς (ἱερεῖες καλύτερα) ἔχουν τὴν ἐντύπωση πὺς ὁ ἱερεὺς εἶναι ἓνας ὑπάλληλος^ς πού διεκπεραιώνει τίς διάφορες ἐργασίες καὶ ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὡς ἐκ τούτου, θεωροῦν φυσικὸ, ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ μπορεῖ νά τὸ κάνει, καὶ ἴσως καλύτερα, μιὰ γυναίκα, ὅπως συμβαίνει καὶ στίς ἄλλες σύγχρονες κοινωνικὲς λειτουργίες (ἐκπαίδευση, ἐπιστήμη, τεχνολογία, διοίκηση κ.λπ.).

Ἡ ἀντίληψη αὐτὴ, ἀν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται σωστὴ, ἱστορικὰ ἅμω^ς καὶ θεολογικὰ κρίνεται λαθεμένη. Διότι, γιὰ τὴν ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὁ Ἱερεὺς δέν εἶναι ἓνας ἀπλὸς ὑπάλληλος ἢ κοινωνικὸς λειτουργός, ἀλλὰ ὁ τύπος καὶ ἡ φανέρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στή συγκεκριμένη ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Ἄς τὸ ἀναπτύξομε αὐτὸ κάπως περισσότερο:

Ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία δέν κάνει τίποτε ἄλλο παρὰ συνεχίζει τὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν ἱστορικὸ χρόνον καὶ χῶρον (= ἱστορία). Ὁ Ἰησοῦς

1. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ἡ κίνηση γιὰ τὴν Ἱερωσύνη τῶν γυναικῶν ξεκίνησε ἀπὸ Προτεστάντικὰ περιβάλλοντα, ὅπου, ὡς γνωστόν, δέν ἀναγνωρίζεται ἡ Ἱερωσύνη ὡς Μυστήριον καὶ ὅπου οἱ προϊστάμενοι τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων εἶναι ἀπλῶς ἱεροκήρυκες: «λειτουργοί» (MINISTERS ἢ PASTORS = ποιμένες), ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι κοινωνικοὶ λειτουργοί, χωρὶς χειροτονία καὶ ἐπομένως χωρὶς «ἀποστολικὴ διαδοχή» τῆς Ἱερωσύνης. Βλ. στήν ἐπόμενη ὑποσημείωση.

Χριστός, ως νικητής του θανάτου και αναστάς εκ των νεκρών είναι αιώνια παρών μέσα στην Ἐκκλησία, «χθές και σήμερα ο αὐτός και εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ' 8). Ἡ προσωπική παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἐκφράζεται με τὴν Ἱερωσύνη που μεταδίδεται διαδοχικά² ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἀποστόλων μέχρι σήμερα με τὸ μυστήριο τῆς Χειροτονίας.

Σύμφωνα με τὴν ὀρθόδοξη θεολογία, τὰ Ἱερά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας τελεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Λέει χαρακτηριστικά ἡ ὀρθόδοξη θεία Λειτουργία: «Σὺ εἶ ὁ προσφέρων καὶ ὁ προσφερόμενος, ὁ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν!» Ἐπομένως, ὁ Ἱερεὺς καὶ ἰδιαίτερα ὁ Ἀρχιερεὺς, πού ἔχει τὸ πλήρωμα τοῦ χαρίσματος τῆς Ἱερωσύνης, ὁ π η ρ ε τ ε ἰ ἀπλῶς τὸν τελούσα τὰ ἱερά Μυστήρια Κύριο, δανείζοντας τὴ σωματική του ὑπαρξή. Ἡ ὀρθόδοξη λοιπὸν θεολογία τ α υ τ ῖ ζ ε ι τὸν λειτουργὸ Ἱερέα ἢ Ἀρχιερέα με τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι, μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἀνάμεσα στὸν Ἱερέα καὶ τὸν Χριστὸ ὑπάρχει μιὰ μυστηριακὴ ταυτοπροσωπία. Ὁ Ἱερεὺς εἶναι «εἰς τόπον Χριστοῦ», ὅπως λένε οἱ Ἅγιοι Πατέρες, παρίσταται δηλαδὴ στὸ χῶρο, ὅπου ὁ Χριστὸς παρίσταται ἀοράτως!

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἄνθρωπος, ἦταν ἄνδρας. Γι' αὐτὸ καὶ στήν ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ λέγεται «θεανδρικό», (ἀπὸ τὸ Θεὸς καὶ Ἄνδρας). Τὸ γεγονός αὐτό, σὲ συνδυασμὸ με ὅσα σημειώθηκαν προηγουμένως γιὰ τὴν ταυτοπροσωπία Ἱερέα καὶ Χριστοῦ, ὑποχρέωσαν τὴν Ἐκκλησία ἐξ ἀρχῆς νὰ δίνει τὸ χάρισμα τῆς Ἱερωσύνης, τῆς μυστηριακῆς δηλαδὴ ἐκπροσώπησης τοῦ Χριστοῦ, μ ὁ ν ο σ ἔ ἄ ν δ ρ ε ς χριστιανούς. Ἐπομένως, ἡ ἀποκλειστικὴ αὐτὴ μετάδοση τῆς Ἱερωσύνης στοὺς ἄνδρες δὲν ἔγινε ἀπὸ λόγους φυλετικῆς διάκρισης, ἀπὸ περιφρόνηση δηλαδὴ τῆς γυναίκας καὶ μὴ ἀναγνώριση τῆς ἰσότητάς της με τὸν ἄνδρα. Ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία δ ἔ ν θεωρεῖ τὴν ἱερωσύνη ἀνδρικό προνόμιο, ἀλλὰ χάρισμα πού δίνεται μόνο στοὺς ἄνδρες, λόγω τῆς φύσης τοῦ θ ε α ν δ ρ ι κ ο ὕ προσώπου τοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον οἱ Ἱερεῖς ἐκπροσωποῦν κυρίως κατὰ τὴν τέλεση τῶν Μυστηρίων καὶ τὴ διοίκηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος.

Ἔνα παράδειγμα: Σ' ἔνα σχολεῖο ἐτοιμάζεται μιὰ

θεατρικὴ παράσταση (σκέτς) γιὰ τὴν 25ῃ Μαρτίου 1821. Πρωταγωνιστὴς στήν παράσταση εἶναι ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Ὁ δάσκαλος ἢ ἡ δασκάλα θὰ ἐπιλέξει ἀσφαλῶς κ ἄ π ο ι ο ν ἀ π ὸ τ ο ὺ ς μ α θ η τ ε ς γιὰ νὰ παίξει τὸ ρόλο τοῦ Γέρου τοῦ Μωριά. Ἡ ἐπιλογή αὐτὴ ἐνός μαθητῆ καὶ ἔχι μιᾶς μαθήτριας δὲν γίνεται ἀπὸ λόγους φυλετικῆς διάκρισης ἀγοριῶν - κοριτσιῶν, ἀλλὰ γιὰ τὸ ἐπιβάλλει ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης, τὸ γεγονός δηλαδὴ ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης ἦταν ἄνδρας!

Στὴν προπολεμικὴ ἐποχὴ, λόγω τῆς σεμνότητος τῶν ἡθῶν, στίς σχολικὲς παραστάσεις τοὺς ρόλους τῶν γυναικῶν ἔπαιζαν ἀγόρια. Σήμερα βέβαια κάτι τέτοιον φαίνεται ἐξωφρενικό. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ φθάσουμε στὸ σημεῖο οἱ γυναῖκες νὰ παίζουν καὶ τοὺς ἀνδρικοὺς ρόλους!

Σ υ μ π ἔ ρ α σ μ α :

Στὴν χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἡ μετάδοση τῆς Ἱερωσύνης μόνο στοὺς ἄνδρες δὲν γίνεται ἀπὸ λόγους φυλετικῆς διάκρισης καὶ περιφρόνησης τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναίκας, ἀλλὰ ὀφείλεται σὲ ἱστορικοθεολογικοὺς λόγους, κυρίως σὲ ὅτι ὁ Ἱερεὺς εἶναι τ ὕ π ο ς τοῦ θεανδρικοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ!

(Ἀπὸ τὸ ἔργο «ΑΘΩΟΣ» πού κυκλοφορεῖ τὸ Δεκέμβριο ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία).

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Δύο βιβλία τοῦ

Ἀρχιμ. Δημ. Μπεκιάρη, σὲ 6' ἔκδοση:

ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΑΙΝΟΣ

Θεομητορικὲς ὁμιλίες με πλούσιο ὕμνολογικό καὶ πατερικό ὕλικό, πολύτιμο βοήθημα τῶν κληρικῶν καὶ ἐντρυφήμα τῶν πιστῶν γιὰ κάθε Θεομητορικὴ ἑορτή.

ΦΥΣΙΖΩΟΣ ΑΛΓΗΔΩΝ

Ἀξιόλογα κείμενα πνευματικῆς οἰκοδομῆς ἀφιερωμένο στὰ σωτήρια καὶ ζωοποιὰ πάθη τοῦ Κυρίου μας.

Ἀπευθύνεσθε: Βιβλιοπωλεῖο ὁδ. Δραγατσάνου 2 — Πλατ. Κλαυθμῶνος.

Γράψατε: Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα, τηλέφ. 7228.008.

2. Ὑπάρχει δηλαδὴ στήν Ἐκκλησία μιὰ διαδοχικὴ μετάδοση τῆς Ἱερωσύνης ἀπὸ Ἐπίσκοπο σὲ Ἐπίσκοπο. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι, ξεκινώντας ἀπὸ ἕνα σημερινὸ Ἐπίσκοπο καὶ πηγαινόντας πρὸς τὰ πίσω φθάνομε διαδοχικά σὲ κάποιον Ἀπόστολο καὶ ἐπομένως στὸν Χριστό. Αὐτὸ στήν ἐκκλησιαστικὴ ὀρολογία λέγεται «ἀποστολικὴ διαδοχή»!

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἐξαγωγίμοι Φαλμεράιερ.

ΓΡΑΦΕΙ μεταξύ άλλων στην «Ἐκκλησιαστική Ἀλήθεια» ὁ ἀρχισυντάκτης της Γ. Θ. Πρίντζιπας:

«...Πρόσφατα Κέπριοι ποδοσφαιριστὲς προσηλακίσθηκαν καὶ χαρακτηρίσθηκαν «Τοῦρκοι» ἐνῶ κάθε φορὰ πὸν ἔρχεται ὁμάδα τῆς Β. Ἑλλάδας οἱ παῖκτες της ὀνομάζονται «Βούλγαροι». Ντροπὴ. Καὶ κανεὶς δὲν φαίνεται διατεθειμένος νὰ πάρει κάποιο σοβαρὸ μέτρο. Ἐμεῖς δὲν μπορούμε παρὰ νὰ ἐκφράσουμε τὴν ὀδύνη μας γιὰ τὰ ὅσα συμβαίνουν. Ὀδύνη καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ αὐτὰ πὸν πρωταγωνιστοῦν στὰ ἔκτροπα, θύματα διαφόρων σκοπιμοτήτων, πὸν ἡ ψυχὴ τους λεηλατεῖται ἀπὸ τοὺς ἐπιτήδειους...».

Εἶναι γεγονὸς πὸς ἀκούγονται κι αὐτὲς καὶ τρισευχότερες ὕβρεις στὰ ἑλληνικὰ γήπεδα. Ὁ χουλιγκανισμὸς εἰσήχθη ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ — μαζί μὲ ἄλλα προϊόντα — καὶ δοξάζεται καὶ στὴ χώρα μας.

— Ποιὸς ὁ λόγος νὰ κοπτόμαστε γιὰ κάποιο... ἀείμνηστο Φαλμεράιερ εἰσαγόμενο, ὅταν ἀποκτήσαμε καὶ τοὺς ἐξαγωγίμους δικούς μας;

Προσοχή!

Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ Μητροπολίτης Δημητοιάδος κ. Χριστόδουλος σ' ἐπίκαιρη ὁμιλία του πρὸς τοὺς νομικοὺς τῆς ἐπαρχίας του — κατὰ τὴν ἐπέτειο τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου — τόνισε μεταξύ ἄλλων:

«Τὸ νὰ ἐπικαλεῖται κάποιος λόγους συνειδήσεως γιὰ νὰ ἀποφύγει τὸ στράτευμα καὶ παράλληλα καὶ τὶς βίαιες σὲ βῆρος του κινήσεις τῶν νόμων ἐνέχει μία ἀντίφαση. Στὴν πρώτη περίπτωση ἰσχυρίζεται πὸς ἐνεκα τῶν πεποιθήσεών του δὲν ἀναγνωρίζει στὸν ἑαυτό του τὸ δικαίωμά του νὰ ἀμύνεται ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος ἢ νὰ μετέρχεται βία, καὶ στὴ δεύτερη ἀμύνεται ὁ ἴδιος, καὶ μάλιστα ἐντονα ἐναντίον τῶν κινήσεων τοῦ νόμου πὸν τὸν πλήττον ἀμεσα. Οἱ ἀντιρροσῖες συνειδήσεως ἀν ἤθελαν νὰ εἶναι συνεπεῖς μὲ τὸν ἑαυτό τους, θὰ ἔπρεπε τοὺς λόγους τῆς συνειδήσεως πὸν ἐπικαλοῦνται νὰ τοὺς ἐπεκτείνουν καὶ στὴν ἀποχὴ ἀπὸ κάθε κρατικὴ ἐκδήλωση ἀμεσης ἢ ἔμμεσης ὀποστηρίξεως τῶν ἐξοπλισμῶν, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ φορολόγησι τῶν πολιτῶν. Θὰ ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ ἀρνοῦνται νὰ πληρώσουν φόρους...»

Καντὸ ὅπωςδὴποτε τὸ θέμα καὶ γενικὰ ἐπίκαιρο. «Ὅλοι ὀφείλουμε νὰ εὐαισθητοποιηθοῦμε ἀπέναντί του. Ὁ Γέρος τοῦ Μωριά πολέμησε πρῶτα «ὑπὲρ πίστεως...». Δὲν μᾶς λέει τίποτε αὐτό;

Ἡ γλώσσα τῆς ἀλήθειας.

ΤΟΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ χρόνον καταμετροῦθήκαν οἱ πιστοὶ τῶν μεγαλύτερων Θεησκειῶν καὶ Ὁμολογιῶν. Τ' ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ὁρθόδοξοι:	183.000.000	(3,73%)
Καθολικοὶ:	905.000.000	(18,47%)
Διαμαρτυρόμενοι:	494.000.000	(10,08%)
Μωαμεθανοὶ:	851.000.000	(17,37%)
Ἰνδουιστῆς:	671.000.000	(13,69%)
Κομφουκίανοι:	314.000.000	(6,41%)
Βουδιστῆς:	305.000.000	(6,22%)

Ἐπομένως μόνο τὸ 32,28% ἢ 1.582.000.000 εἶναι Χριστιανοί. Ἀντίθετα τὸ 67,72% περίπου 3.328.000.000 ἢ δύο στοὺς τρεῖς, δὲν εἶναι Χριστιανοί. Αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἀναφέρονται στὸ συνολικὸ πληθυσμὸ τῆς ὕδρογειῶν πὸν τὸ 1987 ἦταν τῆς τάξεως τῶν 4.900.000.000 ψυχῶν.

Οἱ ἀριθμοὶ εἶν' ἐγγλωττοι. Καὶ οἱ καιροὶ οὐ μενετοί...

Τελευταῖος ὁ πειρασμὸς;

ΕΝΑΣ μήνας μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν προμεῖρα προβολῆς τοῦ «Τελευταῖον Πειρασμὸν» σὲ ἀθηναϊκὲς αἴθουσες. Οἱ πολυποικίλες ἀντιδράσεις καὶ τὰ γεγονότα εἶναι ἀκόμη νωπά. Ἀποδείχτηκε γι' ἄλλη μιὰ φορὰ ὅτι τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ («πουλάει»). Αὐτὸ εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα «ν' ἀνοίξει ἡ ὄρεξη» καὶ ἄλλων παραγόντων στὸ χῶρον τοῦ θεάματος. Γνωρίζεται ἤδη ἀπὸ τὸ Ντένις Ἀρκὰν «Ὁ Χριστὸς στὸ Μόντρεαλ», ἐνῶ ὁ Μέλ Μπροὺκς ἀνακοίνωσε ὅτι θὰ γυριστεῖ ταινία μὲ θέμα τῆς τῆν πολιτικὴ διάσταση ὅσον ἀφορᾷ στὴ ζωὴ τοῦ Θεανθρώπου καὶ σκηνοθέτη τὸν Πῶλ Βερχόβεν.

Στὰ χρόνια τοῦ '60 καὶ '70, ὁ Χριστὸς εἶχε μπεῖ τόσο στὰ διάφορα κινήματα τῶν νέων στὶς ΗΠΑ, πὸν τὸ 1971 τὸ TIME ἔφτασε στὸ σημεῖο νὰ τὸν ἀνακηρύξει... «ἄνθρωπο τῆς Χρονιᾶς». Φτάσαμε — ἀκριβέστερα γλιστήσαμε — στὸ σημεῖο καὶ παρουσιάζουμε ἕνα Χριστὸ πὸν ἐπιβάλλει τὴ διαχρονικότητά Του σὰν τὸ πιὸ ἐπικερδὲς ὄνομα τῶν σῶνομπίζης. Τὸν («Ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν αἰρῶντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου») τὸν... ἐπιστρατεύσαμε ἀποτελεσματικὰ στὴ διαδικασία τοῦ μάρκετινγκ.

— Ἀραγε γιὰ τοὺς παράγοντες τῆς ταινίας καὶ τοὺς πολλοὺς καὶ διάφορους «πρωταγωνιστῆς» τῆς ἀπὸ τὸν κόσμον προβολῆς της, θὰ ἴναι αὐτὸς ὁ... τελευταῖος πειρασμὸς;

Μπράβο τους!

ΤΡΙΑΝΤΑ χαριτωμένα παιδιά, φοιτητές και φοιτήτριες διαφόρων Σχολών, που αποτελούν τη «Σύναξη Νέων» συγκεντρώθηκαν στον 1. Ναο Ἀγίου Ἐλευθερίου Γκόξη με τη συμπαράσταση - συμμετοχή του ρέκτη ιεροκήρυκτος του Ναοῦ ἀρχιμ. Νικολάου Προτοπαπᾶ, που εἶναι καὶ διευθυντῆς Ὑπηρεσιῶν καὶ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Θέμα τῆς συζητήσεώς τους ἦταν ἡ γνωστὴ ταινία τοῦ Μ. Σκορσέζε («Ὁ Τελευταῖος Πειρασμὸς») πὸν βασίζεται στ' ὁμώνυμο μυθιστόρημα τοῦ Ν. Καζατζάκη. Οἱ φοιτητές παρακολούθησαν εἰσήγηση θεολόγου-δημοσιογράφου καὶ στὴ συνέχεια σχολίασαν τὸ θέμα. Πέθ' ἀπὸ τὶς πολλὲς καὶ ποικίλες ἀντιδράσεις μερίδας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, οἱ νέοι αὐτοὶ ὑπογράμμισαν ἕνα δυναμικὸ παρὼν σχολιάζοντας ἀντικειμενικὰ τὴν ταινία καὶ καταθέτοντας ψόχραιμα τὶς θέσεις καὶ ἀντιθέσεις τους.

Εἶναι στ' ἀλήθεια παρήγορο τὸ ὅτι κάποιοι σύγχρονοι νέοι μὲ τὴν καθοδήγηση ἑνὸς ἐμπνευσμένου κληρικοῦ, ἀντιμετωπίζουν μὲ τὴ δέουσα ὑπευθυνότητα καὶ ἀντικειμενικότητα κατὰ θέματα πὸν συγκλονίζουν τὴν ἐποχὴ μας, ὅπως λ.χ. τὸ AIDS γιὰ τ' ὁποῖο λίγους μῆρες πρὶν ἢ ἴδια πνευματικὴ συντροφιά ἀφιέρωσε μακρὰ συζήτηση, παρακολουθώντας ἐμπειροστατωμένη εἰσήγηση τοῦ ὁρος Σταύρου Κοτταρίδη, διευθυντοῦ ἰολογίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἀντικαρκινικοῦ ἰνστιτούτου.

Οἱ νέοι αὐτοὶ, λεύτεροι στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Ἐκκλησίας, δραστηριοποιοῦνται πρὸς διάφορες κατευθύνσεις (ἀθλητικές, ἐκδρομικὲς κ.ά.). Μπράβο τους!

Κοστίζει.

ΟΙ ΧΩΡΕΣ τῆς Ἀσίας καταβάλλουν προσπάθειες γιὰ τὴν παρεμπόδιση τῆς ἐξάπλωσης τοῦ AIDS μὲ τὴν διενέργεια ἀναλύσεων στὶς δωρεὲς αἵματος καὶ τὴν ἐπιβολὴ ἀπαγόρευσης πληρωμῶν ἀπὸ τὶς Τράπεζες Αἵματος, τοῦ ἐπονομαζόμενου («κόκκινου χρυσοῦ»).

Μιὰ ἀπὸ τὶς χώρες πὸν πῆραν μέρος στὸ συνέδριο γιὰ τὸ AIDS στὴ Μανίλα — ἡ μικρὴ συστάδα νησιῶν Βανούατου στὸν Εἰρηνικὸ — εἶχε ἐνημερώσει τὴν Παγκόσμια Ὄργάνωση Ὑγείας ὅτι τὸ 14,8% τοῦ αἵματος πὸν εἶχε συγκεντρώσει ἀπὸ τὸ 1984 ὡς τὸ '87 ἦταν μολυσμένο μὲ τὸν ἰὸ τῆς ἠπατίτιδας Β. Καθυστάχασε ὁμως τὸν ὑπόλοιπο κόσμο, βεβαιώνοντας ὅτι τὸ αἷμα αὐτὸ χορηγήθηκε μόνο σὲ ... Μελανήσιους καὶ ὄχι σὲ Εὐρωπαίους! Στὴν Κίνα, σύμφωνα μὲ ἀνακοίνωση τοῦ κινεζικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ 95% τοῦ αἵματος πὸν συγκεντρώθηκε τὸ 1987 προερχόταν ἀπὸ δότες πὸν εἶχαν πληρωθεῖ γιὰ τὴν προσφορά τους. Στὶς Φιλιππίνες ἡ ἀναλογία εἶναι 70% καὶ οἱ κλινικὲς πληρώοντες συνήθως 8 δολλάρια γιὰ μισὸ λίτρο αἵματος...

Τὸ πετρέλαιο ἀνεβαίνει.

Ἡ ἀνθρωπιά κατεβαίνει.

Τὸ αἷμα («κοστίζει») πιά!

«Θεὰ» νικοτίνη.

ΕΙΝΑΙ κάποιον ἕνα χρόνος καὶ κάτι πὸν ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει κηρύξει ἐπίσημα τὸν «πόλεμο κατὰ τοῦ καρκίνου». Ἐνα πόλεμο νόμιμο, ὅπως διακηρύσσει, γιὰτὶ ἂν συνεχιστεῖ μὲ τὸν σημερινὸ ρυθμὸ ἢ ἐξάπλωση τοῦ καρκίνου στὴν Εὐρώπη, τὸ ἔτος 2000 ἕνας στὸν τρεῖς Εὐρωπαίους θὰ εἶναι θύματά του, ἐνῶ μὲ τὸ συνδυασμὸ πρόληψης καὶ θεραπείας ὁ ἀριθμὸς τους μπορεῖ νὰ μειωθεῖ πάνω ἀπὸ 50%.

Ἀξίζει ν' ἀναφέρουμε μερικὸν τραγικὸν ὅπως δῆποτε ἀριθμούς, ἀπὸ ὑπόμνημα πὸν ὑποβλήθηκε στὴν ἑλληνικὴ ἐξωπροεδρία:

* Ἀπὸ τὸ 1,7 ἑκατομμύριο Εὐρωπαίους οἱ 220 χιλιάδες εἶναι ἀγρότες πὸν καλλιεργοῦν καπνὰ καὶ οἱ μισοὶ περίπου ἀπὸ αὐτοὺς εἶν' Ἕλληνες.

* Ἀπὸ τὰ 3,2 ἑκατομμύρια καρκινοπαθεῖς Εὐρωπαίους πὸν πεθαίνουν τὸ χρόνο, οἱ 220 χιλιάδες εἶναι θύματα τῆς χρήσης καπνοῦ...

—Ἐπιτέλους, δὲν πρέπει κάποτε νὰ σταματήσει αὐτὴ ἡ σπονδὴ στὴν ἀδυσώπητη («θεὰ») νικοτίνη;

Κονδύλια...

ΕΝΝΕΝΗΝΤΑ περίπου χιλιάδες Ἀμερικανοὶ ἀπασχολοῦνται σήμερα στὸν τομέα τῆς ἔρευνας, παραγωγῆς καὶ ἀνάπτυξης πυρηνικῶν ὄπλων. Ὅπως ἀναφέρει ἐκθεση τοῦ «Συμβουλίου Ἐθνικῶν Πόρων» κάθε χρόνο ἡ ἀμερικανικὴ Κυβέρνηση δαπανᾷ 7,6 δισεκατομμύρια δολάρια γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῶν ὑπαρχόντων πυρηνικῶν ὄπλων καὶ τὴν ἀνάπτυξη νέων.

Αὐτὰ ἐν ... δήμῳ. Ἐν οἴκῳ τώρα.

* Νέες ἀγορὲς ὑπερσύγχρονου ἀμυντικοῦ ὀπλοῦ, γιὰ ἐκσυγχρονισμὸ τοῦ ὑπάρχοντος, ἀλλὰ κυρίως («νέα φιλοσοφία») ἐμπεριέχει τὸ «Ἐνιαῖο Μεσοποθέσιο Πρόγραμμα Ἀνάπτυξης καὶ Ἐκσυγχρονισμοῦ» τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, συνολικοῦ ὕφους 350 δις. δραχμῶν.

* «Βασικὴ μέριμνα (εἰπώθηκε ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη) ἀποτελεῖ ἡ κάλυψη τῶν στεγαστικῶν ἀναγκῶν ὄλων τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαίδευσης». Ἐπισημάνθηκαν τὰ προβλήματα τῆς σχολικῆς στέγης καὶ ἀνακοινώθηκε ἡ χορήγηση τοῦ ποσοῦ τῶν 200 ἑκατομμυρίων δραχμῶν γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀμέσων ἀναγκῶν.

* Ἡ νέα πρότυπη ψυχιατρικὴ κλινικὴ πὸν ἐγκαινιάστηκε στὸν Εὐαγγελισμό, ἐκτείνεται σὲ 1.150 τ.μ., διαθέτει 20 κρεβάτια καὶ κόστισε 63 ἑκατομμύρια δραχμῆς.

Αὐτά...

Γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ στὸν «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει νὰ ἀπευθύνεσθε στὴ Διεύθυνση τοῦ Περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἰωάννου Γεργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα — Τηλ. 72.18.308.

Ο ΙΕΡΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Ἑλλάδος (Ι.Σ.Κ.Ε.) πρωτοστάτησε τὸν τελευταῖο καιρὸ στὸν ἀγώνα γιὰ τὴν ματαίωση προβολῆς τῆς ταινίας «ὁ τελευταῖος πειρασμός», ποὺ τόσο θάναυσα προσβάλλει τὴν πίστη τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐντονη διαμαρτυρία τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου, πρὸ τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας προβολῆς, τὴν 11η Ὀκτωβρίου ἀπέστειλε στοὺς ἀρμοδίους ὑπουργοὺς Δικαιοσύνης καὶ Προεδρίας Κυβερνήσεως καὶ τὸ ἀκόλουθο τηλεγράφημα:

«Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ι.Σ.Κ.Ε. μ θαυμάτην θλίψιν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν προσβολὴν τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς προβαλλομένην ταινίαν «ὁ τελευταῖος πειρασμός» κατόπιν ἀδείας σας καὶ διὰ τὴν προσβολὴν τῆς πίστεως καὶ τῶν συναισθημάτων τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἐν τῶνς διαμαρτύρεται καὶ καταγγέλλει τὸ πρωτόκουστο αὐτὸ γεγονός καὶ ζητεῖ τὴν ματαίωσιν προβολῆς τῆς καταπτύστου αὐτῆς ταινίας.

Ἄ Ο Πρόεδρος, πρωτοπρ. Νικ. Αὐγερινόπουλος, ὁ Γεν. Γραμματεὺς, Πρωτ. Δημ. Πλατῆς».

Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ προσβολὴ τῆς θλάσφημης ταινίας σὲ ἐλάχιστες αἰθουσες κινηματογράφου συνοδεύτηκε ἀπὸ θίαια ἐπεισόδια μεταξὺ χριστιανῶν, ποὺ ἀπαιτοῦσαν τὴν μὴ προβολή, καὶ ἀστυνομικῶν δυνάμεων, ἐνῶ κινήθηκε ἡ διαδικασία γιὰ δικαστικὴ ἀπαγόρευση τῆς προβολῆς.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ

ὀργανώνει ἡ Ἐκκλησία μας στὸν ἰ. ναὸ Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ ὁμωνύμου Δήμου, κάθε Τετάρτη 6-8 μ.μ., τὸ δὶμηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου. Στὴν ὀργάνωση συμμετέχουν στελέχη τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν αἱρέσεων, τῆς Διευθύνσεως Ποιμαντικῆς Διακονίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μέλη τῆς «Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων γιὰ τὴν προστασία τῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ ἀτόμου», τῆς Ὀμάδας Ἐργασίας γιὰ θέματα ἀκράϊων αἱρέσεων καὶ παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων καὶ μέλη τοῦ Συμβουλευτικοῦ Σταθμοῦ γιὰ προσφορὰ βοήθειας σὲ γονεῖς καὶ θύματα ὀλοκληρωτικῶν πνευματικῶν ἐξαρτήσεων, μὲ τὴ στενὴ συνεργασία τῶν ἐφημερίων καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐνορίας Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς.

Σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα ποὺ κυκλοφόρησε εὐρύτατα ἀπὸ τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, στὸ δὶμηνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου θὰ διδάξουν καθηγητὲς πανεπιστημίου καὶ διδάκτορες θεολο-

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

γικῶν καὶ ἄλλων Σχολῶν, ὅπως οἱ Κ. Γρηγοριάδης, Ἱω. Παναγόπουλος, π. Ἄντ. Ἀλεβιζόπουλος, π. Γ. Μεταλληνός. Πληροφορίες γιὰ τὸ πρόγραμμα δίνονται στὶς ἐνορίες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀπὸ τοὺς ὑπευθύνους «Ποιμαντικῆς Διακονίας», καὶ στὸ τηλέφωνο 7219.161 (ἄρες γραφείου).

«ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

(1088 - 1988)» εἶναι ὁ τίτλος ἄλμπουμ δύο δίσκων ποὺ πραγματοποιήθηκε «ὑπὸ τὴν εὐλογία τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως» στὰ πλαίσια τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 900 χρόνων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως στὴν Πάτμο τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Οἱ δύο δίσκοι (stereo) περιέχουν ψαλμοὺς καὶ τροπάρια ἀπὸ τὶς Ἀκολουθίες τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (ὁ α΄) καὶ τοῦ Ἁγίου Χριστοδούλου (ὁ β΄). Ψάλλει ὁ Χορὸς Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης» μὲ Διδάσκαλο καὶ Χοράρχη τὸν Γρηγ. Θ. Στάθη, Καθηγητὴ τοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν. Ἡ ἔκδοση τῶν δίσκων ὀφείλεται στὴ χορηγία καὶ φιλόμουση φροντίδα τοῦ ζεύγους Γεωργίου καὶ Ἐλένης Δαλακούρα. Τὸ καλαίσθητο ἄλμπουμ συνοδεύει 12σελίδο ἐνθετο ἐνημερωτικὸ φυλλάδιο μὲ εἰσαγωγικὸ κείμενο στὴν ἑλληνικὴ τοῦ Γρηγ. Στάθη καὶ στὴν ἀγγλικὴ (σὲ μετάφραση τοῦ Ἐπισκόπου Διοκλείας Καλλίστου), μὲ τοὺς ψαλμοὺς καὶ τὰ τροπάρια, ὡς καὶ «δείγματα γραφῆς» στὴ βυζαντινὴ μουσικὴ σημειογραφία. Οἱ δύο δίσκοι εἶναι ἔκδοση τῆς Ἱ. Μονῆς Θεολόγου Πάτμου.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΟ ΣΕ ΟΓΚΟ

καὶ πλούσιο σὲ φωτογραφικὸ ὕλικὸ κυκλοφόρησε τὸ βιβλίον τοῦ πρωτοπρ. π. Πολυεύκτου Γεωργακάκη, ἐφημερίου, μὲ τίτλο «Εἴκοσι δύο χρόνια κοντὰ στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ».

Στὶς 568 σελίδες του περιγράφεται μὲ λεπτομέρειες τὸ ἔργο του ὡς Ἐφημερίου στὴν ἐνορία, βασικὰ, τοῦ Χάγκεν - Λυντενσάντ - Ὀλπε Δυτ. Γερμανίας. Ὁ τόμος, ἐν τούτοις, περιέχει καὶ ἄλλο πολύτιμο ὕλικὸ ποὺ ἀναφέρεται στοὺς μετανάστες, τὰ ἐργασιακά τους προβλήματα, τοὺς μικτοὺς γάμους, τὴν Ἱ. Μητρόπολη Γερμανίας, προσφωνήσεις, ἐγκυκλίους, πορίσματα συνεδρίων κ.λπ. Πρόκειται, μὲ δυὸ λόγια, γιὰ σημαντικὸ ἔργο ποὺ —παρὰ τὶς ὅποιες λεπτομέρειες τὶς ὀποιεὶ περιέχει— μπορεῖ νὰ φανεῖ χρήσιμο βοήθημα στοὺς Ἐφημερίους, ἀλλὰ καὶ στοὺς μελετητὲς τοῦ θέματος «μετανάστευση».